

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Diplomová práce

2016

Zdeňka Burešová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Bc. Zdeňka Burešová

**Migrace a její sociální konstrukce v diskursu
politických stran zastoupených v Poslanecké
sněmovně České republiky**

Diplomová práce

Praha 2016

Autor práce: **Bc. Zdeňka Burešová**

Vedoucí práce: **PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

BUREŠOVÁ, Zdeňka. Migrace a její sociální konstrukce v diskursu politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně České republiky. Praha, 2016. 111 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií, Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

Abstrakt

Migrace je fenomén, který začíná hrát významnou roli i v České republice, neboť dochází k její transformaci ze země tranzitní na zemi imigrační. Tento stav je umocňován o to více, že v současnosti probíhá tzv. uprchlická krize, která se dotýká nás všech. Dá se tedy předpokládat, že i poslanci jednotlivých poslaneckých klubů budou při jednáních Poslanecké sněmovny konstruovat skupinu migrantů. Cílem je tedy zjistit, jaké sociální konstrukce politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně České republiky od voleb v roce 2013 vytvářejí o migraci a jak tyto konstrukce následně ovlivňují podobu migrační politiky, kterou cizinci obdrží. Sociální konstrukce budou dělit dle toho, zda se vztahují k migrantům nebo uprchlíkům. Zajímá mě, jestli převládají pozitivní nebo negativní konstrukce a zda jsou více distribuovány tresty nebo odměny. Zároveň bych chtěla zjistit jaké hlavní narativy se objevují v jednotlivých bodech jednání. Klíčovým teoretickým východiskem je teorie sociální konstrukce cílových skupin podle Anne Schneider a Helen Ingram. Hlavní metodou analýzy po vzoru článku „*It is not a question of being anti-immigrant: Categories of deservedness in immigration policy making*“ od Liny Newton bude kombinace diskursivní a narativní analýzy, pomocí které provedu rozbor výroků a rozpravy představitelů jednotlivých politických stran při schůzích Poslanecké sněmovny.

Abstract

Migration is a phenomenon which has strong impact on the Czech Republic. Czech Republic is currently under transformation from transit country to immigration country. At the present time the situation is even more complicated because of the migrant crises which impact all of us. I suppose that Members of Parliament will create social constructions or narratives about migrants during the sitting of parliament. I aim to identify social constructions of migrants that are created by Czech political parties represented in the Chamber of Deputies since the 2013 election. I will divide social construction into two main groups. Ones belong to migrants and the other ones to refugees. I would like to find out if there are more positive or negative social constructions and how are benefits and punishments distributed to these groups. I would like to discover key narratives of particular political negotiation as well. Theoretical background of this thesis is the social construction of target population theory of Anne Schneider and Helen Ingram. In the manner of Lina Newton's article "It is not a question of being anti-immigrant: Categories of deservedness in immigration policy making", I will use combination of discursive and narrative analysis as the main method. I will analyse statements and parliamentary debate of members of particular political parties.

Klíčová slova

sociální konstrukce, politické strany, migrace, migrant, cizinec, uprchlík, sociální konstrukce cílové populace, poslanec, Poslanecká sněmovna, schůze parlamentu

Keywords

social construction, political parties, migration, migrant, alien, refugee, social construction of target population, Member of Parliament, Chamber of Deputies, sitting of parliament

Rozsah práce: 189 609 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 13. 5. 2016

Bc. Zdeňka Burešová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat panu PhDr. Vilémovi Novotnému, Ph.D. za vedení této diplomové práce a za cenné rady, připomínky a trpělivost při jejím zpracování.

Institut sociologických studií

Teze diplomové práce

Jméno studenta/studentky: Bc. Zdeňka Burešová

Název v jazyce práce: Migrace a její sociální konstrukce v diskursu politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně České republiky

Název v anglickém jazyce: Migration and its social construction in approaches of political parties in the Chamber of Deputies in the Czech Republic

Klíčová slova: migrace, politické strany, sociální konstrukce cílové populace

Klíčová slova anglicky: migration, political parties, social construction of target population

Akademický rok vypsání: 2014/2015

Jazyk práce: český

Typ práce: diplomová

Ústav: Katedra veřejné a sociální politiky

Vedoucí / školitel: PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

Obor práce: Veřejná a sociální politika

Teze diplomové práce (výzkumný projekt):

- A. vymezení výzkumného problému,** návaznost na jiné práce – současnou úroveň domácích a zahraničních poznatků (jejich podrobnější zdůvodnění a přehled lze uvést v části D. teoretická východiska), formulace a zdůvodnění výběru výzkumného problému. Na konci tohoto odstavce se pokuste formulovat výzkumný problém jednou větou.

Lidé mění své domovy již po tisíciletí a díky to mu i dnes hraje migrace velmi důležitou roli. Počty imigrantů celosvětově vzrůstají a Česká republika není výjimkou. Ve srovnání s vyspělejšími evropskými státy má Česká republika sice menší podíl cizinců, nicméně jich v České republice žije více než v ostatních postkomunistických zemích střední a východní Evropy. Dle Českého statistického úřadu v roce 2001 v České republice žilo okolo 220 000 cizích státních příslušníků s dlouhodobým a trvalým pobytem. V roce 2013 jich bylo již 439 000. A právě díky tomuto nárůstu počtu cizinců žijících mimo jejich rodnou zemi, se migrace stala velmi důležitým tématem většiny politických stran v západním světě a Česká republika by neměla být výjimkou. A to nejen proto, že se Česká republika postupně změnila ze země tranzitní na zemi

imigrační. Nicméně jak v roce 2004 ukázala studie Lubomíra Kopečka většina českých politických stran (ve studii se autor zabývá ČSSD, ODS, KSČM, KDU-ČSL a US-DEU) se migraci dlouhou dobu nevěnovala vůbec a následně od roku 2001 pouze okrajově. Toto potvrdila i studie Josefa Koudelky (2014), která navazovala na práci Kopečka, L. (2004). Autor analyzoval postoje politických stran ve volebním období 2010 – 2013 a zahrnul v ní následující strany: ČSSD, ODS, KSČM, TOP 09 a Starosty, Věci veřejné, stranu Lidem a další „nerelevantní“ politické strany. Výsledky potvrzují relativně malý výskyt prohlášení vztahujících se k imigraci a pouze okrajové postavení migrace ve stranických dokumentech.

Ve své práci chci navázat na tyto studie a zhodnotit, zdali došlo k většímu promítnutí migrační otázky do prohlášení a projevů českých politických stran zastoupených od předčasných voleb v roce 2013 v Poslanecké sněmovně. Zabývat se tedy budu ČSSD, ODS, KSČM, KDU-ČSL, TOP 09, ANO a Úsvitem přímé demokracie.

Jak migrace ovlivňuje prohlášení a postoje politických stran a jejich představitelů zastoupených v poslanecké sněmovně po volbách v roce 2013 a jak tyto postoje ovlivňují imigrační politiku?

B. Cíle diplomové práce (jejich přímá souvislost s formulovaným výzkumným problémem)

Ve své práci chci zjistit, jaké sociální konstrukce české politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně od voleb v roce 2013 vytvářejí o migraci a jak tyto konstrukce ovlivňují podobu migrační politiky.

C. Výzkumné otázky

Hlavní otázka:

Jaké sociální konstrukce jednotlivé politické strany vytvářejí o migraci?

Vedlejší otázky:

Jaké skupiny jsou rozlišovány?

Jsou tyto skupiny konstruovány pozitivně nebo negativně?

Jak postoje těchto sedmi stran ovlivnily projednávání a rozpravu o migraci?

Jak tyto konstrukce ovlivňují podobu imigrační politiky?

Jak jsou mezi jednotlivé skupiny rozdělovány odměny a tresty?

Jaký typ politických opatření jednotlivé skupiny obdrží?

D. Teoretická východiska

Součástí této části může být také konceptuální rámec, analytické modely reprezentující hlavní komponenty výzkumného problému a jeho sociálního, ekonomického a politického kontextu.

Ve své práci chci aplikovat teoretický přístup sociální konstrukce cílové skupiny na problematiku migrační otázky a migrantů z pohledu českých politických stran. Tento přístup se zabývá tím, jak určité stereotypní představy a předsudky, které převládají v majoritní společnosti o určité sociální skupině, ovlivňují veřejné politiky ve vztahu k nim. Při procesu tvorby politiky dochází k definování reality (co je a co není považováno za problém). Politici v politických debatách používají sdílené sociální konstrukce o určité sociální skupině, aby prosadili svoje návrhy politik, tzv. policy design. Pomocí policy designu pak dochází k udržování, vytváření a přetváření stereotypních očekávání a předsudků o cílové skupině. Politická rozhodnutí mají rozsáhlé sociální důsledky. Jednak mají vliv na reprodukci sociálních nerovností, zároveň však může dojít ke změně negativních oficiálních konstrukcí na pozitivní, které pak budou mít vliv na postavení určité sociální skupiny ve společnosti, na to jak je vnímána majoritní společností i na vlastní identitu této skupiny.

E. Výzkumný plán

Výběr a zdůvodnění metod, zdroje dat

Ve své práci využiji smíšenou metodu výzkumu - kombinace kvantitativních a kvalitativních metod. Práci budu především koncipovat jako analytickou a srovnávací. Inspirací pro analýzu dat mi bude článek „*It is not a question of being anti-immigrant: Categories of deservedness in immigration policy making*“ od Liny Newtonové, která kombinuje dva typy analýzy – diskursivní analýzu a narativní analýzu, která je vlastně specifickým typem diskursivní analýzy. Tuto analýzu zaměřím na současné politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně (volební období od roku 2013). Jedná se tedy o sedm stran: Komunistická strana Čech a Moravy, Česká strana sociálně demokratická, Občanská demokratická strana, TOP 09, KDU-ČSL, ANO a Úsvit přímé demokracie. Metodou práce bude tedy jednak kvalitativní analýza stenografických a audiovizuálních záznamů schůzí Poslanecké sněmovny, tak i kvantitativní analýza těchto dokumentů, díky níž budu moci zhodnotit, kolik prostoru bylo věnováno migraci a jakými sociálními konstrukcemi se zabývali. Sledovaný obdobím bude listopad 2013 (1. poslanecká schůze od jmenování vlády) až duben 2016.

F. Seznam odborné literatury a zdrojů empirických dat

BROUČEK, Stanislav a Tomáš GRULICH. *Migrace a česká společnost: výběr textů a diskuse z konference k aktuálním problémům migrací*. Vyd. 1. Praha: Etnologický ústav AV ČR ve spolupráci se Senátem PČR, 2012, 195 s. ISBN 978-80-87112-61-8.

DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

DVOŘÁKOVÁ, Ilona. (2010). *Obsahová analýza / formální obsahová analýza / kvantitativní obsahová analýza*. 1. vyd. Plzeň: AntropoWebzin, 2, 2010. ISSN 1801-8807.

DRYZEK, John S. *Discursive democracy: politics, policy, and political science*. 1st paperback ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1994, x, 254 s. ISBN 0521478278.

GABAL, Ivan. *Etnické menšiny ve střední Evropě: konflikt nebo integrace*. 1. vyd. Praha: G plus G, 1999, 341 s. ISBN 80-86103-23-4.

INGRAM, Helen; SCHNEIDER, Anne, L.; DELEON, Peter. *Social Construction and Policy Design*. In SABATIER, Paul, A. *Theories of the Policy Process*, Boulder: Westview Press, 2007. s. 93-126. ISBN 978-0-8133-4359-4.

KOPEČEK, Lubomír. *Imigrace jako politické téma v ČR: analýza postojů významných politických stran*. Štředoevropské politické studie, 2004.

KOUDELKA, J. *Imigrace a politické strany v České republice (2010 – 2013)*. Global Politics, 2014.

MAREŠ, Miroslav, Lubomír KOPEČEK, Pavel PEČÍNKA a Věra STÝSKALÍKOVÁ. *Etnické menšiny a česká politika: analýza stranických přístupů k*

etnické a imigrační politice po roce 1989. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004, 139 s. ISBN 80-7325-050-0.

MUHIČ DIZDAREVIČ, Selma. *Přínos a potenciál vědeckého výzkumu v oblasti migrace: kolektivní monografie*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010, 123 s. ISBN 978-80-254-8008-3.

NEWTON, Lina. It Is Not a Question of Being Anti-immigrant: Categories of Deservedness in Immigration Policy Making. In SCHNEIDER, Anne, L a INGRAM, Helen. *Deserving and Entitled: Social Construction and Public Policy*. Albany: State University of New York Press, 2005. 361 s. ISBN 0-7914-6342-7.

PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Vydání první. 71 stran. ISBN 978-80-7418-228-0.

PALÁT, Milan. *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2013, 92 s. ISBN 978-80-7418-161-0.

PALÁT, Milan. *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. Vydání první. 94 stran. ISBN 978-80-7418-230-3.

ROE, Emery. *Narrative policy analysis: theory and practice*. Durham: Duke University Press, 1994, viii, 199 s. ISBN 0822315130.

SCHEU, Harald Christian, Věra HONUSKOVÁ, René PETRÁŠ a Helena PETRŮV. *Migrace a kulturní konflikty*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2011, 322 s. ISBN 978-80-87284-07-0.

SCHNEIDER, Anne, L; INGRAM, Helen. *Deserving and Entitled: Social Construction and Public Policy*. Albany: State University of New York Press, 2005. 361 s. ISBN 0-7914-6342-7.

SCHNEIDER, Anne L a Helen M INGRAM. *Policy design for democracy*. Lawrence: University Press of Kansas, c1997, xii, 241 s. ISBN 0700608435.

SCHNEIDER, Anne, L.; INGRAM, Helen. Social Construction of Target Populations: Implications for Politics and Policy, *The American Political Science Review*, 1993. Vol. 87, No. 2, s. 334-347.

SCHULZ, Winfried. Analýza obsahu mediálních sdělení. 3., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 149 s. ISBN 978-80-246-1980-4

G. Předběžná náplň práce v anglickém jazyce

In my thesis I would like to analyse approach of political parties in the Chamber of Deputies in the Czech Republic from the election on 2013. To do that I will use the social construction of target populations approach. I would like to research policy statements and public appearances of members of political parties represented in Chamber of Deputies from 2013 and examine how these attitudes influence the immigration policies. I will also provide historical summary based on carried out researches. I will focus on seven political parties: ČSSD, ODS, KSČM, KDU-ČSL, TOP 09, ANO and Úsvit demokracie.

H. Podpisy studenta a vedoucího práce

Bc. Zdeňka Burešová

PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

Obsah

1	Úvod	17
2	Migrace a Česká republika.....	19
3	Teoretická východiska	26
3.1	Vnímání cílových populací	27
3.2	Sociální konstrukce z pohledu politických představitelů.....	27
3.2.1	Sociální konstrukce Zvýhodněných	30
3.2.2	Sociální konstrukce Uchazečů	31
3.2.3	Sociální konstrukce Závislých	32
3.2.4	Sociální konstrukce Deviantů	34
3.3	Sociální konstrukce, politické nástroje a jejich ospravedlnění.....	35
4	Metodologická východiska	39
4.1	Diskursivní a narativní analýza	40
5	Analýza jednání PS.....	42
5.1	Zdravotní pojištění	47
5.2	Volební právo cizinců	48
5.3	Kriminalita a extremismus	49
5.4	Integrace	51
5.5	Uprchlická krize.....	51
5.5.1	Žadatelé o azyl.....	52
5.5.2	Ochrana hranic	54
5.5.3	Kvóty	57
5.5.4	Organizovaný zločin	58
5.5.5	Druhá vlna migrace	59
5.5.6	Proaktivní politika zastavení migrace	59
6	Sociální konstrukce o migrantech a uprchlících	61
6.1	Pozitivní sociální konstrukce migrantů.....	63

6.1.1	Cizinec-přispěvatel.....	63
6.1.2	Nezbytný cizinec.....	63
6.1.3	Cizinec v těžké situaci.....	63
6.1.4	Integrovaný cizinec	64
6.2	Pozitivní sociální konstrukce uprchlíků.....	64
6.2.1	Skuteční/legitimní uprchlíci	65
6.3	Negativní sociální konstrukce cizinců	66
6.4	Negativní sociální konstrukce uprchlíků.....	69
6.4.1	Nelegální imigranti.....	70
6.4.2	Ekonomičtí migranti.....	70
6.4.3	Šířitelé islámu	71
6.4.4	Roznašeči nemocí	72
6.5	Shrnutí.....	73
	Závěr.....	79
	Summary.....	82
	Seznam použité literatury:	85
	Zákony a vyhlášky.....	87
	Stenografické záznamy.....	87
	Ostatní informační zdroje	93
	Seznam použitých zkratk:	97
	Seznam příloh	98
	Přílohy	99
	Příloha č. 1 - Jak politický design ovlivňuje rozdílné cílové populace? (schéma) .	99
	Příloha č. 2: Tabulka počtu vystoupení jednotlivých poslanců při projednávání zákonů (tabulka)	100
	Příloha č. 3: Tabulka počtu vystoupení jednotlivých poslanců při informacích vlády (tabulka).....	103
	Příloha č. 4: Pozitivní a negativní výroky během informací vlády (tabulka)	105

Příloha č. 5: Pozitivní a negativní výroky při projednávání novely č. 314/2015 Sb. (tabulka)	107
Příloha č. 6: Pozitivní a negativní výroky při projednávání novely č. 101/2014 Sb. (tabulka)	107
Příloha č. 7: Pozitivní a negativní výroky během projednávání novely o církvích a náboženských společnostech (tabulka)	108
Příloha č. 8: Počet podaných ústních a písemných interpelací a odpovědi na ně .	109
Příloha č. 9: Pozitivní a negativní výroky při ústních a písemných interpelacích (tabulka)	110

1 Úvod

Lidé mění své domovy již po tisíciletí a díky to mu i dnes hraje migrace velmi důležitou roli. Počty imigrantů celosvětově vzrůstají a Česká republika není výjimkou. Ve srovnání s vyspělejšími evropskými státy má Česká republika sice menší podíl cizinců, nicméně jich v České republice žije více než v ostatních postkomunistických zemích střední a východní Evropy. Dle Českého statistického úřadu v roce 2001 v České republice žilo okolo 220 000 cizích státních příslušníků s dlouhodobým a trvalým pobytem. V roce 2015 jich bylo již na 468 000, v březnu roku 2016 počet vzrostl na téměř 474 000 (viz Graf č. 1). A právě díky tomuto nárůstu počtu cizinců žijících mimo jejich rodnou zemi, se migrace stala velmi důležitým tématem většiny politických stran v západním světě a Česká republika by neměla být výjimkou. A to nejen proto, že se Česká republika postupně proměnila ze země tranzitní na zemi imigrační.

Cílem této diplomové práce je zjistit, jaké sociální konstrukce politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně (dále PS) České republiky od voleb v roce 2013 vytvářejí o migraci a jak tyto konstrukce následně ovlivňují podobu migrační politiky. Metodou analýzy je rozbor výroků a rozpravy představitelů jednotlivých politických stran při schůzích PS. Konkrétně se tedy zaměřím na poslanecké kluby (dále PK): ANO, Česká strana sociálně demokratická (dále ČSSD), Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (dále KDU-ČSL), Komunistická strana Čech a Moravy (dále KSČM), Občanská demokratická stran (dále ODS), TOP 09 S podporou Starostů (dále TOP 09/S) a Úsvit přímé demokracie (dále Úsvit)¹. K PK Úsvit počítám i hnutí vytvořené poslanci Tomiem Okamurou a Radimem Fialou Svoboda a přímá demokracie (dále Úsvit/SPD). Časové období analýzy začíná první schůzí PS konané od 25. listopadu 2013 do 45. schůze, která proběhla 21. dubna 2016 (zahrnuté jsou i všechny ostatní neukončené schůze konané do konce dubna 2016). Ve stenografických a audiovizuálních záznamech hledám výroky, které se týkají migrantů, cizinců, uprchlíků či migrace obecně se záměrem identifikovat skupiny migrantů, jejich sociální konstrukce a mocenské postavení.

¹PK Úsvit prošel od svého zvolení do PS několikaletými změnami. Do června roku 2014 se nazýval Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury, do srpna roku 2015 pak Úsvit přímé demokracie. Nicméně od ledna roku 2015 se Úsvit potýkal s vnitřním rozštěpením (odvolání předsedy Radima Fialy), které vyústilo v odchod zakladatele hnutí, Tomia Okamury na začátku května 2015. Od srpna se Úsvit nově označuje jako Úsvit – Národní Koalice. Z původních čtrnácti mandátů se k Úsvitu hlásí k dnešnímu dni sedm poslanců, zbylí jsou vedeni jako Nezařazení. (PSP, 2016a, b)

První kapitola čtenáře uvádí do problematiky migrace a pobytu cizinců. Čtenáře seznamuje s hlavními teoriemi migrace, které byly v průběhu let formulovány v různých vědních disciplínách. Poté se věnuje krátkému shrnutí klíčových zákonů, které ovlivňují pohyb a pobyt cizinců na území České republiky. Jedná se o zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a zákon č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně cizinců. V neposlední řadě jsou součástí této kapitoly statistické údaje vztahující se k migraci, hlavně k počtu cizinců a uprchlíků a vývoji těchto údajů.

Ve druhé kapitole popisují hlavní teoretické východisko této práce. Jedná se o teorii sociální konstrukce cílových skupin dle Anne Schneider a Helen Ingram („*social construction of target population*“, dále SKCP). Čtenáři přibližují hlavní východiska teorie SKCP a význam pojmu sociální konstrukce. Blíže popisují čtyři skupiny cílových populací, které jsou definovány v rámci SKCP – Zvýhodnění, Uchazeči, Závislý, Devianti. Na druhou kapitolu navazuje třetí, kde se zabývám metodologickými východisky. Podrobněji se věnuji základnímu konceptu diskursivní analýzy a specifickému typu této analýzy, narativní analýze.

Čtvrtá kapitola se již zabývá analýzou jednání a schůzí PS. Tato kapitola přináší shrnutí nejen návrhů zákonů, které byly v daném období předloženy, ale i klíčových témat, které se objevily na pořadu jednání a ve výrocích politiků jednotlivých PK. Tyto témata se dají rozdělit do dvou skupin – ty, které se přímo vztahují k uprchlické krizi a ty, které se vztahují více k migraci obecně. Ve druhé skupině se objevují témata jako zdravotní pojištění cizinců, volební právo a právo se sdružovat, integrace či kriminalita a extremismu. Avšak i do těchto témat se prolíná problematika uprchlické krize. Výroky, které se vztahují výhradně k uprchlické krizi, jsou zaměřeny na oblast žadatelů o azyl, ochranu hranic, přerozdělovacího systému uprchlíků tzv. kvót, boje s organizovaným zločinem, prevence a zastavení této krize.

Poslední kapitola je věnována sociálním konstrukcím migrantů a uprchlíků, které jsem identifikovala na základě provedené analýzy. Sociální konstrukce dělím na základě toho, jestli se jedná o migranty či uprchlíky a jestli je konstrukce pozitivní nebo negativní. Na základě tohoto pak vznikají čtyři hlavní kategorie migrantů a uprchlíků s vlastními narativy. Na závěr kapitoly shrnuji výsledky analýzy jednání PS a identifikuji mocenské pozice jednotlivých poslanců a nastiňuji, jaký je možný budoucí vývoj v oblasti migrační politiky.

2 Migrace a Česká republika

Migrace je široce podmíněný proces, který ovlivňuje celá škála vnějších faktorů. Během let bylo formulováno několik teorií migrace v rámci různých vědních disciplín snažících se vysvětlit specifický aspekt či typ mezinárodní migrace. Teorie lze dělit na mikro nebo makro-úrovňové. Tyto teorie jsou ovšem často kritizovány pro jejich jednostrannost. Tzv. „push-pull teorie“, která vychází z neoklasicismu, vidí příčinu jako faktorově podmíněnou. Vyskytují se dva typy faktorů: 1. push faktory, které způsobují, že migranti chtějí opustit svoji zemi původu (demografický růst, nízká životní úroveň, nedostatek ekonomických a pracovních příležitostí, politická situace); 2. pull faktory, které činí určité cílové země za atraktivní pro migranty (pracovní příležitosti, dostupnost pozemků, ekonomické příležitosti, politická svoboda). Jedinec se rozhodne migrovat tehdy, když racionální posouzení nákladů a přínosů prokáže, že migrace povede k maximalizaci užitku. (Brettel a Hollifield, 2000, s. 1 - 26 a 2015, s. 3 - 26; Castles a Miller, 1998, s. 20 - 49 a 2014, s. 25 - 54; Drbohlav a Uherek; Franc, 2010; Ilinitchi; Šišková, 2001; Vojtková, 2005)

Makroekonomické teorie zkoumají příčiny migrace z hlediska makroekonomických ukazatelů, jako jsou rozdíly v příjmech mezi zeměmi či možnost zaměstnání. Migrační proudy jsou způsobeny ekonomickými rozdíly a diferenciací nabídky a poptávky pracovních sil, kdy chudí se přemisťují do bohatších států – ze zemí s nižšími mzdami do zemí s vyššími. Cílem je nastolení ekonomické rovnováhy. Té bude dosaženo právě tímto stěhováním, protože poklesne nabídka pracovníků a vzrostou mzdy v chudých zemích a k opačnému fenoménu dojde v bohatých zemích. (Brettel a Hollifield, 2000, s. 1 - 26 a 2015, s. 3 - 26; Castles a Miller, 1998, s. 20 - 49 a 2014, s. 25 - 54; Drbohlav a Uherek; Franc, 2010; Ilinitchi; Šišková, 2001; Vojtková, 2005)

Mikroekonomické teorie migrace upírají svůj zrak k jedinci a jeho racionálním kalkulacím. Jedince volí tak, aby maximalizoval svůj zisk. Výdaje, které zvažuje při svém rozhodování, jsou například náklady na cestu, doba nalezení nového zaměstnání, učení se novému jazyku a kultury či vytváření nových vazeb. Na rozhodnutí působí i podmínky na trhu práce v cílové zemi, schopnost uplatnit dosažené dovednosti, výše výdělků nebo riziko deportace. (Brettel a Hollifield, 2000, s. 1 - 26 a 2015, s. 3 - 26; Castles a Miller, 1998, s. 20 - 49 a 2014, s. 25 - 54; Drbohlav a Uherek; Franc, 2010; Ilinitchi; Šišková, 2001; Vojtková, 2005)

Nové ekonomické přístupy se již nesnaží migraci objasnit pouze na základě příjmových rozdílů mezi zeměmi. Migrační vlny jsou ovlivňovány možností nalézt stálé zaměstnání anebo podmínkami pro podnikání. Rozhodnutí nečinní jednotlivci, ale celé rodiny či domácnosti se záměrem maximalizace příjmů a minimalizace rizik spojených s migrací. Rodina, která většinou zůstává v domovské zemi, se pak stává závislá na finančních prostředcích zasílané migrujícím členem rodiny. Za ekonomickou teorii lze považovat i teorii dvojího pracovního trhu. Vyspělá země má podle ní rozdělný pracovní trh na primární a sekundární sektor. Na primárním pracovním trhu pracují kvalifikovaní odborníci a je charakteristický poměrnou stabilitou. Sekundární pracovní sektor tvoří nekvalifikovaní pracovníci a je příznačný nízkými mzdami, nestabilitou a špatnými pracovními podmínkami. Migrace je dle této teorie způsobená neustálou poptávkou po pracovních silách ve vyspělých zemích. (Brettel a Hollifield, 2000, s. 1 - 26 a 2015, s. 3 - 26; Castles a Miller, 1998, s. 20 - 49 a 2014, s. 25 - 54; Drbohlav a Uherek; Franc, 2010; Ilinitchi; Vojtková, 2005)

Historicko-strukturalistický přístup zdůrazňuje nerovnoměrné rozdělení světové ekonomické a politické moci. Migraci považuje za mobilizaci levné pracovní síly. Její původ v marxistické politické ekonomii osvětluje i přesvědčení, že migrace zachovává nerovnost ve zdrojích a rozvoji chudých zemí a způsobuje, že bohatší země ještě více bohatnou. (Brettel a Hollifield, 2000, s. 1 - 26 a 2015, s. 3 - 26; Castles a Miller, 1998, s. 20 - 49 a 2014, s. 25 - 54; Drbohlav a Uherek; Franc, 2010; Ilinitchi; Vojtková, 2005)

Mezi další teorie, které se snaží fenomén migrace objasnit, patří teorie světových systémů, teorie sítí, institucionální teorie či teorie kumulativní příčiny. Dle teorie světových systémů kapitalistické firmy z vyspělých zemí vyhledávají v chudých regionech levnou půdu, suroviny, pracovní sílu či nové trhy, migrace je pak bezprostředním následkem touhy těchto firem získat větší zisk. Teorie sítí se zabývá významem mezilidských vazeb, kdy se mezi migranty, dřívějšími migranty a nemigrujícími rozvíjejí neformální sítě. Tyto sítě jsou zdrojem informací, sociální i finanční pomoci a podpory, jsou takovým sociálním kapitálem. Zároveň se podílí na zvyšování migračního pohybu, protože přispívají ke snižování rizik a nákladů migrace a pomáhají s integrací migranta v nové zemi a s vytvářením komunit. Institucionální teorie se zabývá vytvářením tzv. migračního průmyslu, na který mají vliv institucionální subjekty – za prvé, organizace nebo jednotlivci zprostředkující hlavně nelegální migraci a vytvářející černý trh s cílem dosáhnout zisku a migranti jsou často okrádáni či zneužíváni; za druhé, nevládní a mezinárodní organizace podporující migraci tím, že

zajišťují poradenství a sociální služby pro migranty. Poslední jmenovaná teorie kumulativní příčiny vysvětluje migraci ve společenském kontextu. Ten se pojí s ekonomickými, sociálními a kulturními změnami všech zemí. Zabývá se i fenoménem sociálního nálepkování některých povolání. Určité typy povolání, ve kterých je zaměstnáno vysoké procento migrantů, obdrží nálepkou – nevhodné pro domácí obyvatele. To způsobí, že se zvýší poptávka po dalších migrantech. (Brettel a Hollifield, 2000, s. 1 - 26 a 2015, s. 3 - 26; Castles a Miller, 1998, s. 20 - 49 a 2014, s. 25 - 54; Drbohlav a Uherek; Franc, 2010; Ilinitchi; Vojtková, 2005)

V nedávné době byla formulována teorie migračních systémů, která je založena na předpokladu, že migrační vlny jsou stabilní a strukturované v prostoru a čase. Na základě toho můžeme rozlišit tzv. mezinárodní migrační systémy, které slučují dvě a více zemí, mezi kterými dochází k výměně zboží, kapitálu i migrantů a vznikají mezi nimi vzájemné intenzivní vazby. (Drbohlav a Uherek; Ilinitchi; Vojtková, 2005)

Klíčové zákony, které upravují práva a povinnosti cizinců pobývajících na území České republiky, jsou zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců; zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o doplňkové ochraně cizinců. V tvorbě migrační politiky hraje zásadní roli Ministerstvo vnitra a to prostřednictvím odboru azylové a migrační politiky. V současné době se obecně rozlišují následující kategorie cizinců:

- krátkodobě pobývající residenti;
- dlouhodobě pobývající residenti;
- občané EU;
- cizinci ze třetích zemí;
- žadatelé o mezinárodní ochranu;
- cizinci se statutem mezinárodní ochrany;
- nelegálně pobývající residenti.

Zákon o pobytu cizinců definuje cizince jako osobu, která není státním občanem České republiky, včetně Evropské unie (§1, odst. 2). Tento zákon určuje podmínky vstupu na území České republiky a typy pobytů. Ke každému jednotlivému typu stanovuje i povinnosti a práva. Prvním typem pobytu je přechodný pobyt, který může být bez víza, na krátkodobé vízum nebo na dlouhodobé vízum či povolení k dlouhodobému pobytu. To je tzv. vízum k pobytu na 90 dnů, které nelze udělit za účelem zaměstnání a platí šest měsíců. Přechodné vízum může být vydáno též za účelem strpění pobytu. Dalším typem přechodného pobytu je pobyt na diplomatické a zvláštní vízum. (Zákon č. 326/1999 Sb.)

Povolení k dlouhodobému pobytu se vydává za následujícím účelem: společné soužití rodiny, pobyt residenta jiného členského státu Evropské unie, studium, ochrana na území (v případě, že je cizinec obětí obchodování s lidmi nebo jeho svědectví pomůže k dopadení pachatele tohoto trestného činu), vědecký výzkum, strpění k pobytu, povolení vydané Ministerstvem zahraničních věcí. Pokud zde cizinec plánuje být zaměstnán a pobývat zde déle než tři měsíce, musí zažádat o tzv. zaměstnaneckou kartu (viz dále). Zákon dále definuje institut tzv. modré karty, která je určena pro cizince, který zde bude pobývat déle než tři měsíce a bude zaměstnán na pozici, na kterou je požadovaná vysoká kvalifikace. (Zákon č. 326/1999 Sb.)

Třetím typem pobytu je pobyt trvalý, na nějž má nárok cizinec, který požádal z humanitárních důvodů, z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele či jeho setrvání na území je v zájmu České republiky. Povolení je vydáno cizinci na jeho žádost po pěti letech nepřetržitého pobytu, v případě žadatele o mezinárodní ochranu po čtyřech letech. (Zákon č. 326/1999 sb.)

Další část zákona se zabývá pobytem občana Evropské unie a jeho rodinných příslušníků na území České republiky. Tato část upravuje práva a povinnosti povolení k přechodnému a trvalému pobytu občan Evropské unie, který se stane držitelem potvrzení o přechodném pobytu, průkazu o povolení k trvalému pobytu či pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie. (Zákon č. 326/1999 Sb.)

Následující části se zabývají pobytem cizince narozeného na území, vycestováním cizince z území, hlášením místa pobytu na území, povinnostmi cizince a dalších osob, cestovními doklady, průkazy o povolení k pobytu, správním vyhoštěním (jedná se o ukončení pobytu cizince se stanovením doby k vycestování z území, stanoveny jsou i podmínky pro a náležitosti spojené s dobrovolným návratem), zavedení zvláštních opatření za účelem vycestování či zajištění cizince (např. povinnost oznámit adresu místa pobytu či zaplacení nákladů spojených se správním vyhoštěním). Za nežádoucí osobu je považován cizinec, kterému nelze povolit pobyt z důvodu rizika ohrožení bezpečnosti státu, veřejného pořádku či veřejného zdraví. Též jsou ustanoveny správní delikty, tedy přestupky, kterých se cizince může dopustit v rámci pobytu a vstupu na území České republiky. (Zákon č. 326/1999 Sb.)

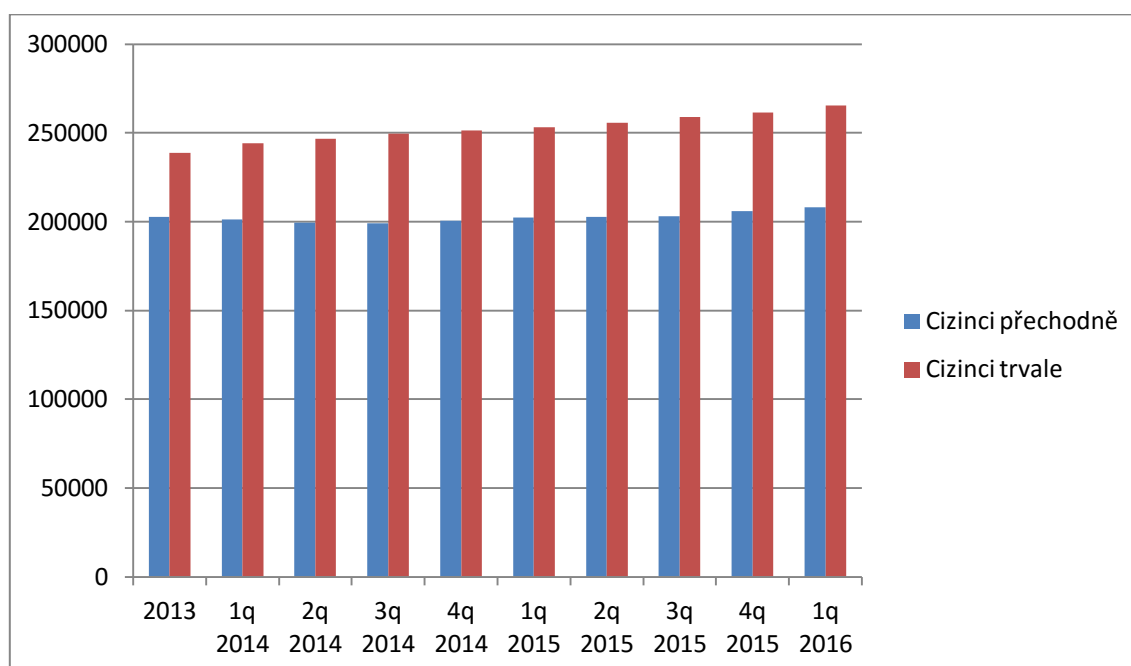
Mezinárodní ochrana je ochrana poskytnutá cizinci formou azylu nebo doplňkové ochrany. Každý z těchto institutů je upravován samostatným zákonem. Zákon o azylu se zabývá podmínkami, které opravňují cizince zažádat o mezinárodní ochranu. Podrobně se zabývá i řízením o udělení ochrany, vytyčuje práva a povinnosti

žadatele a azylanta. V neposlední řadě se též věnuje státnímu integračnímu programu a azylovým zařízením. Podobně zákon o dočasné ochraně cizinců řeší otázku právního statusu žadatele o poskytnutí dočasné ochrany, podmínky jeho vstupu a pobytu a specifikuje řízení o udělení a odnětí doplňkové ochrany. (Zákon č. 325/1999 Sb.; Zákon č. 221/2003 Sb.)

Na azyl má nárok cizince, který *„je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů“* (§12). Rodinný příslušník osoby, která získala azyl, může zažádat o azyl za účelem sloučení rodiny. Doplňková ochrana bude udělena cizinci, který sice nesplňuje důvody pro udělení azylu, ovšem budou zde *„důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy“* (§14a) – trest smrti, mučení, nelidské či ponižující zacházení, vážné ohrožení života nebo důstojnosti – a z toho důvodu nechce požívat ochrany svého domovského státu. Doplňková ochrana může být udělena i za účelem sloučení rodiny. V případech zvláštního zřetele, kdy cizinec nemá nárok na udělení ano jednoho druhu mezinárodní ochrany, může být udělen azyl z humanitárních důvodů. Důležité je i vymezení bezpečné země původu, za tu se považuje stát, který dodržuje lidská práva, ratifikoval a dodržuje mezinárodní úmluvy, jeho občané neutíkají z důvodu politické perzekuce, diskriminace či hrozby ublížení na zdraví a který umožňuje činnost lidskoprávních organizací. (Zákon č. 325/1999 Sb.)

V České republice cizinci tvoří okolo 4% populace a převládá trend trvalého usidlování nad přechodnými pobyty. Situaci v oblasti migrace lze dlouhodobě považovat za stabilní s mírným nárůstem počtu cizinců s trvalým pobytem v prvním čtvrtletí roku 2016 (viz Graf č. 1). Nejpočetnější skupinou cizinců s trvalým pobytem jsou občané Ukrajiny, Vietnamu, Slovenska, Ruska, Německa a Polska se stabilním ročním přírůstkem. S přechodným pobytem to jsou pak občané Slovenska, Ukrajiny, Německa a Ruska se stejným stabilním ročním vzrůstem. Z hlediska tranzitní nelegální migrace Česká republika nepředstavuje hlavní migrační trasu. (ST 273; ST 562; MV 2013 – 2016)

Graf č. 1: Počet cizinců s povoleným pobytem

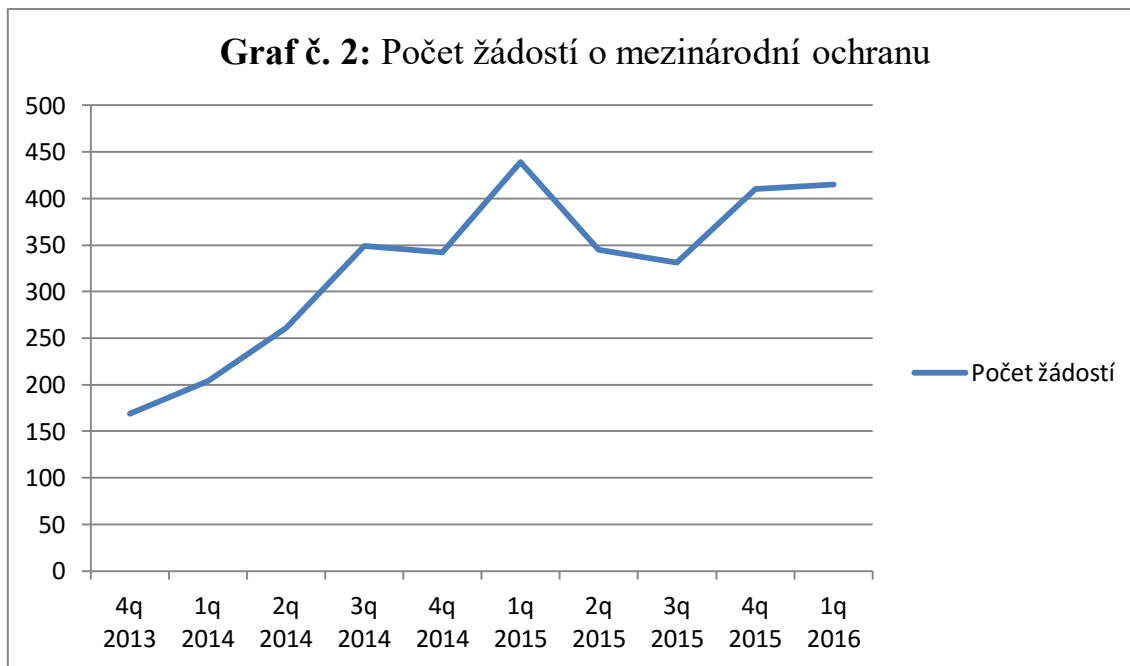

Zdroj: Ministerstvo vnitra 2013 - 2016

V oblasti mezinárodní ochrany je možné vzhledem k období posledního čtvrtletí roku 2013 sledovat nárůst podaných žádostí. V roce 2013 bylo podáno 707 žádostí o mezinárodní ochranu, v roce 2014 již byl zaznamenán nárůst na 1 156 žádostí a v roce 2015 počet žádostí ještě vzrostl na 1 525. V prvním čtvrtletí roku 2016 bylo zatím podáno 415 žádostí. Nejvíce jich bylo podaných v prvním čtvrtletí roku 2015 (viz Graf č. 2). To odpovídá konfliktní situaci na Ukrajině, což dokládá fakt, že nejčastějšími žadateli o azyl jsou právě občané Ukrajiny (v roce 2015 694 žádostí). Ty jsou následovány občany Sýrie (v roce 2015 134 žádostí) a Kuby (v roce 2015 128 žádostí). V roce 2014 byl azyl udělen 82 osobám, mezinárodní ochrana pak 294. V roce 2015 byl azyl udělen 71 osobám, vzrostl však počet udělených mezinárodních ochran na 399. (ST 273; ST 562; MV 2013A – 2016A)

Statistická data, která se vztahují k nelegální migraci, ukazují vzrůstající trend v počtu zadržených nelegálních cizinců v období 2013 - 2015. V roce 2013 bylo zachyceno 4 153 osob, v roce 2014 již 4 822. Výrazný nárůst nastal koncem roku 2014 a pokračoval i v roce 2015, kdy se počet zadržených vyšplhal až na 8 563 osob. Nejvíce osob bylo zadrženo v srpnu roku 2015. V lednu roku 2016 bylo zajištěno 41 osob a dle předpokladů Policie České republiky se projevuje klesající trend, který započal ke konci roku 2015. Převažují osoby s nelegálním pobytem, nejčastěji občané Ukrajiny, Sýrie a Kosova, nad těmi, kteří nelegálně překračují vnější schengenskou hranici České

republiky, což jsou občané Ukrajiny, Ruska a uprchlíci, kterým byl uznán status na základě Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951. (ČSÚ, 2016; MV 2015; Policie, 2016a, b)

Zdroj: Ministerstvo vnitra 2013A – 2016A

3 Teoretická východiska

SKCP dle Anne Schneider a Helen Ingram vychází z předpokladu, že sociální konstrukce ovlivňují jak politickou agendu a výběr politických nástrojů, tak pomáhají s odůvodněním jednotlivých politických rozhodnutí. Schneider a Ingram definují sociální konstrukce jako činnost, kdy dochází k politickému využívání představ a mýtů. Sociální konstrukce se stávají hluboce zakotveny v politice jako sdělení, která jsou občany přijímána, ovlivňují jejich chování a působí na jejich participaci. Tato teorie vysvětluje, proč jsou některé skupiny zvýhodňovány více než jiné nezávisle na tradičním pojetí politické moci a jak politický design upevňuje či pozměňuje tyto výhody. (Burešová, 2016; Ingram a Schneider, 1991, s. 333 - 335; Pierce, 2014, s. 1 - 4; Schneider a Ingram, 1993, s. 334 a 1997, s. 102-108; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 105 - 109)

SKCP se vztahuje na kulturní charakteristiku či obecně rozšířenou představu o jednotlivci nebo určité skupině, jejichž chování a blahobyt je ovlivněn veřejnou politikou. Tyto skupiny jsou zobrazovány pozitivně nebo negativně. Sociální konstrukce jsou následně vytvářeny pomocí symbolického jazyka, metafor a příběhů. Vytvořené sociální konstrukce mají silný vliv na politické představitele a přispívají k formulaci politické agendy a designu. Na politické představitele je poté vyvíjen tlak, aby pro mocné a pozitivně konstruované skupiny zajistili politiku odměn, zatímco negativně konstruované skupiny by měli obdržet represivní politiky, které budou hlavně jejich příjemce trestat. Političtí představitelé konstruují skupiny cizinců dle toho, jaké obavy a přání zastávají voliči jejich strany. Politické strategie sdělují, co daná vláda bude dělat, kteří občané budou odměněni a kteří ne a jaký typ participace je přiměřený pro danou společnost. Je ovšem důležité zdůraznit, že každá skupina přijímá jiné sdělení. (Burešová, 2016; Ingram a Schneider, 1991, s. 333 - 335; Pierce, 2014, s. 1 - 4; Schneider a Ingram, 1993, s. 334 a 1997, s. 102-108; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 105 - 109)

Politická opatření, která mají neblahý účinek či neefektivně řeší určitý problém, mohou způsobit, že jejich cílová skupina bude pobízena k uzavřenosti či pasivitě. Ovšem jiná skupina může obdržet zprávu, která ji povzbudí k boji proti takovéto politice prostřednictvím rozličných typů politické participace. Nejdříve je ovšem nutné si objasnit, kdo jsou cílové populace, sociální konstrukce a jak sociální konstrukce ovlivňují typ politické agendy a designu, který političtí představitelé nakonec zvolí a na

druhou stranu jak politická agenda a design působí na politickou orientaci a participaci cílové populace. (Burešová, 2016; Ingram a Schneider, 1991, s. 333 - 335; Pierce, 2014, s. 1 - 4; Schneider a Ingram, 1993, s. 334 a 1997, s. 102-108; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 105 - 109)

3.1 Vnímání cílových populací²

Politika je odpovědná za stanovení, které problémy budou řešeny či jakých cílů bude dosaženo. Na základě toho identifikuje osoby, jejichž chování je spojeno s dosažením požadovaného záměru. Změn v chování je dosaženo zmocňováním nebo donucováním osob, aby se chovaly, tak jak je požadováno. Politická opatření pak vytváří hranice mezi cílovými populacemi. SKCP vnímá cílovou skupinu a její sociální konstrukci jako:

1. rozpoznání sdílených vlastností, které odlišují cílovou skupinu od jiných a tím jí dávají sociální významnost;
2. připisování specifických hodnot, symbolů a představ, které napomáhají charakteristice určité skupiny.

Sociální konstrukce jsou stereotypy, které byly vytvořeny o určité skupině osob prostřednictvím politických, kulturních, socializačních, historických, mediálních, literárních či náboženských vědomostí. Pozitivní konstrukce jsou zastoupeny výroky jako zasluhující, inteligentní, poctivý, společensky angažovaný, apod. Negativní konstrukce poté výrazy jako nezasluhující, hloupý, nepoctivý či sobecký. Sociální konstrukce jsou často protichůdné a závislé na přesvědčeních. Ovšem ne všechny cílové populace mají jasně definovanou sociální konstrukci. (Burešová, 2016; Ingram a Schneider, 1991, s. 333 - 338; Pierce, 2014, s. 1 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 a 1997, s. 102-108; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 105 – 110)

3.2 Sociální konstrukce z pohledu politických představitelů

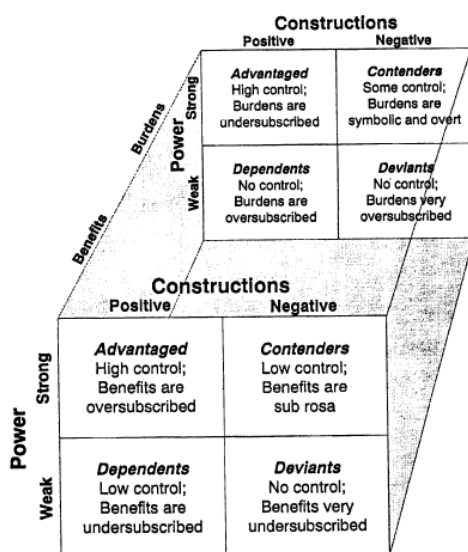
I přestože političtí představitelé mají mnoho motivací. Dvě nejdůležitější se týkají toho, aby vytvářely takové veřejné politiky, které jim zajistí opětovné zvolení a které budou účinně reagovat na všeobecně uznávané problémy. Sociální konstrukce se stávají součástí myšlenek na znovuzvolení ve chvíli, kdy političtí představitelé očekávají reakci cílové populace na přijímanou politiku a též kdy je očekávána odezva

² Převzato ze seminární práce Burešová, 2016.

od ostatních skupin, zdali cílená skupina má mít prospěch či újmu z této nové politiky. Přijetí politického návrhu je závislé na moci, kterou cílová populace disponuje (tvořená politickými hlasy, bohatstvím a schopností skupiny mobilizovat se k činu) a na tom, do jaké míry ostatní schvalují nebo odmítají směřování této politiky na určitou populaci. Konvergence moci a sociální konstrukce formuje čtyři cílové populace – Zvýhodnění, Uchazeči, Závislí a Devianti. Dynamická interakce moci a sociální konstrukce vede ke specifickému vzoru přerozdělování odměn a trestů pro rozdílné cílové skupiny (viz Schéma č. 1). Přední část boxu ukazuje, jak jsou rozdělovány odměny, zadní část zase přidělování trestů. Dá se předpokládat, že odměny budou především připisovány skupině zvýhodněných. Tato skupina obdrží více prospěšná politická opatření než by mělo být oprávněno vzhledem k účinnosti či reprezentativnosti politiky. Naopak závislí a devianti jsou oceněni prospěšnými politickými nástroji příliš málo. Tresty jsou nejčastěji připisovány deviantům a nejméně pak skupině zvýhodněných. Političtí představitelé pro tvorbu efektivních veřejněpolitických opatření musí zvážit moc a sociální konstrukci daných skupin i vztahy mezi potencionální cílovou skupinou a zamýšlenými cíly. Většinou se političtí představitelé snaží o vytvoření shody mezi těmito třemi faktory. Ovšem takové shody je možné dosáhnout pouze ve dvou případech: 1. poskytováním odměn mocným a pozitivně konstruovaným skupinám, které jsou spojeny s významným veřejným zájmem; 2. udělováním trestů negativně konstruovaným, bezmocným skupinám, které jsou svázány s obecným veřejným zájmem. Všechny ostatní oblasti produkují nějaký typ neslučitelnosti. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 - 339 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Političtí představitelé touží po zajištění příznivých opatření pro zvýhodněné skupiny, protože jsou jak mocní, tak pozitivně konstruovaní. Tyto skupiny představují jako osoby, které si pomoc zaslouží, což zaručí, že všichni občané budou souhlasit s politikou zaměřenou na potřebné osoby. Navíc samotná skupina zvýhodněných bude tato opatření vnímat jako příznivá. Obdobně političtí představitelé uvalují tresty na negativně konstruované skupiny, které disponují žádnou nebo malou politickou mocí. Toto je dáno tím, že od takovýchto skupin se neočekává žádná volební odplata a navíc veřejnost uznává tresty, které jsou takové skupině připisovány. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 - 339 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Schéma č. 1: Prerozdělování odměn a trestů jednotlivým cílovým skupinám

Autor: Schneider a Ingram, 1993

Některé sociální konstrukce mohou zůstat stále po dlouhou dobu, ovšem jiné jsou předmětem ustavičných debat a manipulace. Političtí představitelé si velmi dobře uvědomují, že mohou ovlivnit, jaké sociální konstrukce budou připsány jednotlivým skupinám. Sociální konstrukce též mohou být natolik obecně sdílené, že je velice obtížné je vyvrátit i malou skupinou lidí, kteří s touto konstrukcí nesouhlasí. Avšak nějaké konstrukce mají šanci být změněny. Vládní představitelé vytvářejí mapy cílových populací, které jsou založeny na stereotypch, ve které sami věří a které se dle jejich názoru prosadí v rámci veřejné rozpravy a stanou se pro ně důležité. Konkuruující si představitelé pak bojují za odlišné sociální konstrukce stejné skupiny. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 - 339 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Političtí představitelé vnímají nejen rozdělení moci a sociální konstrukce cílových skupin, ale též tlak, který je na ně vyvíjen veřejností a odborníky, aby veřejné politiky byly efektivní. A to proto, že musejí vysvětlit a ospravedlnit jejich politickou pozici voličům. Toho dosahují prostřednictvím formulace jejich vize veřejného zájmu a poté uvedením jejich záměru, jak je jejich politický návrh logicky propojený s obecně sdílenými hodnotami. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 - 339 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Sociální konstrukce jsou důležité pro naplnění druhého motivu politických představitelů – efektivní reakce politik na veřejné problémy – z toho důvodu, že musejí věnovat pozornost vztahu mezi cílovou skupinou a cíly, které mají být naplněny.

Politici představitelé mohou vyzdvihovat určité cíle nad jinými, protože cílová skupina, kterou chtějí zatížit nebo jí přinést prospěch z dané politiky, musí mít důvěryhodnou vazbu na dané cíle. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 - 339 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Klíčové politické otázky vždy neumožňují, aby zvolení představitelé došli ke shodě na sociálních konstrukcích, moci a logické návaznosti na cíle. Také je důležité si uvědomit, že ne všechny problémy mohou být vyřešeny bez komplikací. Mnohým politickým představitelům záleží na výsledcích a obávají se rozsáhlé reakce veřejnosti na neefektivní politiky, nedostatek pozornosti věnované významným problémům a přílišnému zvýhodňování specifických zájmů. Vyrovnávat se pak s těmito rozpory mohou buď tak, že budou usilovat o to, aby takovéto otázky nikdy nepřišly do agendy, nebo tak, že zmanipulují představu o dané cílové skupině s cílem změnit jejich sociální konstrukci. V některých případech se rozhodnou nést následky za uložení trestů pozitivně konstruovaným skupinám nebo za poskytování odměn skupinám, které jsou negativně konstruované. Častokrát dochází k tomu, že politici představitelé jsou angažováni ve vytváření politik, které naplňují jejich osobní zájmy či jsou otevřeně zapleteni do podvodného jednání. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 335 - 339 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

3.2.1 Sociální konstrukce Zvýhodněných

Skupina zvýhodněných („*advantaged*“) disponuje politickou mocí a je konstruována pozitivně. Výhodou takovéto konstrukce je, že je pro ně jednoduché dostat jejich problematiku na pořad politického jednání. Tato skupina má zdroje a schopnosti, které jim umožňují strukturovat jejich vlastní konstrukci a zároveň zabránit jejich negativnímu vyobrazení. Problémy, kterým Zvýhodnění čelí, jsou ty nejlepší pro adresování politických opatření a současně je logické odměnit je prospěšnou politikou. Též je samozřejmé, že členové této skupiny budou vybráni jako první, na které budou cílit nové politické strategie a to i přesto, že jiná skupina se jeví jako logičtější či strategie mířená na jinou skupinu by byla efektivnější. Politika, kterou obdrží, bude obsahovat pozitivní pravidla a na tuto skupinu bude vynaloženo více výdajů. Tyto výdaje jsou ospravedlňovány buď technickou povahou politické účinnosti anebo skutečnou schopností politiky reagovat na danou oblast, která je přiměřená velikosti a

politickým zdrojům této skupiny. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Zvýhodnění souhlasí s politickými strategiemi a opatřeními tak dlouho, dokud vládní zastupitelé jsou příznivě nakloněni ve vztahu k nim. Ovšem zachování takového vztahu je čím dál složitější vzhledem k potížím, které zmítají hospodářství. Zkušenosti, které mají s politikou, je naučili, že vláda je nezbytná, politická opatření jsou povětšinou spravedlivá, vláda se zodpovídá za tvorbu příznivé politiky či že mobilizace a podpora politických představitelů vždy s sebou nese i značné výhody. Na základě těchto znalostí jsou zvýhodnění schopni dosáhnout svých cílů v rámci stanovených pravidel. Tato mocná a oblíbená skupina je aktivním účastníkem politického života – volí, zakládá zájmové skupiny, přispívá na politické kampaně a dále. Ve chvíli, kdy jsou politická opatření neúčinná, zvýhodnění obviňují vládu než sebe z problémů, které tyto opatření způsobují a volají po změně. Pokud již nemají užitek ze současných podmínek, mnohdy začínají plánovat a vytvářet alternativní řešení soukromého charakteru. Jedná se například o zakládání soukromých škol, tvorba bezpečnostních systémů či zřizování klinik duševního zdraví. A ještě více usilovně protestují proti vládním regulacím nebo výhodám, které jsou poskytovány jiným skupinám. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

3.2.2 Sociální konstrukce Uchazečů

Uchazeči („*contenders*“) jsou sice mocní ovšem negativně konstruovaní. Političtí představitelé preferují politická opatření, která přiznávají této skupině odměny poskytované pouze této skupině a zároveň jsou značně skryté před ostatními občany. Tyto politická opatření se pro média a veřejnost tváří jakože uštěďují tresty pro mocné negativně konstruované skupiny, avšak ve skutečnosti mají pouze malé, pokud vůbec nějaké, negativní důsledky na Uchazeče. Uchazeči disponují dostatečnou mocí, aby byli schopni zmírnit uvalené tresty, nicméně jejich moc není natolik velká, aby si zajistili nějaké zjevné výhody. Ustanovená pravidla pro tuto skupinu jsou komplexní a nejasná. Často je obtížné na základě těchto pravidel určit, koho daná politika podporuje a koho omezuje. Toto je dáno tím, že takováto opatření jsou rezervovaná a rozhodovací pravomoci jsou přeneseny na co nejnižší úroveň vládnutí. Pro sílu této skupiny jsou

nejvíce důležité určité souvislosti. Mezi ně patří například rozsah mediální pozornosti a veřejného zájmu nebo typ soudržnosti a působení této skupiny. V době, kdy skupina čelí malé veřejné pozornosti a současně je silně angažovaná, politická opatření budou obvykle výhodná, třebaže málo viditelná. Nicméně tyto opatření budou stále nedostatečně reagovat natolik, aby mohly pomoci s řešením problémů této skupiny. Poté co dojde k vzestupu veřejné pozornosti, což je mnohdy způsobeno tím, že nepopulární skupina je soudržná a politicky aktivní, politická opatření začínají být více trestající. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Politické strategie posílají této skupině dvojznačné sdělení. Na jedné straně, že jsou mocní. Na druhou stranu na ně ovšem bude nahlíženo s nedůvěrou než s respektem. Jejich moc je významná pouze tehdy, když je spojena se strategií, která skryje její účinky očím veřejnosti. Politická opatření jsou značně kontroverzní a vysílají zprávu, že jediní, kdo se o ně postarají, jsou oni sami a k tomu je zapotřebí, aby využili jejich moc. Uchazeči si uvědomují, že spor je běžný, proto musejí být neustále ostražiti a vychytralí, aby zajistili, že konečná politika bude sloužit jejich cílům. Uchazeči jsou přesvědčeni, že političtí představitelé ve skutečnosti nechtějí řešit problémy, ale pouze si udržet moc. To způsobuje, že uchazeči nevěří politickým představitelům. Vlastní moc je pro ně více důležitá než veřejný zájem. Političtí představitelé využívají více podvodných než rozumných argumentů pro zdůvodnění přerozdělování odměn a trestů. Politika je pro ně zkorumpovaná hra, ve které vítězové úspěšně využili jejich moc, avšak se nemuseli výhradně držet jejich pravidel. Uchazeči se převážně zapojují prostřednictvím neformálních prostředků, jako jsou vlivné kontakty a příspěvky na volební kampaň. Jejich participace často ignoruje platná pravidla a zákony a je pro ni typické podvodné a manipulativní jednání. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

3.2.3 Sociální konstrukce Závislých

Skupina závislých („dependents“) je vnímána jako politicky slabá, ovšem pozitivně konstruovaná. Političtí představitelé se snaží sblížit se zájmy této skupiny. Nicméně chybění politické moci zabraňuje politickým představitelům přímou distribuci zdrojů této skupině. Symbolické politické strategie vůči této skupině ukazují

znepokojení politických představitelů vůči jejich problémům, což jim umožňuje zbavit se povinnosti přidělit jim určité zdroje. Výkonnou moc politických opatření povětšinou mají vládní organizace na nižší úrovni nebo soukromý sektor. Odměny, které jsou poskytovány Závislým, jsou předávány na další vládní zástupce. Závislý navíc mají malou kontrolu nad politickým designem, který obdrží. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Závislým jsou vysílána sdělení, že jsou bezmocní, bezbranní a potřební. Problémy, kterými trpí, jsou pouze jejich, ovšem Závislí nejsou schopni je sami vyřešit. Politické strategie jim říkají, že není ve veřejném zájmu vyřešit jejich problémy a pozornost, která je jim věnována, je jen díky velkorysosti ostatních. Skutečnost, že jsou závislí na sociální záchrané síti, ukazuje, že nepředstavují aktivního aktéra. Politické nástroje naznačují, že vláda je zodpovědná za ně pouze ve chvíli, když se podmaní její moci a vzdají se své politické moci vlastní volbou. Testování příjmů a ostatní požadavky podmiňují jejich žádost o nárok na odměny od státu, což má za následek, že musejí uznat svůj status závislosti. I v případě, že jsou Závislým poskytovány odměny, jsou tyto výhody spojeny s nálepkováním a stigmatizací. Politické strategie se mnohdy pokoušejí nahradit negativní stereotypy o skupině jinými, bohužel stigmatizace nezřídka dostihne i tuto novou nálepkou. Informační programy, které se spoléhají na propagandu a stereotypizaci, jsou efektivní proto, že upevňují panující sociální konstrukce. Politická sdělení mají za následek orientaci na orgány státní moci, které jsou charakteristické nezájmem a pasivitou. Na rozdíl od skupiny Zvýhodněných tato bezmocná skupina, a to i přestože je pozitivně konstruována, nevidí svoje zájmy jako v souladu s důležitými veřejnými cíli a na místo toho věří, že jejich problémy jsou převážně individuální povahy a proto by měly být řešeny pomocí soukromého sektoru. Často vnímají prohlášení jiných, především členů skupiny Zvýhodněných, jako správnější než jejich vlastní. Na politickou hru nahlíží jako na byrokratickou hru, kde je nezbytné čekat ve frontě, až nakonec získají to, co si ostatní přejí, aby měli. Politická participace je tradičního charakteru a na velmi nízké úrovni. Členové této skupiny zastávají hlavně roli žadatelů či uchazečů, kteří podávají žádost o nárok na pomoc od státu vládnímu byrokratickému aparátu. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

3.2.4 Sociální konstrukce Deviantů

Devianti („*deviants*“) se ocitají v nejhorší situaci, jsou totiž nejen negativně konstruováni, ale i nedisponují žádnou politickou mocí. Přitažlivost politických opatření, která jsou mířena na skupinu bezmocných negativně konstruovaných skupin, je neočekávaně podobná těm, která jsou zaměřena na skupinu Zvýhodněných s výjimkou toho, že Devianti jsou trestáni a nemají téměř žádnou kontrolu nad politickou agendou a designem, který je vůči nim uplatňován. Politické strategie vůči Deviantům vždy zastávají vysoké příčky na politické agendě, obzvláště ve volebním období. Devianti jsou nejčastěji bezprostředním příjemci trestů. Rozsah takovýchto trestů je větší, než aby mohlo být dosaženo efektivních výsledků. Negativní sociální konstrukce této skupiny způsobuje, že jsou na ně uvaleny tresty, i přestože jsou nelogické pro dosažení účinné politiky. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Osoby, které jsou jak bezmocní, tak negativně konstruováni, především mají negativní zkušenost s vládními představiteli. Převládající sdělení, které tato skupina obdrží, je, že Devianti jsou špatní lidé, jejichž chování způsobuje problémy ostatním. Devianti proto musí předpokládat, že budou trestáni, dokud nezmění své chování nebo se mohou vyhýbat kontaktu s orgány státní správy. Na základě tohoto se dá očekávat, že tito lidé neuspějí ve chvíli, kdy žádají o pomoc od státu i přestože mají na tuto státní pomoc nárok. Na druhou stranu, vládní představitelé nejsou schopni je dopadnout za jejich zločinné chování a též se jim obvykle nedaří Devianty potrestat i když jsou viníci dopadení. Jednání orgánů státní správy se jeví jako nahodilé a nepředvídatelné. Právní předpisy a systém nemají žádný význam. Devianti jsou rozzlobení a utlačováni, kteří nevěří v poctivost, spravedlnost a účinnost orgánů státní správy. Sami sebe vidí jako osamocené a individuální hráče, kteří nemají žádnou šanci vyhrát v politické hře, kterou vnímají jako zkaženou. Tradiční formy politické participace jako účast ve volbách, kandidatura či zakládání zájmových skupin, je vnímána jako irelevantní, protože vládnutí náleží někomu jinému. Pokud se Devianti rozhodnou politicky participovat, tato aktivita je povětšinou ničivá a individualizovaná. Jsou to především akce jako protesty či výtržnosti. Stejně jako Uchazeči i Devianti mají sklon porušovat pravidla politické participace. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5;

Schneider a Ingram, 1993, s. 337 - 342 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

3.3 Sociální konstrukce, politické nástroje a jejich ospravedlnění

Politické nástroje jsou aspektem politiky, který má motivovat cílové populace jednat v souladu s danou politikou nebo je přinutit využít jejich politickou příležitost. Cílové skupiny, které jsou konstruovány jako zasluhující, inteligentní nebo veřejně angažované, jak se dá předpokládat u mocných a pozitivních skupin, obdrží takové politické nástroje, které budou zdůrazňovat budování kapacit, stimulů a technik umožňující cílové skupině poučit se z jejich jednání a podniknout vhodné kroky na dobrovolném principu. Ve chvíli, kdy je doručována politika odměn skupině Zvýhodněných, jsou využívány určité typy nástrojů, které pomáhají budovat kapacitu dané skupiny. Jedná se o poskytování zdrojů v rámci vládních programů poskytujících přímé příspěvky této skupině či nárok na dávky bez nutnosti testování příjmů. Zvýhodnění též budou moci využívat poradenské služby, školení a kurzy, popřípadě technickou podporu zadarmo. Přínos takových politik je v tom, že se programy aktivní pomoci stanou běžnými – organizace budou vyhledávat oprávněné osoby a budou je povzbuzovat ve využívání příležitostí politického rázu, které jim budou k dispozici. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

V případě, že jsou Zvýhodnění zatíženi více tresty než odměnami, politická opatření budou méně předvídatelná a častěji se budou měnit. Upřednostňované budou takové nástroje, které povedou k samoregulaci chování členů skupiny a dobrovolnému jednání vedoucímu k naplnění politických cílů a s tím spojené pozitivní pobídky. Pokud toto nevede k navození požadovaného chování, politická opatření se posunou směrem k normám a poplatkům, které nestigmatizují organizaci za poskytování služeb, ale pokoušejí se odradit od určitých akcí tak, že za ně zavede poplatek. Sankce a donucovací opatření nebudou použity pro mocné a pozitivně konstruované skupiny. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Politická opatření, která mají zajistit podporu skupině Závislých, jsou podmíněna oprávněností a způsobují stigmatizaci a nálepkování příjemců této pomoci. Programy aktivní pomoci budou méně obvyklé a mnohé z nich budou vyžadovat registraci u organizace poskytující tuto pomoc. Sociální programy též nebudou

vyhledávat osoby, které mají oprávnění na danou podporu, ovšem donutí je, aby podali žádost sami z vlastních zdrojů. Symbolické nástroje budou využívány i ve chvíli, kdy je potřebná více přímá intervence pro řešení dané problémové situace. Závislí nebudou povzbuzováni nebo podporováni v tom, aby navrhli vlastní řešení jejich problému, ale budou odkázáni na pomoc od orgánů státní správy. U skupiny Závislých bude též použito autority jako politického nástroje, protože nejsou považováni za samostatné. Rovněž je možné využít informačních nástrojů i tehdy, kdy je žádoucí distribuce přímých zdrojů. Důvodem je to, že političtí představitelé neradi utrácejí finanční prostředky na bezmocné skupiny a proto raději využijí jakékoliv jiné nástroje. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Dominantními politickými nástroji určenými Deviantům jsou nátlakové akce zahrnující sankce, využití síly či dokonce trest smrti. Rozdílné oproti trestům, které jsou uvalovány na Zvýhodněné, je to, že trestem pro Devianty může být uvěznění až poprava. V nejlepším případě budou ponecháni na svobodě, avšak bez možnosti získat informace, budou odrazeni od sdružování nebo podrobeni autoritě jiných, například odborníků, před formováním vlastních pomocných organizací. Jestliže je Deviantům poskytnuta odměna ve formě například rehabilitačních programů, zpravidla dochází ke změně prostřednictvím autoritářských prostředků raději než řešením strukturálních problémů, které tvoří základ jejich problému. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Odůvodňování politických nástrojů je důležitou součástí politického designu, protože slouží jako oprávnění pro politické cíle, výběr cílových populací a politických nástrojů. Typologie důvodů se mění v závislosti na sociální konstrukci cílové skupiny a mohou být využity k zachování anebo změně sociální konstrukce. Mocné a pozitivně viděné skupiny budou představovány důvody, které zdůrazňují nápomocné vztahy, které zajistí dosažení významného politického záměru. V současnosti jsou takovými důvody národní obrana a ekonomická soutěživost. Základní důvody orientované na spravedlnost (například rovnost, spravedlnost, potřebnost nebo uplatňování práv) se budou méně vyskytovat pro tuto skupinu. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Podobné odůvodnění je využíváno i ve chvíli, kdy jsou distribuovány tresty. Blízký vztah sociálního zabezpečení takovýchto skupin s veřejným zájmem není zpochybněn. Těmto skupinám je řečeno, že nejsou v tak špatné situaci jako jejich konkurenti a že získají výhody v dlouhodobém horizontu. Jestliže není možné interpretovat tresty jako odměny, budou tyto tresty političtí představitelé odůvodňovat jako v podstatě nevyhnutelné, pokud má dojít k naplnění společných zájmů. Tresty poté zasahují všechny, protože není vhodné dělat výjimky pro skupinu Zvýhodněných. Ti tedy nejsou vyčleněni a je jim řečeno, že se musí obětovat pro veřejné blaho (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Odůvodnění politických principů směřovaných na skupinu Uchazečů je závislé na tom, zdali obdrží tresty nebo odměny. Pokud jsou jim udělovány odměny, političtí představitelé budou vyzdvihovat důležitost trestů s odůvodněním, že je nutné korigovat jejich chamtivost a přílišnou moc. Nicméně někteří mohou upozorňovat na to, že tyto tresty jsou zbytečné, protože budou mít malý nebo žádný vliv na ně. Pokud jsou ovšem tresty skutečné povahy, Uchazečům sdělují, že nedisponují dostatečnou mocí nebo že zvolili špatnou strategii. Političtí představitelé se poté brání tvrzením, že ve chvíli, kdy jejich zvýhodněná pozice upoutala pozornost veřejnosti, tresty byly nevyhnutelné. V případě, že jsou Uchazeči odměňováni, tyto odměny budou zlehčovány jejich ziskem. To je politickým představitelům umožněno z toho důvodu, že je tento zisk zahalen jednáním, které umožňuje Uchazečům přístup k orgánům státní správy na nižších úrovních, které nejsou donuceni k zodpovědnosti za zisky této skupiny. Odměny, které jsou zjevné a spojené s instrumentálními cíli, jsou politickými představiteli legitimizovány tak, že není možné dosáhnout stanoveného cíle, aniž by z toho neprofitovala skupina Uchazečů. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Ke zdůvodnění politiky odměn pro bezmocné skupiny jsou vyzdvihovány spíše cíle orientované na spravedlnost než instrumentální. Zájmy takovýchto skupin byly v posledních několika letech ztotožňovány s důležitými národními cíli. Spojování těchto důvodů se členy skupiny Závislých zůstává i v případě, že dochází ke spojování politik s národními cíli jako ekonomický vývoj či ochrana národa. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Nadřazenost instrumentálních cílů umožňuje pokračovat v udělování odměn těm, kteří jsou více mocní. Z toho důvodu političtí představitelé nechtějí využívat instrumentální cíle, které by zajistily odměny méně mocným skupinám a to i přestože by bylo naprosto rozumné takovýto typ politik uplatňovat, ačkoliv tyto politiky žádají zvýšení výdajů směrem k těmto skupinám. Odměny udělované negativně konstruovaným a bezmocným skupinám, jsou ospravedlňovány jako nezbytné s cílem ochránit společenská pravidla zajišťující práva všem občanům. Takovéto odměny jsou pak efektivním prostředek, který zabezpečuje bezpečnost všech osob. Nicméně je složité zachovat tento typ argumentů, neboť si veřejnost myslí, že tito lidé si zaslouží být potrestáni a politiky cílené na rehabilitaci jsou neúčinné v boji za snižování kriminality. Sociální konstrukce Deviantů jsou tedy hlavní důvodem, proč jsou politická opatření orientovaná na tresty. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

Tresty určené pro skupinu Závislých jsou odůvodňovány jako účinné prostředky ochraňující jednotlivce před tím, aby si ublížili. Mocné skupiny mají omezenou možnost volby pouze ve chvíli, kdy neexistuje žádná jiná možnost, jak by mohlo být dosaženo jejich zájmu. Členové příslušející k mocné skupině jsou konstruováni jako inteligentní osoby, které jsou schopni si správně vybrat. Členové bezmocných skupin nejsou povětšinou takto konstruováni, ovšem je na ně nahlíženo jako na osoby, které vyžadují pomoc s jejich nasměrováním. (Ingram a Schneider, 1991, s. 334 - 349; Pierce, 2014, s. 3 - 5; Schneider a Ingram, 1993, s. 339 - 345 a 1997, s. 108-149; Schneider, Ingram a DeLeon, 2007, s. 109 – 132)

4 Metodologická východiska

Jak bylo uvedeno v úvodu, cílem této práce je identifikovat sociální konstrukce, které politické strany zastoupené v PS od listopadu roku 2013 vytvářejí o migraci a jak tyto konstrukce následně ovlivňují podobu migrační politiky. Na základě stanoveného cíle analyzuji všechny schůze PS v období od listopadu roku 2013 až do konce dubna roku 2016. Toto období jsem zvolila z toho důvodu, že v listopadu roku 2013 se konala první schůze nově zvolené PS po volbách. Toto mi umožní sledovat současné trendy v migrační politice prostřednictvím rozboru výroků a rozpravy představitelů současných PK při zasedání PS. Konkrétně se tedy jedná o sedm stran: ANO, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS, TOP 09/S a Úsvit.

Analýzu jsem započala důkladným rozbohem všech bodů jednání jednotlivých schůzí PS, ve kterých jsem vyhledávala témata vztahující se k migraci, migrantům, cizincům a uprchlíkům. Hlavním zdrojem dat pak pro mě byly stenografické a audiovizuální záznamy z jednání PS.

Metoda, kterou využívám k analýze dat získaných ze stenografických a audiovizuálních záznamů, je kombinace diskursivní a narativní analýzy po vzoru článku „*It is not a question of being anti-immigrant: Categories of deservedness in immigration policy making*“ od Liny Newtonové. Tyto dvě metody mi pomohou určit, jak postoje těchto sedmi stran ovlivnily projednávání a rozpravu o migraci a migrantech. Též budu moci identifikovat sociální konstrukce jednotlivých skupin a přerozdělování trestů a odměn mezi tyto skupiny. Analýzou pozitivních a negativních konstrukcí mohu vymezit, jaký typ politických opatření jednotlivé cílové skupiny nakonec obdrží.

Ve své diplomové práci tedy využiji smíšenou metodu výzkumu – kombinace kvalitativní a kvantitativní analýzy. Metodou práce bude, jednak kvalitativní narativní analýza stenografických záznamů pomocí níž zhodnotím, jaké skupiny migrantů jsou identifikovány a jak jsou konstruovány, tak i kvantitativní analýza stenografických záznamů, abych mohla určit, kolik prostoru bylo věnováno jednotlivým poslancům při debatě, kdo měl přednostní právo a kdo vystupoval s faktickou poznámkou. To znamená vymezit mocenské pozice jednotlivých politiků i PK.

4.1 Diskursivní a narativní analýza³

Diskursivní analýza je studium používaného jazyka. Analýza diskursů může být postavena na interpretační nebo sociálně konstruktivistické tradici a předpokládá, že existuje několik sociálních realit namísto pouze jedné. Tato realita je ovládaná neměnnými přírodními pravidly a zákony. Pro tento přístup je typický kritický postoj k pravdě a je pokládán důraz na komunikační kanály, skrz které dochází k výměně vědomostí. Cílem diskursivní analýzy je tedy rozpoznání významu sociální reality a způsobu, jakým je utvořena. Hajer definuje diskurs jako specifický soubor idejí, konceptů a kategorizací, které jsou produkovány, reprodukovány a transformovány do specifického souboru postupů. Diskurs pak dává význam fyzické a sociální realitě. Diskursivní analýza zahrnuje hledání jak ritualizovaných myšlenek, tak zkoumání toho, jak jsou diskursy běžně praktikované určitou skupinou, která má zájmy na tom, aby byl určitý problém projednáván. (Burešová, 2016; Hajer, 1995, s. 42 - 73; Hajer a Versteeg, 2005, s. 175 - 184; Newton, 2005, s. 148 - 149)

Diskursivní analýza má tři hlavní silné stránky: 1. je schopná odhalit roli jazyka v politice; 2. odkrývá zakotvený komunikační styl; a 3. objasňuje politické mechanismy a jejich funkci. Základní předpokladem je, že jazyk je významně zodpovědný za to, jak lidé vnímají svět a realitu. Používání metafor je typický případ. Diskuze o migraci může vést k přeformulování pravidel, uzákonění nových zákonů nebo tvorbě nových institucí, ovšem pod povrchem těchto očividných změn se vytvářejí nové významy migrantů. A právě tyto skryté významy ovlivní konečnou podobu pravidel, zákonů a institucí a též i vytvoří kontext, díky kterému je možné vůbec o migraci diskutovat. Ovšem tyto významy se neobjeví jen tak, jsou totiž do politické debaty vnášeny prostřednictvím konkrétních operačních postupů a všeobecně přijímaných norem a pravidel, které vytvářejí soudržnost ve společenském životě občanů. Jelikož všichni zúčastnění rozumí, co pojem migrace znamená, je možné docílit určitého řešení této tematiky. Avšak skutečnost, že existuje sdílený význam pojmu migrace, ještě neznamená, že si jednotliví političtí představitelé mezi sebou budou rozumět. Jednotliví političtí aktéři při vyprávění příběhů předpokládají, že jim ostatní budou rozumět. Takovýto předpoklad vzájemného porozumění, i přestože je všeobecně velmi rozšířený, je však nesprávný. V tomto je skryta diskursivní komplexnost. To znamená, že i když aktéři sdílejí specifický soubor příběhů, je možné, že každý z nich bude interpretovat význam těchto

³ Převzato ze seminární práce Burešová, 2016 a rozšířeno.

příběhů úplně odlišně. Zajímavé je, že toto nebrání tomu, aby političtí představitelé byli schopni vytvářet užitečné politické intervence. To je dáno tím, že toto nedorozumění vytváří velmi vhodné podmínky pro tvorbu politických koalic. (Burešová, 2016; Hajer, 1995, s. 42 - 73; Hajer a Versteeg, 2005, s. 175 - 184)

Výzkumem diskursu je možné sledovat, jak rozmanitost aktérů ovlivňuje definování problémů. Také nám diskursivní analýza ukazuje, jak odlišní aktéři uplatňují moc, aby zavedli konkrétní konstrukci nebo diskurs do politické debaty. Na základě této analýzy může být vysvětleno, proč se některé konstrukce ujímají a jiné ne a jaké mechanismy způsobují, že určitá politická opatření jsou přijata a jiná ne. Diskursivní analýza odpovídá na otázky – jak politický systém funguje a co političtí představitelé dělají. Je možné se domnívat, že význam politických principů nikdy není plně zakořeněn, ale je předmětem neustálých politických sporů. Význam těchto politik objasňuje, jak je politika organizována a pozici jednotlivých politických představitelů v politickém kontextu. (Burešová, 2016; Hajer, 1995, s. 42 - 73; Hajer a Versteeg, 2005, s. 175 - 184)

Abych mohla kategorizovat linii debaty a zkoumat, jaké diskursy poslanci o migraci, cizincích a souvisejících problémech sdílejí, rozhodla jsem se provést narativní politickou analýzu výroků politických představitelů při schůzích Poslanecké sněmovny. Narativní analýza je specifickým typem diskursivní analýzy a dle Roey je přínosná proto, že příběhy, které jsou běžně vyprávěny k popisu a analýze problémových oblastí, vždy explicitně zvažují a zhodnocují všechny politické možnosti. Tyto příběhy jsou odolné vůči změně. V nejistých, komplikovaných a polarizovaných situacích příběhy pomáhají s rozhodováním a stabilizací dané situace. Sociální konstrukce jsou nepostradatelné pro tvorbu politických narativů a účastníkům diskuze pomáhají s určením toho, kdo je dobrý a kdo špatný. Narativy jsou tedy jakýsi prostředek, díky kterému dochází k řečnické reprodukci sociálních konstrukcí. Věrohodnost narativů je závislá na tom, jaké příběhy jsou používány k označení osob vinných za problémy či těch, kteří zasluhují odměny nebo tresty. Sociální konstrukce, které tyto příběhy vytvářejí, umožňují sladění představ politických představitelů, jak se má daná situace řešit. Též pomáhají se stanovením kritérií, která určují jaký typ migrace a kteří cizinci by měli být přijímáni a kterým by vstup na území neměl být povolen. Analýzu projevů a vystoupení za použití narativní analýzy jsem začala rozborem výroků do samostatných částí a následně jsem je seskupila do vzájemně souvisejících skupin. (Burešová, 2016; Newton, 2005, s. 148 - 149; Roe, 1994, s. 1 - 19)

5 Analýza jednání PS

V období od voleb do PS v roce 2013 do konce dubna roku 2016 proběhlo celkem 45 schůzí. Na následujících stránkách čtenáře seznámím s okruhy témat, které byly projednávány. Nejdříve se ale blíže seznámíme s obsahy novel zákonů a nově navrhovaných zákonů, které byly v tomto období na pořadu jednání.

Vládní návrh zákona, kterým se změnil zákon o pobytu cizinců a o zaměstnanosti a ve Sbírce zákonů vyšel pod novelou č. 101/2014 Sb., zavádí tzv. zaměstnaneckou kartu, která má sloužit jako jednotné povolení k pobytu a práci pro cizince ze třetích zemí. Tento vládní návrh byl podán z důvodu končící lhůty pro implementaci směrnice Evropské unie o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotném povolení k pobytu a práci na území členských států pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě. Zaměstnanecká karta je tedy „*povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, nebo na pracovní pozici, ke které byl udělen souhlas ministerstva*“ (Zákon č. 326/1999 Sb., §42g). Zaměstnaneckou kartu mohou obdržet pouze 3 kategorie cizinců:

- cizinec, který je zaměstnán na pozici uvedené v evidenci volných pracovních míst obsažitelných držitelů zaměstnanecké karty;
- cizinec s pracovní smlouvou, dle které bude odměna za práci vyšší než minimální mzda a pracovní doba bude alespoň 15 hodin denně; nebo
- cizinec, který má vyžadovanou odbornou způsobilost (vzdělání, kvalifikace a další podmínky pro výkon regulovaného povolání).

K žádosti o vydání karty musí cizinec předložit zákonem stanovené dokumenty. Tato karta je vydána na dva roky, ale lze ji opakovaně prodloužit. Aby se volné pracovní místo stalo pracovním místem obsaditelným držitelů zaměstnanecké karty, musí být v evidenci alespoň 30 dnů a zaměstnavatel k jeho zařazení do této evidence musí vyslovit souhlas. (Burešová, 2016; ST 30/0; ST 30a, b, c; Zákon č. 326/1999 Sb.)

Vládní návrh zákon, kterým se upravil zákon o azylu, o pobytu cizinců a o dočasné ochraně cizinců, byl podán především z důvodu nutnosti aplikovat schválené novelizace v rámci EU. Tato novela byla vydána pod číslem 314/2015 Sb. Cílem této úpravy je zabránit zneužívání řízení o mezinárodní ochraně za účelem bezdůvodného

prodlužování těchto žádostí a lhůt s tím spojených. Na základě toho došlo k modifikaci způsobu nakládání s opakovanými žádostmi. Dále tato novela ruší automatický odkladný účinek kasačních stížností. Tedy cizinec, který podá kasační stížnost, nemá automatické právo na přerušení nebo odložení procesu podané žádosti. (ST 463/0; ST 463a, b; Zákon č. 325/1999 Sb.)

Též by měly být zváženy potřeby zranitelných žadatelů v případě nutnosti setrvat v přijímacím zařízení nebo zařízení pro zadržení cizinců. Zranitelnou osobou může být nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem či zletilým zdravotně postiženým dítětem, osoba se zdravotním postižením či vážným onemocněním, těhotná žena, osoba starší 65 let, oběť obchodování s lidmi anebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo vystavena jinému typu fyzického, psychického či sexuálního násilí (Zákon č. 325/1999 Sb. §42a, odst. 1). Nově též ministerstvo poskytne obci příspěvek na úhradu nákladů spojených s provozem azylového zařízení. (ST 463/0; ST 463a, b; Zákon č. 325/1999 Sb.)

Parlament České republiky podal návrh pro ratifikaci Úmluvy o účasti cizinců na veřejném životě na místní úrovni ze dne 5. února 1992, kterou Česká republika podepsala dne 7. června 2000. Úmluva dosud nebyla ratifikována z toho důvodu, že chyběla potřebná legislativa pro plnění závazků kapitoly A této úmluvy (viz dále). Záměrem této úmluvy je podpořit integraci cizinců do politického a společenského dění na místní úrovni. Kapitola A upravuje právo cizinců na svobodu projevu, přijímání a šíření informací, svobodu shromažďování zahrnující i právo zakládat odborové organizace. Kapitola B umožňuje formovat poradní orgány, které by reprezentovaly cizince na místní úrovni. Kapitola C zajišťuje cizinců právo účastnit se ve volbách na místní úrovni. PS se rozhodla vyslovit souhlas s ratifikací kapitoly A po druhém čtení návrhu, ke kapitolám B a C si vyhradila právo neratifikovat. (ST 375/0; ST 375a)

Vládní návrh nového zákona o ochraně státních hranic, který prošel třemi čteními, byl schválen PS a v současnosti je projednáván v Senátu, vychází z přímo použitelného předpisu Evropské unie, tzv. Schengenského hraničního kodexu. Tento zákon má zaručit ochranu státních hranic před nedovoleným překračováním. Z toho vyplývá, že upravuje pravidla pro překračování vnějších i vnitřních hranic. Za vnější hranice České republiky se považuje mezinárodní letiště a stanovuje povinnosti pro jejich provozovatele a též pro velitele letadel. Dále umožňuje dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic z důvodu bezprostřední vážné hrozby pro veřejný pořádek anebo pro vnitřní bezpečnost a stanovuje způsob provádění této dočasné ochrany.

Kompetence pro vydání tohoto opatření má vláda prostřednictvím opatření obecné povahy a ministr vnitra mimořádným opatřením. Mimořádné opatření má omezenou dobu platnosti na pět dní. Veřejnost bude o tomto znovuzavedení hraničních kontrol informována prostřednictvím celoplošného rádiového a televizního vysílání. (ST 627/0; ST 627a, b)

Návrh zákona skupiny poslanců PK Úsvit o změně zákona o azylu, je v současné době v prvním čtení. Tento návrh má pozměnit důvody, které vylučují udělení mezinárodní ochrany, protože byly formulovány již po druhé světové válce a z toho důvodu nereagují na současnou situaci. Azyl či doplňková ochrana by neměla být udělena osobě, která se dopustila trestného činu (nyní „*trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti*“ §15, odst. 1a) nebo přestupku (nyní „*vážného nepolitického trestného činu mimo území*“ §15, odst. 1b), pokud neexistují důvody vhodné zvláštního zřetele. (ST 598; ST 598/0; Zákon č. 325/1999 Sb.)

Jednalo se i novele zákona o církvích a náboženských společnostech též poslanců PK Úsvit. Tento návrh, i přestože k němu vláda vydala nesouhlasné stanovisko, prošel prvním čtením v PS, po kterém byl zamítnut. Tento návrh byl podán jako reakce na výrazné zhoršení bezpečnostní situace v Evropě, kdy se zvyšuje riziko šíření myšlenek a proudů neslučitelných se západní civilizací. A právě takovéto myšlenky se mohou šířit skrze církve a náboženské společnosti. Dle této novely by církve, která zažádá o registraci, nesměla vzbuzovat obavy, že ohrožuje zahraniční politické zájmy České republiky, veřejný pořádek i národní bezpečnost. (ST 453; ST 453/0)

Skupina poslanců PK Úsvit ještě podala šest dalších návrhů zákonů. K těmto návrhům ovšem vláda vydala nesouhlasné stanovisko. Prvním byla novelizace zákona o pobytu cizinců, dle které se mělo počkat až do doby než přestane platit článek 15 odstavce 5 věta druhá a odstavce 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, který upravuje dobu detence neoprávněně pobývajících cizinců (ST 593/0). Druhý byl návrh na vydání zákona o referendu k imigračním kvótám Evropské unie, který obsahoval dvě otázky pro referendum:

- „*Souhlasíte s tím, aby Česká republika nedodržovala jakýkoliv právní akt Evropské unie o relokacích žadatelů o mezinárodní ochranu?*“ (ST 621/0);

- „*Souhlasíte s tím, aby Česká republika podala k Soudnímu dvoru žalobu, anebo se k takové žalobě připojila, proti každému právnímu aktu Evropské unie o relokacích žadatelů o mezinárodní ochranu?*“ (ST 621/0).

Třetí byl návrh změny zákona o státním občanství, pomocí kterého by ministerstvo vnitra mělo právo odejmout občanství osobě, která byla uznána vinnou ze zločinu proti národní bezpečnosti nebo lidskosti (ST 630/0). Čtvrtým byl návrh zákona o detenčních centrech pro nelegální migranty v cizích státech, který měl prosazovat veřejný zájem při neoprávněném pobytu cizinců na území České republiky. Cizím státem byla myšlena země, která není součástí Evropské unie. Ilegálním imigrantem dle tohoto zákona by byl „*občan cizího státu neoprávněně pobývající na území České republiky, takový bezdomovec, nebo žadatel o mezinárodní ochranu, který byl do České republiky relokován v rámci krizového relokačního mechanismu*“ (ST 657/0). Pátým v pořadí byl návrh na vydání zákona proti terorismu, který definoval terorismus jako „*zločin rozvracení republiky, teroristického útoku, teroru, sabotáže, umožnění nebo usnadnění spáchání zločinu vlastizrady, teroristického útoku neb teroru jiným zločinem*“ (ST 670/0). Posledním byl návrh o zákazu halál porážek, jehož cílem mělo být vyloučení rizika, že z těchto rituálních porážek bude financován radikální islamismus či terorismus (ST 714/0).

Návrh skupiny poslanců na vydání zákona o soukromém zdravotním pojištění cizinců při pobytu na území České republiky, ke kterému se vláda vyslovila nesouhlasně, byl ještě před projednáním v PS vzat zpět. Tento návrh byl revoluční v tom, že měl zlepšit dlouhodobě nestabilní legislativní situaci v oblasti zdravotního pojištění cizinců s dlouhodobým pobytem na území České republiky. Cizince, který by nespadal do veřejného zdravotního systému, by sice stále musel být pojištěn smluvně, ovšem rozsah tohoto zdravotního pojištění by měl „*krýt veškerá rizika běžně hrazená z veřejného zdravotního pojištění*“ (ST 243/0). Tento návrh modifikoval vzájemná práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění s důrazem na povinnosti komerčních pojišťoven. (ST 243/0)

V rámci projednávání byla PS seznámena s obsahem šesti zpráv z oblastí vztahujících se k migraci. Jedná se o následující zprávy:

- Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku v roce 2013;
- Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013;
- Zpráva o stavu v oblasti migrace na území České republiky v roce 2013;
- Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku v roce 2014;

- Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2014; a
- Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky v roce 2014.

Během sledovaného období se také uskutečnilo celkem osm schůzí vlády, které se označují jako informace vlády:

- Informace vlády o bezpečnostní situaci a imigrační politice, dvě jednání;
- Informace předsedy vlády České republiky o řešení nelegální imigrace na území EU, dvě jednání;
- Informace vlády České republiky o problémech migrace; a
- Informace vlády České republiky o migrační krizi, čtyři jednání.

Kromě těchto klíčových novel zákonů, návrhů nových zákonů a dalších projednávání jsem našla výroky vztahující se k migrantům, cizincům či uprchlíkům v jednáních o novele zákona o státní sociální podpoře z roku 2014, zákona o pomoci v hmotné nouzi z roku 2014, zákona o regulaci prostituce z roku 2014, zákona o ochraně veřejného zdraví z roku 2014, zákona o zaměstnanosti z roku 2015, zákona o zbraních z roku 2015 a zákona o veřejném ochránci práv z roku 2016, který je v současnosti stále projednáván PS. Výroky související s migrací jsem získala i z ústních a písemných interpelací⁴ poslanců na předsedu vlády, jiné členy vlády či vládu jako takovou.

Téměř do všech projednávání se výrazně promítla uprchlická krize, což lze doložit i výroky premiéra Sobotky: „*pokud se v dnešní době bavíme o migraci, musíme se bavit i o uprchlících*“ (1a). Na základě analýzy výše zmíněných návrhů zákonů a jednání jsem identifikovala následující tematické linie.

V rámci projednávání poslanci narazili na problém fenoménu odlivu a přílivu mozků⁵. Ten se objevuje ve dvojitým významu. Za první, my si přece nemůžeme vybírat kvalifikované pracovníky z chudých zemí a usidlovat je v České republice, tím těmto státům vůbec nijak nepomůžeme (Fiedler, 1a; Číp, 1b). Za druhé, poskytnout jim kvalifikaci (naučit je řemeslům a pracovním dovednostem) a poslat je zpět, čímž jim dáme šanci pomáhat ve své rodné zemi (Okamura, 202). Na druhou stranu se setkáváme i s výroky, které odliv mozků podporují, například premiér Sobotka řekl: „*Jedním z cílů*

⁴ Interpelace je vlastně dotaz člena parlamentu na některého člena vlády či vládu jako celek. Ten má povinnost na interpelaci odpovědět, v případě písemné do třiceti dnů. Pro oba typy interpelací je stanoven jednací den (čtvrtek). Ústní interpelace je časově omezená (nesmí přesáhnout dvě minuty, doplňující otázka pak jednu minutu, odpověď na interpelaci se musí vejít do pěti minut a odpověď na doplňující otázku do dvou minut). (Zákon č. 90/1995 Sb.)

⁵ Tzv. brain drain a brain gain, který je vysvětlován jako odchod kvalifikovaných jedinců z důvodu nedostačených příležitostí nebo za lepšími podmínkami. (Beine, 2008; Stark, 1997)

legální migrace je podporovat právě migraci ekonomickou, tj. přivést do České republiky kvalifikované zahraniční pracovníky, kteří jsou schopni přispívat k rozvoji ekonomiky“ (1a).

Poslanec Okamura je zneklidněn situací v oblasti zaměstnávání cizinců. Pokud je na Úřadě práce zaregistrováno volné pracovní místo a do měsíce se neobsadí žádným českým občanem, tak následně toto místo může být obsazeno cizincem. Ovšem dle poslance Okamury je tam skulinka v tom, že zaměstnavatel si do žádosti může uvést podmínky, které nejsou relevantní pro danou pozici (např. určité specifické jazykové schopnosti). Ty pak neumožní zaměstnání českého občana na tuto konkrétní pozici. Jako příklad uvádí večerky. (Okamura, ST 562)

Zmiňována byla i situace, kdy došlo k dobrovolnému vládou schválenému přesídlení skupiny několika rodin syrských a iráckých uprchlíků. Tato solidarita naší vlády byla probírána v souvislosti s častěji se objevujícími se zprávami o tom, že tito uprchlíci nejsou na území České republiky spokojeni. To je vnímáno jako absolutní pohrdání a nevážení si pomoci, která jim zde byla poskytnuta. Na stížnosti vztahující se k informacím od příbuzných z Německa, kteří mají více peněz a žijí v lepších bytech, poslanci reagovali tak, že pokud zde nechtějí být, tak si na vlastní náklady mohou koupit letenku a odjet pryč. (203c)

5.1 Zdravotní pojištění

Během projednávání zákona o pobytu cizinců, kterým se měnil i zákon o zaměstnanosti proběhla i debata o zapojení migrantů ze třetích zemí do systému všeobecného zdravotního pojištění. V České republice se totiž jedná o jeden z nejpalčivějších problémů integrace cizinců. Poslankyně Marková, která toto téma přinesla do diskuze, si přála, aby cizinci ze třetích zemí s dlouhodobým pobytem měli možnost být zapojeni do všeobecného pojištění, protože systém komerčního zdravotního pojištění je viděn jako nespravedlivý a diskriminační. Jak uvedla, mnohé organizace také upozorňují na kořistnické praktiky komerčních pojišťoven. Ty na cizincích pouze vydělávají a ani nehradí péči v plném rozsahu. Jako nejvíce ohroženou skupinu současným nastavením zdravotnického systému vidí cizinky, které při pobytu v České republice otěhotněly. Ty si musí porod a poporodní péči o novorozené dítě hradit z vlastních zdrojů a navíc jim zaměstnavatel na základě této skutečnosti neprodlouží pracovní smlouvu. (Burešová, 2016; ST 30a, b)

Ve svém projevu, který vyzýval k upravení podmínek zdravotního pojištění cizinců, však uvedla i důvody, které by spíše podpořili zachování současného stavu. Byly evidovány případy, kdy cizinci založili falešné firmy (s.r.o. a družstva), které poté zaměstnávají cizince. Ti okamžitě začali využívat nákladnou zdravotnickou péči. Dokonce své obavy ze zneužívání veřejného zdravotnického systému pronesla i při dalším čtení tohoto zákona. (Burešová, 2016; ST 30a, b)

V opozici k jejímu návrhu stáli poslanci reprezentující PK z pravé osy politického spektra. Dle poslance Okamury je komerční pojištění opatření zabraňující přílivu migrantů s těžkými chorobami. Integrace cizinců do veřejného zdravotního pojištění není možná z důvodu omezených finančních zdrojů, kterými tento systém disponuje. Poslanec Plzák zdůraznil, že integrace cizinců do veřejného systému vyvolá příchod imigrantů („*třeba HIV pozitivní, vezměte si, kolik jich tam je*“ – Plzák, ST 30b), kteří by při uplatňování jejich nároku na bezplatnou zdravotní péči zruinovali tento systém. (Burešová, 2016; ST 30a, b)

5.2 Volební právo cizinců

Téměř všechny poslanecké kluby se shodly na tom, že by všichni cizinci bez rozdílu jejich původu a pobytového statusu měli mít právo se svobodně vyjadřovat (součást kapitoly A). Nicméně poslanec Zahradník vnímal úskalí v tom, že tato část zákona umožňuje cizincům vstupovat a zakládat různá sdružení. Síla sdružení cizinců by mohla vést k tomu, že by se do nich začali zapojovat usazení cizinci v České republice. (ST 375b)

Jako značně problémové byly vnímány kapitoly B a C, které mimo jiné zaručují cizincům ze třetích zemí právo být volen a volit do orgánů na místní úrovni. Dokonce poslankyně Němcová upozornila na to, že při projednávání tohoto zákona by měli mít poslanci na mysli pařížské teroristické útoky a na základě toho zvážit jejich přijetí (Němcová, ST 375a). V rámci projednávání se objevila i otázka volebního práva občanů EU. Většina přítomných neměla žádné výhrady s jejich volebním právem na komunální úrovni, protože stejné práva mají i čeští občané („*takže pokud je tady někdo, kdo by se chtěl stát například starostou Londýna nebo Paříže, máme tu možnost*“ – Benešík, ST 375b). Poslanec Šarapatka a Okamura vidí politická práva jako výsady občanů a proto nesouhlasí, aby jimi disponoval i kdokoliv jiný. (ST 375b)

Majorita poslanců ovšem nesouhlasila s rozšířením volebního práva na cizince ze třetích zemí. Nejčastějším odůvodněním bylo vnímání volebního práva jako

privilegia občanů České republiky, které je spojené i s povinnostmi vůči zemi. Poslanec Benda se obává dovolit různým komunitám, které pobývají v České republice na základě trvalého pobytu ovšem bez občanství, zasahovat do veřejného života v České republice v rozsahu, který by jim umožnila tato úmluva (ST 375a). Poslanec Tejc je přesvědčen, že cizinci, kteří se chtějí podílet na formování místního zastupitelstva, by se měli nejdříve ucházet o české občanství a stát se tak občany a teprve poté mít možnost se zapojit (ST 375b).

Tabulka č. 1: Pozitivní a negativní výroky a volební právo			
Jméno poslance	PK	Typ konstrukce	
		Pozitivní	Negativní
Jan Zahradník	ODS		I
Jana Fischerová	ODS		I
Jeroným Tejc	ČSSD		I
Jiří Petruš	ČSSD		I
Marek Benda	ODS	I	I
Martin Plíšek	TOP 09/S		I
Milan Šarapatka	Nezařazený		II
Miroslava Němcová	ODS		I
Ondřej Benešík	KDU-ČSL	I	
Pavel Plzák	ANO		I
Tomio Okamura	Úsvit/SPD		I

Zdroj: Autor, 2016

5.3 Kriminalita a extremismus

V politické diskuzi se objevuje spojení migrantů i uprchlíků s kriminalitou. „*Kriminalita cizinců skutečně stoupá*“ (Okamura, ST 236) tento fakt je doložen i statistickými údaji obsaženými ve Zprávě o situaci o stavu migrace, ve které je uvedeno, že výrazně stoupla drogová kriminalita Vietnamců pobývajících na naše území. (ST 236; ST 519)

Cizincům s dlouhodobým nebo trvalým pobytem, kteří by spáchali nějakou trestnou činnost, by mělo být odejmuto povolení k pobytu. Páchání kriminální činnosti totiž nejen narušuje veřejný pořádek, ale také ohrožuje bezpečnost. „*Proč by měl český*

řádný občan doplácet na to, že tady nějací cizinci, kteří nemají ani občanství, páchají nějakou trestnou činnost“ (Okamura, ST 236). (ST 236; ST 519)

Kriminalita je spojována s uprchlíky v tom smyslu, že se protizákonného chování dopouštění překročením hranice bez povolení. Toto nelegální překročení hranic, které je trestným činem v České republice, by mělo být okamžitým důvodem pro vyhoštění. (ST 236; ST 519)

Velmi často je migrační krize spojována se vzrůstajícím sociálním pnutím anebo mezietnickým napětím. Extremismus byl zmiňován ve dvou rovinách. První rovina se týkala politické radikalizace a druhá radikalizace islámské menšiny. Politická radikalizace je spojená s prosazováním islamofobních subjektů a obavami o další nárůst vlivu extremistických politických stran a hnutí, které v konečném důsledku budou podporovat nesnášenlivost. Někteří poukazují na to, že již se do parlamentů v některých evropských zemích dostaly ultrapravicové i fašistické strany. Dokonce i v České republice, jak podotýká ministr Chovanec, byly zaznamenány přímé akce anarchistické scény, levicových extremistů a zesílení protiuprchlické rétoriky (ST 528). Tyto subjekty by dokonce mohly rozložit celou Evropu a zabránit pokračování evropské integrace, na což „*doplatíme všichni*“ (Němcová, 202). Z tohoto důvodu musíme bojovat proti šíření nenávisti vůči uprchlíkům, neboť tito extremisti si často vymýšlejí příběhy, které následně šíří na sociálních sítích. (1a, b; 202; 203c; ST 236; ST 528)

Druhá rovina radikalizace je spojena s muslimkou menšinou pobývajících nejen na území Evropy, ale i přímo v České republice. Premiér Sobotka například uvádí, že v Evropě ve druhé a třetí „*generaci přistěhovalců z muslimského prostředí, z arabského světa, dochází k jejich radikalizaci*“ (1a). Na našem území se dokonce objevilo několik případů cizinců, u kterých bylo podezření, že odcestovali do Sýrie, aby se zúčastnili bojů (Němcová, 1b). České bezpečnostní agentury věnovaly zvýšenou pozornost i sympatizantům Islámského státu a jiným podobným teroristickým organizacím. Několikrát vystoupil poslanec Okamura se znepokojením nad výroky předsedy muslimské obce v České republice pana Alrawiho. Ten údajně při kázání vyzýval k nenávisti vůči všem nevěřícím v islám a právu rodičů bít své děti, pokud se nechtějí modlit k Alláhuvi. Jak poslanec Okamura zdůrazňuje, on podněcuje nenávist vůči nám všem nevěřícím v islám. Protože se jedná o extrémní jednání, tomuto cizinci by měl být, dle jeho názoru, okamžitě ukončen pobyt (Okamura, ST 236; ST 239).

5.4 Integrace

Poslanci při projednávání nezapomněli ani na otázku integrace. Je nezbytné vytvořit systém integrace nově příchozích, protože „*mezi integrací a imigrací musí být jednoznačně rovnítko*“ (Černochová, 1a). Česká republika nemůže opakovat selhání jiných západních zemí, které integraci podcenily a ve kterých migranti žijí neintegrovaní v ghettech. Proto je nezbytné, aby se stali součástí společnosti. Objevují se otázky ohledně nejlepšího způsobu integrace a připravenosti českého sociálního, zdravotního a školského systému. Znepokojení je vyjádřeno i nad systémy důchodového pojištění ve spojitosti se staršími příchozími. (1a, b; 108a; 203a)

Argumentace pro integraci se objevuje ve dvou rovinách. První negativní rovina je spojena s tím, že do budoucna bychom mohli mít problémy s frustrací z reality těch, kteří sem přicházejí za vidinou vysněného ráje. Druhá linie je spojená s kulturními a jazykovými rozdíly, především s neznalostí českého jazyka. Jak tito migranti mohou pracovat v českém prostředí, když ani nebudou schopni podepsat pracovní smlouvu, protože neporozumí tomu, co je v ní obsaženo. Zneklidnění je i nad vzděláváním arabských dětí. Jak bude probíhat jejich výuka, když neumí jiný jazyk než arabštinu? Bude mít každé dítě k dispozici překladatele nebo je všechny dáme do jedné školy. Proto je potřebné vytvořit strategii jejich začlenění. My totiž uprchlíkům, kteří získají azyl a budou zde chtít zůstat, musíme „*poskytnout dostatečnou efektivní pomoc směřující k co nejlepší integraci do společnosti*“ (Seďa, 1b). (1a; 108a; 203a)

Někteří poslanci ovšem místo slova integrace používají slovo asimilace. Toto slovo nepoužívají ovšem v synonymním smyslu ke slovu integrace. Nově příchozí by se totiž měli asimilovat do naší kultury, přijmout naše tradice a zvyky a v neposlední řadě náš právní systém. (1a, b; 108a; 203a)

5.5 Uprchlická krize

„*Migrace k Evropě vždy patřila, vždycky probíhala, probíhá a probíhat bude*“ (Langšádlová, 108a), ovšem rok 2015 přinesl novu výzvu pro Evropskou unii i Českou republiku. Tou výzvou byla reakce na počínající migrační krize. Všichni se shodli na tom, že je potřeba těmto nově příchozím pomáhat, ovšem za určitých podmínek. Musíme zlepšit životní podmínky těchto migrantů, oni musí žít v důstojných podmínkách a mít možnost vrátit se zpět domů poté, co válka skončí. Všechny členské státy EU musejí velmi tvrdě vystupovat proti obchodníkům s lidmi, kteří jsou

zodpovědní za ztráty na životech těch migrantů, kteří se utopí ve Středozezemním moři. (1; 1a, b; 202; 203a; ST 375b; ST 627a)

Jak ale situace pokračovala a proudy uprchlíků přicházejících k břehům Evropské unie neutuchaly, začala se proměňovat i rétorika politických představitelů. Poslanci začali používat výrazy jako „*otevřená násilná invaze*“ (Lank, ST 627b), „*nekontrolovatelná migrace*“ (Dobešová, 202) či „*stěhování národů*“ (Langšádlová, 203c). Tento stav je ovšem dlouhodobě neudržitelný, protože „*masa nelegálních imigrantů sfoukla Schengen jako domeček z karet*“ (Hynková, ST 627a). Navíc počty uprchlíků neklesají, ale stále rostou a způsobují humanitární krizi výrazného rozsahu, když se tito lidé snaží dostat do míst, která jsou více stabilní. Díky tomu na území Evropy přichází neznámý počet lidí, u kterých nejsem schopni říci, „*kdo je a kdo není skutečným uprchlíkem*“ (Dobešová, 202). Situace dále eskalovala po několika teroristických útocích na občany Evropské unie, kdy – slovy poslankyně Dobešové – „*válka společně s uprchlíky přišla do Evropy*“ (202). Zdůrazňuje se nutnost boje proti teroristům, obchodníkům s lidmi a šíření islámu na našem území. V reakci na to, se objevily návrhy, aby bylo islámské právo šaría a džihád na území České republiky postaveno mimo zákon. (1; 1a, b; 108a; 203a, c; ST 375b; ST 453)

Spousta politiků si uvědomuje, že je naprosto normální, že se čeští občané mohou cítit ohroženi či mít strach. Je to strach z chaosu a bezpráví, z šíření nepřátelské islámské kultury, ale jak zdůrazňuje poslanec Schwarzenberg někdy je tento strach podněcován médií a to zcela neoprávněně. Média často podávají zprávy, ze kterých se může zdát, že již tady v české republice máme několikatisícový uprchlický tábor či že na rakouských hranicích číhají ozbrojenci Islámského státu. (1a; 202; ST 627a)

5.5.1 Žadatelé o azyl

Žadatelé o azyl jsou v současnosti viděni jako podvodníci a zločinci. V duchu této konstrukce jsou i prezentovány návrhy na úpravu azylové a pobytové legislativy. Ve výročích politických představitelů lze nalézt několik aspektů této sociální konstrukce.

Prvním je prokazování se žadatele padělaným nebo neplatným dokladem anebo dokladem jiné osoby. To zabraňuje státu, aby znal identitu osob, které se na jejím území nacházejí. Proto osoby, které disponují padělaným pasem nebo se dokumentují pasem jiné osoby, se prokazatelně dopouštějí podvodného jednání a z toho důvodu mají být vyhoštěni z České republiky. (ST 463a, b, c; ST 598)

Druhým aspektem je zločinné jednání žadatele. Žadatelům, kteří byli odsouzeni pro závažný trestný čin, musí být zakázáno požádat o azyl. Objevil se i návrh na zamítnutí cizince, který se dopustil jakéhokoliv zločinu, ne jen pouze závažného. Velmi obrazné bylo vystoupení poslance Černocho, dle kterého našťestí nemají nárok žádat o azyl osoby, které se dopustí znásilnění nebo ublížení na zdraví tedy „*v podstatě jen vrahům nebo těm, kteří znásilňují malé děti*“ (Černoch, ST 598), nicméně všichni ostatní mají nárok na doplňkovou ochranu. Nárok na pomoc v České republice mají i zločinci, násilníci či kriminálníci. Poslanec Lank zmínil i kauza z přelomu roku 2015 z Kolína nad Rýnem, když řekl, že sexuální útočníky z Kolína nad Rýnem Česká republika vyhostit nemůže, ovšem dle německých zákonů vyhoštění mohou být, a přece takovým cizincům azyl udělovat nechceme (Lank, ST 598). Z nároku na podání žádosti o azyl nebo doplňkovou ochranu by měli být vyloučeni i ti cizinci, kteří spáchají v České republice trestný čin nebo přestupek. S těmito výroky se bezesporu pojí i kriminalita. V mnohých příspěvcích zaznělo, že zvýšený příchod imigrantů, kteří nerespektují pravidla a zákony České republiky, bude mít za důsledek i nárůst kriminality. (ST 463a, b, c; ST 598)

Třetím aspektem je postoj cizince k přijímacímu pohovoru. Pokud se cizinec nedostaví k tomuto pohovoru a neomluví se, bude to považováno za přestupek a opodstatnění odmítnutí žádosti, nebude o tom pouze pořízen záznam. (ST 463a, b, c; ST 598)

Odůvodnění, které poslanci využívají k oprávnění těchto kroků lze shrnout jako: „*proč bychom měli k imigrantům přistupovat mírnějším způsobem než k našim vlastním občanům*“ (Černochová, ST 463a).

Mnoho politiků si uvědomuje, že mají „*povinnost pomáhat těm bezmocným a bezbranným*“ (Chovanec, ST 463a), avšak v zájmu České republiky je vědět, kdo k nám přichází a s jakými úmysly. (ST 463a)

V souvislosti s výplatou jednorázové dávky při odchodu z detenčního zařízení, která je určena cizinci bez finančních prostředků, se setkáváme hned s dvěma typy konstrukcí. První se týká toho, že tato dávka je jim poskytnuta proto, aby po propuštění z tohoto zařízení nebyli bez tzv. „*koruny v kapse*“ (Chovanec, ST 463b), neboť by mohl spáchat nějaký trestný čin. Druhý typ konstrukce se týká toho, že tato dávka jim umožní zakoupení jízdenky do jejich cílové destinace. Tato konstrukce se tedy odvolává na to, že většina migrantů stejně vlastně ani do České republiky nechce a tak jim umožníme

dostat se do Německa (země, kam vlastně většina migrantů míří). (ST 463a, b, c; ST 598)

Pouze v omezených případech se setkáváme s vyloženě pozitivní konstrukcí. První je ubezpečení poslance Černocho, že byla ponechána určitá pojistka, na základě které mohou azyl nebo doplňkovou ochranu získat osoby v případech, kdy existují důvody hodné zvláštního zřetele (ST 598). Druhé, možná i více významné, je vzpomenutím poslance Gabala na skutečnost, že současná legislativa pouze zpřísňuje aspekty pobytu cizinců na našem území, ale neřeší a vůbec se nezabývá jejich integrací. Proto bude prosazovat na jednání výborů, kterých je členem vytvoření alespoň vládní koncepce o integraci cizinců. (ST 463c)

5.5.2 Ochrana hranic

Zákon o ochraně státních hranic by měl zabezpečit, že Česká republika v případě potřeby, bude schopna adekvátně reagovat na možné ohrožení. Jeho hlavním cílem je ochrana hranic před nedovoleným překračováním. Ovšem často se objevují výroky, že když byl tento zákon připravován, ještě neexistovala současná migrační krize. Z toho důvodu někteří poslanci navrhuji její zpřísnění. To je obhajováno dvěma typy výroků:

1. masová migrace či invaze – společným jmenovatelem je uvedení určitého počtu migrantů, kteří již do Evropy přišli, některé jsou doplněny i odhadovaným počtem dalších příchozích v následných letech:

- „*tento rok přišlo více než milion migrantů, během příštího roku to má být až trojnásobek, tedy tři miliony imigrantů, a během dalších let nás čekají obdobná čísla*“ (Černoch, ST 627a);
- „*letos přišel milion nelegálních imigrantů, v příštích letech se čekají miliony dalších*“ (Hnyková, ST 627a);
- „*do roku 2017 přijdou do Evropské unie další 3 miliony imigrantů*“ (Havlová, ST 627a);
- „*do Evropy míří miliony migrantů*“ (Černoch, ST 598);
- „*máme zde zhruba 60 milionů běženců*“ (Bělobrádek, 1b);

„v krátkém časovém horizontu hrozí další přesuny ne stovek nebo tisíců lidí, ale stovek tisíců až milionů“ (Číp, 1b).

2. „naši sousedé“ – jedná se o sdělení, které poukazují na reakci okolních států, nejčastěji Maďarska, Slovinska, Rakouska, vůči uprchlické krizi, např. poslankyně Havlová ve svém projevu mluvila o stavbě nejen maďarského

hraničního plotu a zpřísnění jejího trestního zákona, dle kterého je poškození tohoto plotu viděno jako kriminální jednání, ale i počínají stavbu plotu v Rakousku (ST 627a). V podobném duchu se vyjadřoval i poslanec Černocho, který nejdříve zavzpomínal, jak bylo Maďarsko očerňováno za stavbu plotu, aby mu následně celá Evropa děkovala (ST 627a). Poslanec Lank připomněl, že „*všechny země na balkánské imigrační trase*“ (Rakousko, Dánsko, Švédsko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko) chrání své hranice, „*Bavorsko se připravuje na uzavření hranic a hádá se kvůli tomu s kancléřkou Merkelovou*“ (ST 627b). Dokonce i ministr vnitra se pozitivně vyjádřil k maďarskému plotu, ovšem zdůraznil, že „*Maďarsko je v jiné situaci*“ (ST 627a). Další typ výroků se vztahuje k úpravě azylové anebo pobytové legislativy (Němcová, 1a; Černocho, 203c).

Společným jmenovatelem těchto dvou typů výroků je pocit některých poslanců, že česká vláda nedělá nic nebo pouze velmi málo, aby chránila nejen hranici, ale i občany České republiky. (1a; 203c; ST 627a, b)

5.5.2.1 *Neprodyšné uzavření hranic*

Aby bylo možné zjistit, kdo k nám přichází, je potřeba znovu zavést hraniční kontroly ať již dočasného nebo stálého charakteru. Objevují se ale i návrhy na úplné uzavření vnitřních hraničních přechodů. Ty méně radikální názory požadují pouze posílení personálního zajištění hranic s náležitým navýšením peněžitých prostředků či posílení technologické ochrany hranic „*jako jsou kamery, drony, radary detekující pohyb, které rozeznají imigranta od houbaře a které provádějí screening hranice na dálku, aniž by se musely stavět pevné betonové ploty*“ (Černocho, ST 627c). Mezi tyto hlasy patří projev poslance Černocho a Janušika, poslankyně Hnykové a Havlové. Ti především velmi negativně vnímají odmítnutí jejich návrhů na navýšení státního rozpočtu směrem k zřízení pohraniční policie či přijímání nových příslušníků policie. Poslanec Janušík konkrétně navrhuje, že na každých 100 metrech naší hranice s Rakouskem by měl stát jeden policista. Navýšení policistů povede k efektivnímu zabránění „*přilivu ilegálních imigrantů*“ (Havlová, ST 627a) a budou to mnohem výhodněji investované peníze než ty, které by vláda stejně musela naložit na tyto imigranty. Popřípadě by měla být zmobilizována k ochraně hranic i armáda. (1; 1b; 202; 203a, c; ST 627a, b)

Nicméně se objevují i radikální návrhy – mobilní zátarasý až stavba zdi („*Postavme dráty a ploty!*“ Černocho, ST 627a). Cílem je neprodyšné/nepropustné uzavření hranice pro všechny nelegální imigranty, čímž se docílí nejlepší ochrany občanů. (202; 203a, c) Tyto návrhy se ovšem setkávají s opovržením, protože některým poslancům to připomíná situaci v České republice před rokem 1989 a nepřejí si, aby se něco podobného opakovalo i dnes a zároveň usilují o zachování volného pohybu v schengenském prostoru pro občany EU. (ST 627a, c) Proti takovým návrhům vystoupil i premiér Sobotka, který s nadsázkou řekl, že nejlepší bude se izolovat a tvářit se, že to, co se děje ve světě, se nás netýká (Sobotka, 203a).

Další sada nástrojů se týká sankcí a represí vůči nelegálnímu překračování hranic, protože si žádný stát „*nemůže dovolit nevědět, kdo překračuje jeho státní hranice*“ (Havlová, ST 627a). Cílem těchto návrhů je úprava přestupků a správních deliktů souvisejících s překročením státní hranice. Motivem pro tyto návrhy bylo nejen zpřísnění cizinecké legislativy v Maďarsku, ale také otevřená politika kancléřky Německa vůči přijímání cizinců. Jedním z příkladů je výrok poslance Černocho o tom, že je potřeba chránit českou hranici proto, že Německo umisťuje svá centra v blízkosti naší hranice. (ST 627a, b, c)

Konkrétní návrh předložil poslanec Lank, který si přál zpřísnění sankcí za nelegální překročení hranice. Nyní je tento čin vnímán jako přestupek. Poslanec Lank navrhuje, aby tento čin, byl brán jako přestupek pouze pro občany EU, pro všechny ostatní cizince, „*především nelegální imigranti ze Sýrie, Afghánistánu, Irák, Íránu, Somálska, Eritreje a mnoha dalších afrických a asijských států*“ (Lank, ST 627b, c) by tento čin byl posuzován jako trestný čin. Cizinec dopadený za tento trestný čin by byl vyhoštěn a automaticky by přišel o možnost získat azyl i doplňkovou ochranu. Tato tvrdá legislativa by měla odradit cizince od vstupu do České republiky. Tento návrh posléze doplnil i o právo vyhostit cizince (jeho slovy pachatele), kterého by se nepodařilo identifikovat. Též doporučuje zpravomocnit kraj vyhlásit stav nebezpečí v případě masové migrace. Proti těmto návrhům ovšem vystoupil ministr vnitra, který je označil za protiprávní. Rozpor viděl nejen s ústavním právem, ale také s mezinárodním a evropským. (ST 627a, b, c)

Avšak byla vyslovena obava, že i pokud by byly zavedeny všechny výše zmíněné kroky k ochraně hranic a českých občanů, tak ve chvíli, kdy „*bude migrantů více než těch, kteří hranice chrání a hlídají*“ (Bělobrádek, 1b), tak je ani plot nezadrží. Proto by se neměli k hranicím vůbec dostat. To zaručíme tím, že budeme migranty rychle vracet

nebo vybudujeme uprchlické tábory mimo Evropu a tím jim zabráníme vstupu na území Evropské unie. Tudíž „*Evropa musí výrazně zvýšit společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, k jejíž hlavním strategickým cílům bude patřit zajištění míru a stability v bezprostředním sousedství Unie*“ (Seďa, 1b). Proto je nezbytné, zacelit díry na vnější hranici (Chovanec, 1). Pokud by totiž někde tato díra praskla, tak se do Evropy budou hrnout uprchlíci i migranti a evropský systém by se začal rozpadat (Zaorálek, 203c). (1b; 203c)

Tabulka č. 2: Pozitivní a negativní výroky a Zákon o ochraně státních hranic			
Jméno poslance	PK	Typ konstrukce:	
		Pozitivní	Negativní
Milan Chovanec	ČSSD	II	III
Miloslav Janulík	ANO		II
Marek Černoš	Úsvit		III
Martin Lank	Úsvit		III
Jana Hnyková	Úsvit		I
Olga Havlová	Úsvit		I
Václav Klučka	ČSSD		I

Zdroj: Autor, 2016

5.5.3 Kvóty

V rámci debaty byly probírány i Evropskou unií navrhované kvóty o přerozdělování uprchlíků. Obecně jsou kvóty odmítány, což jak podotýká poslanec Ženíšek je „*vzácná shoda napříč politickým spektrem*“ (1a). Navíc pokud by došlo ke schválení povinných kvót, tak to bude stimul pro příchod dalších migrantů. Povinné kvóty tedy budou představovat jakousi pozvánku pro další migranty. Dle ministra vnitra Chovance toto povede k dalšímu utrpení – protože těch lodí bude více, bude se i topit více lidí (1a). Dle většiny poslanců povinné kvóty situaci s uprchlíky či migranty neřeší a nebudou fungovat. Objevuje se dvojí argumentační linie. První výroky konstatují, že kvóty poškozují uprchlíky. Kvóty totiž zacházejí s uprchlíky jako s věcmi – nejsou to přece „*kusy zboží, které budeme převážet po Evropě*“ (Stanjura, 1). Tito uprchlíci nebudou vědět, do jaké země je relokují a budou mít strach z toho, že nebudou znát mentalitu, polohu ani například klimatické podmínky dané země. Nicméně se objevuje i více negativní rovina v tomto spojení. Tato rovina tvrdí, že i přestože migranty

nedobrovolně přemístíme do země, kde nechtějí být, poté co získají azyl, tak budou směřovat do jiných zemí. Tedy tam, kam chtěli původně. Což je dle většiny poslanců Německo, popřípadě Švédsko. Proto nikdo nebude schopen tyto osoby přemístit proti jejich vůli do jiného státu. A i když na prvním místě vidí cíl migrantů dostat se do zemí s lepšími sociálními systémy, přiznávají, že jejich dalším motivem je sloučení s jejich příbuznými v těchto zemí. (1; 1a, b; 202; 203c; ST 528; ST 562)

Druhé spojují kvóty se suverenitou státu. Jednotlivé státy kvóty poškozují v tom smyslu, že bude narušena jejich suverenita. Dle poslance Černocho je to i zásah do politické nezávislosti, protože jim bude vnuceno přijmout někoho, koho nechtějí (1b).

Diskuze se také vedla o dobrovolnosti přesídlovacího mechanismu žadatelů o azyl. Poslanec Sedřa vyzval k zachování dobrovolné povahy „*solidárních opatření týkajících se přerozdělování azylantů v rámci Evropské unie*“ (1b). Byla vznesena otázka, proč bychom měli přijímat pouze uprchlíky z oblastí Sýrie a severní Afriky, když uprchlíci pocházejí i z Ukrajiny. Upozornění na to, že Česká republika přijímala a přijímá uprchlíky z konfliktních oblastí na Ukrajině, se objevila několikrát v průběhu diskuze. „*Máme zkušenosti s integrací lidí z příbuzného kulturního prostředí*“ (Dobešová, ST 562) a naopak „*nemáme velké zkušenosti s integrací lidí, kteří přicházejí z naprosto jiného kulturního prostředí*“ (Dobešová, ST 562). Mnozí poslanci vyjádřili své znepokojení nad tím, že toto Evropská unie nevnímá. (1b; ST 562; ST 528)

5.5.4 Organizovaný zločin

Shoda mezi poslanci panovala i v tom, že je nezbytné bojovat proti pašerákům a ochránit oběti obchodování. Avšak někdy je tento problém adresován jako kriminální či nezákonný aspekt migrace, popřípadě „*migrace podporovaná organizovaným zločinem*“ (Langšádlová, 203c). Mnozí volají po koordinované spolupráci v boji proti pašerákům, kteří situaci využili k tomu, aby si z ní udělali výnosný byznys. Proto by měli být vytvořeny projekty, které se budou zaměřovat na pomoc a podporu obětí tohoto organizovaného zločinu. Dalším krokem by mělo být zpřísnění trestů pro osoby, které se dopouští převaděčství. Převaděči jsou totiž zodpovědní nejen za ztráty na životech, ale také způsobují, že rodiny přicházejí o své životní úspory. (1; 1a, b; ST 236)

V Řecku už dokonce fungují reklamy pro uprchlíky. Mají brožury, mapky a dohodnuté pevné ceny. Pro uprchlíky byl zřízen i web, který jim poskytuje cenné informace na jejich cestě do a přes Evropu. Je to pro ně takový manuál, který nabízí

poradenství, kontakty a typy, jak se mají chovat. Pokud mají uprchlíci dostatek peněz, tak navíc obdrží i příručku, která jim pomůže s domáháním se práv v jednotlivých evropských státech. Jsou v ní podrobně popsány podmínky pro udělení azylu, čemu se vyvarovat, kde probíhají kontroly, praktické rady, aby nebylo možné zjistit tzv. první bezpečnou zemi a podobně. Což je dle poslankyně Černochové důkaz toho, že se jedná o organizovanou migraci. (1a; 203c)

Velmi specifický příklad je poslanec Zlatuška. Jeho výrok se dá vyhodnotit jako obhajoba převaděčství, když říká, že převaděči pomáhají zachraňovat životy uprchlíků, kteří by jinak byli vráceni zpět a nikdo by je nechtěl přijmout. (1)

5.5.5 Druhá vlna migrace

Druhá migrační vlna může být zapříčiněna třemi pohnutkami. První je slučování rodin. Jak uvádí ministr Chovanec či poslanec Okamura, tato druhá vlna bude již legální. Nově příchozí migranti totiž budou chtít využít práva zaručeného Evropskou unií a to práva na slučování rodiny. (1a, b; 202)

Druhou pohnutkou je klimatická migrace ať již vyvolaná suchem, nedostatkem potravy nebo vody. Dle poslankyně Dobešové bude klimatická migrace mnohem větší a nezastavitelná vlna pohybu zoufalých lidí, kteří hledají lepší životní podmínky (202). Hlavní obava je spojená s tím, že tato migrační vlna může čítat půl milionu až milion uprchlíků a jak uvádí poslankyně Němcová, není žádoucí, „*aby se tyto masy daly do pohybu*“ (1a). (1b; ST 528)

Třetí zmiňována pohnutka je spojená se znovuoobením konfliktu na Ukrajině. Obnovení konfliktu by znamenalo, že se Česká republika stane cílovou zemí těchto prchajících Ukrajinců. I přestože jsou Ukrajinci jako migranti vnímáni pozitivně z toho důvodu, že jsou snadno a bezproblémově integrovatelní do naší společnosti, objevují se obavy, že se může jednat i o jeden a půl milionu osob. (1a, b)

5.5.6 Proaktivní politika zastavení migrace⁶

Proaktivní politika zastavení migrace je při projednávání spojována s humanitární pomocí, a to humanitární pomocí mimo Evropu (povětšinou myšleno v zemích bezprostředně sousedících se státy zasaženými konflikty). Česká republika, ale i další státy, by měly pomáhat vybudovat humanitární kapacity na pomoc uprchlíkům. Zvýšením objemem finančních a materiálních prostředků, popřípadě

⁶ Dobešová, ST 562

vysíláním odborníků, se zajistí stabilizace přílivu migrantů a zároveň se zvýší životní úroveň osob pobývajících v uprchlických táborech. Zlepšení podmínek uprchlíků v táborech dále zabrání jejich touze pokračovat do Evropy. Též by se nemělo zapomínat na investice do programů, které se zabývají navracením uprchlíků zpět a to jak ve chvíli, kdy konflikt v jejich rodné zemi skončí, tak pokud jim nebude přiznán azylový status. Objevují se i názory, že by se měly vybudovat uprchlické tábory přímo v zemích, ze kterých uprchlíci přicházejí. To znamená přímo v oblastech zasažených válkou. „*Skutečně potřebným se má pomáhat přímo v zemích jejich původu nebo v první bezpečné zemi v jejich kulturním teritoriu, nikoli zatahovat problém k nám do České republiky*“ (Okamura, 202). Na druhou stranu však poslanci vnímají, že je nutné aktivně pomáhat přetíženým státům v bezprostřední blízkosti Evropy. Jejich stabilizace povede k prevenci migrace. Migraci by se mělo předcházet i do budoucna, proto by státy měly navýšit svoji rozvojovou pomoc do chudších zemí, ze kterých hrozí příliv migrantů. (1; 1a, b; 108a; 202; ST 562)

Společným kritériem, díky kterému je umožněno navýšení objemu humanitární pomoci, je tvrzení, že „*těm lidem je potřeba pomoci*“ (Černoch, 1b) a dle slov místopředsedy vlády Bělobrádka „*je podstatně levnější pomoci těm, kteří pomoc potřebují, tam, kde jsou, než je brát sem*“ (1b).

6 Sociální konstrukce o migrantech a uprchlících

Za cizince je považována každá osoba, která nemá státní občanství České republiky⁷. Dle oficiálních dokumentů je imigrant cizinec, který do země přichází s cílem zde dlouhodoběji pobývat. Z toho je pak za nelegálního migranta pokládán cizinec, který na naše území vstoupil bez platného oprávnění, popřípadě zde pobývá s nepatným oprávněním. Vzhledem k tomu, že se do diskuze výrazně promítla i uprchlická a azylová tematika vzhledem k probíhající migrační krizi, je nezbytné vytyčit i pojmy uprchlík a žadatel o azyl. Uprchlík je oficiálně osoba uznaná za uprchlíka dle Ženevské konvence, žadatel o azyl pak cizinec, který zažádal o mezinárodní ochranu dle zákona o azylu. Nicméně v rámci diskuze jsem našla několik upřesňujících výroků o těchto kategoriích migrantů. Nejčastěji se objevují označení nelegální imigrant, ekonomický migrant a běželec. Dle poslance Kučery je slovo migrant synonymum slova migrující jedinec, utečenec, běželec a uprchlík (203c). Dle poslance Zlatušky jsou žadatelé o azyl pouze migranti nikoliv utečenci (1b). Lze ovšem nalézt i označení jako nájezdníci (Fiedler, 1a), zlodějové a vetřelci (Okamura, 1b). (Burešová, 2016; Terminologický slovník; Slovník pojmů)

Na našem území pobývá celá řada migrantů, u kterých už si ani neuvědomujeme, že jsou to cizinci. Jedná se o státní příslušníky Slovenska, Ukrajiny či Vietnamu. Dále je tu mnoho dalších cizinců s povolením k dlouhodobému pobytu, což je typ migrace, kterou je potřeba řídit. V rámci této skupiny lze vyprofilovat několik podskupin – studenti, výzkumníci, vědci a podnikatelé. To jsou ti, kteří zde mají velkou šanci nalézt zaměstnání. Kromě toho zde jsou i cizinci, kteří do České republiky přijíždějí legálně na turistické vízum. Stejně jako poslanci ani my nesmíme zapomenout na skupinu občanů Evropské unie. Ti jsou povětšinou konstruováni pozitivně. Ovšem objevuje se jeden specifický negativní výrok. Jedná se o to, že občané Evropské unie spotřebovávají zdroje České republiky více než jakákoliv jiná skupina migrantů. Tyto zdroje samozřejmě využívají na úkor českých občanů. Migrace má tedy nejen krátkodobý rozměr, ale i střednědobý a dlouhodobý. Střednědobý rozměr se týká integrace, vzdělávání a zaměstnanosti cizinců. Dlouhodobý rozměr je spojen s demografickými změnami, což je výzva pro celou Evropu. S tím je spojená i prognóza, že v roce 2025 by mělo ročně přicházet miliony legálních migrantů.

⁷ „..., tedy ne občan České republiky, člověk bez státní příslušnosti České republiky“ (Tejc, ST 375b)

Tímto krokem by mělo dojít k vyrovnání demografického poklesu obyvatel Evropské unie. (1; 1b; ST 30b; 108a; ST 528)

Nejvýznamněji se do projednávání promítla uprchlická či migrační krize. Uprchlíci v rámci této krize jsou označováni hlavně jako nelegální imigranti a ekonomičtí migranti, ovšem nelze je vnímat jako organizovanou armádu (Okamura, 203a). Mezi nimi je jen malé procento skutečně potřebných, kterým je potřeba pomoci. To jsou především ženy a děti, naopak muži nejsou vůbec vnímáni jako potřební. Proto je již na hranicích Evropy potřeba rozlišit, kdo je osoba s nárokem na mezinárodní ochranu a kdo pouhý ekonomický migrant. Každá osoba bez výjimky by dále měla projít i bezpečnostní prověrkou. (1a)

Uprchlíci jsou občané Sýrie, Afghánistánu, Pákistánu a jiných afrických zemí, které využívají staré i nové migrační trasy. Prchají do Evropy z důvodu muslimské agrese, stejně jako Židé nyní prchají zpět do Izraele před muslimy. Někteří poslanci se zamýšlejí nad tím, proč tito uprchlíky převážně arabského původu neutíkají do zemí, které jsou postavené na stejných kulturních základech. V České republice jim hrozí, že budou vystaveni islamofobii, zatímco v bohatých arabských státech by neměli žádné jazykové ani náboženské problémy. Druhou otázkou, která se na ni váže, je, proč se bohaté arabské země brání přijímání a pomoci těmto uprchlíkům. (1; 1b; 108a; 202)

Vzhledem k tomu, že Evropa byla otevřená a přijímala „*všechno a všechny*“ (R. Fiala, 203c), lze do budoucna předpokládat, že se život z hlediska bezpečnosti a společenské pohody zhorší. Evropa již více není v pozici pevnosti, protože své brány otevřela nepříteli (Lank, 202) a z toho důvodu musíme všechny uprchlíky a migranty vnímat jako nepřátele (Nováková, 1b). (1b, 202)

V rámci projednávání jsem byla schopná identifikovat jak pozitivní, tak negativní sociální konstrukce o migračních a uprchlících. Určila jsem čtyři pozitivní konstrukce migrantů – cizinec-příspěvatel, nezbytný cizinec, cizinec v těžké situaci, integrovatelný cizinec. Uprchlíci mají pouze jednu hlavní pozitivní konstrukci – skuteční/legitimní uprchlíci, kterou lze dále dělit do třech podkategorií – křesťanští uprchlíci, dětské uprchlíci a experti a intelektuálové.

Negativní sociální konstrukce, které v rétorice politických představitelů převládají, tvoří pět skupiny u migrantů – cizinec, který si nezaslouží pomoc, nekvalifikovaný cizinec, neintegrovatelný cizinec, cizinec-zločinec, cizinec-padouch – a u uprchlíků čtyři skupiny – nelegální imigrant, ekonomický migrant, roznašeči nemocí a šířitelé islámu s podkategorií teroristé a radikálové.

6.1 Pozitivní sociální konstrukce migrantů⁸

Pozitivní sociální konstrukce migrantů a uprchlíků, které se objevují v rámci projednávání PS, umožňují politikům projednávat zákony, které se vztahují k cizincům. Ti, kteří podporují pozitivní legislativní změny zaručující cizincům rovnocenné postavení, se odvolávají na jejich přínos pro společnost. (Burešová, 2016)

6.1.1 Cizinec-přispěvatel

Tato sociální konstrukce vypodobňuje cizince jako člověka, který svým pobytem přispívá společenskému blahobytu. Mnohdy je spojována s pracovní migrací. Cizinec je vnímán jako člověk, který přispívá do systému stejně jako občané – „*cizinci stejně jako ostatní zaměstnanci odvádějí příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění*“ (Marková, ST 30a), ovšem v případě ztráty zaměstnání nemají nárok na čerpání z tohoto systému. Dle místopředsedy vlády Bělobrádka by tito pracující lidé měli být začleněni do zdravotnického a sociálního systému, protože jsou to většinou mladí a pracovití lidé, kteří do České republiky přicházejí za prací a výjimečně jsou nemocní. Cizinci tedy mají mít nárok na zapojení do sociálního systému a práva stejná jako ostatní občané. (Burešová, 2016; ST 30a, b)

6.1.2 Nezbytný cizinec

Tato konstrukce je nejčastěji spojena s demografickými změnami v populaci. Dle poslance Gabal se bez migrace „absolutně neobejdeme jak z hlediska důchodového systému, tak z hlediska poměru mezi ekonomicky aktivní populací a ekonomicky závislou“ (ST 30b). Protože nejen Česká republika, ale i většina států Evropské unie je závislá na migraci ze třetích zemí. Příčinou této nezávislosti je fakt, že pouze málo občanů chce vykonávat nekvalifikovanou práci. Navíc protože se jedná o mladé lidi, budou více odvádět než čerpat ze systému, ze kterého budeme následně živit naše důchodce. Nesmíme tedy bránit příchodu těchto cizincům, neboť někdo musí vykonávat tyto práce a zároveň i přispívat do sociálního systému – jak je vidět, konečná konotace této konstrukce je spíše negativní. (Burešová, 2016; ST 30b)

6.1.3 Cizinec v těžké situaci

Cizinec v těžké situaci je konstrukce spojovaná s porozuměním anebo vcítěním se do jeho situace. Někteří poslanci se odvolávají na vlastní zkušenosti s emigrací či

⁸ Převzato ze seminární práce Burešová, 2016 a doplněno.

zkušenosti někoho, koho sami znají. Ministr Herman uvádí zážitek jeho rodiny s hledání azylu, a proto rozumí, jak složité a náročné je začít žít někde znova od začátku. Popřípadě se poslanci snaží, aby si ostatní přítomní představili, že oni sami musejí odejít z domova do nové, cizí země. (Burešová, 2016; ST 30b)

6.1.4 Integrovaný cizinec

Na základě této konstrukce je nutné vytvořit, co možná nejlepší podmínky pro integraci cizinců do společnosti. Nejlépe se integrují cizinci s přístupem do ekonomického, sociálního a komplexně společenského systému. Z tohoto důvodu jim musíme poskytnout určité záruky v oblasti sociální či zdravotní, které pomohou tomu, že se poměrně rychle integrují a identifikují s českým prostředím. To podpořil i poslanec Zlatuška, dle kterého se přítomnost cizinců vyplatí pouze ve chvíli, kdy se cítí součástí společnosti, to znamená i jejich integrace do systémů zdravotních, sociální i péče o dítě. (Burešová, 2016; ST 30b)

6.2 Pozitivní sociální konstrukce uprchlíků

Prioritou v současné migrační krizi má být záchrana dalších lidských životů, které jsou v bezprostředním ohrožení a které umírají na moři. Vůči těmto osobám musíme projevovat solidaritu, prohloubit spolupráci a navýšit pomoc tranzitním a domovským zemím tak, aby bylo dosaženo trvalého řešení pro uprchlíky a vnitřně vysídlené osoby. Nezbytným prvním krokem je ale identifikace a oddělení legitimních uprchlíků od ekonomických migrantů. Poslankyně Havlová byla výrazně znepokojena nad tím, že mnoho českých občanů nerozlišuje mezi imigranty utíkajícími z válečné zóny, kteří hledají pomoc, a ostatními ekonomickými migranty (1b). (1a, b; 108a; 203a)

Nemáme mít strach z uprchlíků, protože i „*praotec Čech jednou migroval, než se dostavil na Říp*“ (Schwarzenberg, 1a). Nesmíme naslouchat těm, kteří se pokoušejí šířit polopravdy a vyzývají k nenávisti. Musíme zabránit tomu, aby se hněv občanů obrátil vůči islámu, protože neplatí „*co muslim, to terorista, co muslim, to nepřítel*“ (Bělobrádek, 1). A zároveň platí, že boj s terorismem a extremismem není bojem proti islámu a muslimům, neboť velká část obětí extrémistů a teroristů jsou právě muslimové. Též jsou neoprávněné obavy, že mezi uprchlíky se skrývají bojovníci islámského státu, poněvadž žadatelé procházejí hlubokým bezpečnostním skenem několika bezpečnostních složek. (1a, b; 108a; 203a)

Několik politiků odmítá i religiózní klíč – „*přijmeme křesťanské uprchlíky a nebudeme přijímat muslimské*“ (Šarapatka, 108a), vždyť nelze rozlišovat, zdali „*ten Arábek vyznává křesťanství nebo islám*“ (Šarapatka, 108a). Do České republiky i v minulosti přicházeli cizinci z různého náboženství a byli se schopni integrovat, aniž by docházelo k nějakému sociálnímu pnutí. (1a, b; 108a; 203a)

6.2.1 Skuteční/legitimní uprchlíci

Mezi všemi těmi migranty, kteří přicházejí v rámci migrační krize, je i malé procento skutečných a tedy legitimních uprchlíků. To jsou ti nepronásledovanější a nejzranitelnější – **děti, ženy, rodiny a senioři** – ti, kteří skutečně utíkají před válkou či perzekucí z důvodu rasových, náboženských nebo pro zastávání určitých politických názorů či pro příslušnost k určité sociální skupině a hrozí jim, že neubrání svůj život. Dokonce máme dle slov poslance Gazdíka „*morální povinnost pomoci*“ (1a). Skutečný uprchlík je tedy ten, který v České republice požádá o azyl a chce zde najít útočiště, integrovat se, žít a přitom respektovat naše zákony. Pokud utíkají za svobodou a jsou schopni akceptovat liberální demokracii, tak je jedno, jakého kulturního původu jsou. Všem legitimním politickým uprchlíkům musí být poskytnuta pomoc. (1; 1a, b; 202; 203c)

My musíme udělat maximum pro to, aby došlo ke zmírnění tohoto lidského neštěstí, protože „*každá další smrt nevinného člověka je naším velkým selháním*“ (Zelienková, 108a). Tudíž nesmíme rozlišovat uprchlíky podle toho, jaké vyznávají náboženství, jakého jsou pohlaví či rasy. Neboť i v České republice žije mnoho muslimů, kteří mají české občanství a jsou aktivně zapojeni do společnosti. (1; 1a, b; 202; 203c)

6.2.1.1 Křesťanští uprchlíci

Jako jediní oprávnění uprchlíci jsou viděni křesťané, kteří žijí na území Sýrie, Iráku a Kurdistánu. Ti jsou již několik tisíciletí oběti útlaku a systematickému vyhlazování ze strany radikálních islamistů. Vhodnost jejich přesídlení do České republiky je podporována i faktem, že pocházejí z podobného nábožensko-kulturního prostředí a proto budou přínosem pro naši společnost. Jak navíc uvádí poslanec Laudát i v případě stabilizace politických poměrů v těchto zemích „*je pramalá naděje, že zde křesťané budou moci plnohodnotně žít a zachovávat si svoji víru*“ (108a). (1; 108a; 202; 203a, c)

6.2.1.2 *Expertí a intelektuálové*

Tato podkategorie si dělá starosti o kvalifikované odborníky, které žijí ve válkou postižených oblastech. Tito uprchlíci si zaslouží pomoc a otevřenou náruč (Dobešová, 202). Strategii teroristů je totiž jejich likvidace. S tím souhlasí i poslankyně Putnová, která znala profesorku ze Sýrie, která odjela navštívit své rodiče zpět a během pobytu v zemi byla zabita. Zároveň uvádí příběh jiného profesora, kterému se podařilo dostat část rodiny do bezpečí, ale obává se o bezpečnost jeho sester – obě vystudované vysokoškolačky –, které stále zůstávají v Sýrii. (108a; 202)

6.2.1.3 *Dětsí uprchlíci*

V rámci diskuze je vyzdvihována jedna specifická skupina migrantů. Jedná se o dětské uprchlíky, tedy nezletilé bez doprovodu. Jejich konstrukce je zesilována přídavnými jmény zraněné, nemocné anebo nevinné. Je nezbytné jim poskytovat zdravotnickou pomoc a zlepšit jejich životní podmínky, protože jsou to pouze nevinné oběti války, které jsou dále ohroženi na životě pobytem v uprchlickém táboře. (1a; 108a; ST 463a, b, c; ST 598)

6.3 **Negativní sociální konstrukce cizinců⁹**

Negativní sociální konstrukce konstruuje migranty a migraci jako problematickou a nežádoucí. Protiimigrantské výroky se váží s nevlí rozšiřovat práva migrantů a touhou omezit pohyb cizích státních příslušníků. Migranti totiž zabírají pracovní místa českým občanům. Nikdy totiž nepříjde pouze jeden, ale přijdou celé gangy (Holík, ST 30b). Často je vymezována skupina my-oni, tedy skupina cizinců a občanů. Česká republika se nemůže stát cílem sociálních či zdravotních migrantů, protože státní rozpočet by tyto migranty nebyl schopen uživit. Česká republika si nesmí na své území pouštět další cizince, kteří nerespektují naše hodnoty. (Burešová, 2016; ST 30b)

6.3.1.1 *Cizinec, který si nezaslouží pomoc*

Cizinec, který si nezaslouží pomoc, je konstrukce, která znázorňuje cizince jako příživníka, který okrádá těžce pracující občany o státní sociální benefity. Cizince, který přišel o práci, a již více tedy nepřispívá do systému, je vnímám jako špatný legálně pobývajícím cizinec. Protože je naprosto samozřejmé, že ve chvíli, kdy ztratí své

⁹ Převzato ze seminární práce Burešová, 2016 a doplněno.

zaměstnání, tak se neprodleně vrátí zpět do své rodné země a nebude parazitovat na českém sociálním systému. Takový cizinec je nežádoucí. (Burešová, 2016; ST 30b)

Výroky, které se váží s touto konstrukcí, profilují cizince tak, že se může zdát, že profituje ze sociálního systému bez předchozí nutnosti do něj přispívat. Z tohoto důvodu jsou konstruováni jako ti, kteří si nezaslouží pomoc. Poslanci tohoto využívají, aby mohli ospravedlnit svoji snahu zamezit jim v přístupu do sociálního systému, redistribuce musí probíhat pouze ve prospěch českých občanů. Není totiž možné dávat finanční prostředky cizincům, když není dostatek pro občany. Proto poslanci usilují o co nejvíce omezený přístup pro migranty. (Burešová, 2016; ST 30b)

Dokonce byl vznesen návrh na zrušení nároku na dávky ze systému státní sociální podpory pro cizince, kteří nejsou zaměstnání a jsou v evidenci Úřadu práce a pro jejich rodinné příslušníky. Nelze přistupovat k cizincům ze třetích zemí jako k občanům. Cizinci by měli být vyloučeni i z nároku na rekvalifikaci, protože by se mohlo stát, že k nám začnou přicházet nekvalifikovaní cizinci, kteří by zde takto mohli získat kvalifikaci – mohli by se vyučit anebo dostudovat. (Burešová, 2016; ST 30b)

Druhou skupinou, která je v rámci této kategorie zmiňována, jsou rodinní příslušníci cizinců, kteří zde pobývají. „Nelze souhlasit s tím, aby sociální dávky pobírali rodinní příslušníci cizinců“ (Okamura, ST 30b), kteří mají povolení k dlouhodobému pobytu, ale jediným důvodem, proč mají nárok na dávky v České republice, je skutečnost, že alespoň jeden jejich příbuzný zde pracuje. „Oni sami tu totiž nikdy pracovat nemuseli, a přesto nárok na dávky podle tohoto zákona můžou mít“ (Okamura, ST 30b). (Burešová, 2016; ST 30b)

6.3.1.2 *Nekvalifikovaný cizinec*

Konstrukce nekvalifikovaný cizinec se nejen pojí se skutečností, že migranti neumí český jazyk, ale také s jejich reálnými odbornými znalostmi. Cizinci nebudou rozumět pravidlům vztahujícím se s ochranou a bezpečností práce, takže například při práci na stavbách nebude schopen reagovat okamžitě na signály a bude docházet až k fatálním úrazům. A jelikož se především jedná o manuální pracovníky z Blízkého Východu a Afriky – negramotní muži, kteří nemají evropské pracovní návyky („tedy schopnost pět dnů v týdnu osm a půl hodiny denně pracovat zavřený někde v továrně“ – Okamura, 202), český pracovní trh je nebude schopen všechny zaměstnat. (202; ST 463c)

6.3.1.3 *Neintegrovatelný cizinec*

Konstrukce neintegrovatelný cizinec vychází z přesvědčení, že afričtí a arabští cizinci se nikde ve světě neintegrovali do společnosti s evropskými hodnotami. Následně jsou vytvářena problémová ghetta, která představují reálné riziko. Navíc jejich usidlování je doprovázeno jevy jako podprůměrná pracovní integrace a účast na vzdělávání, nadprůměrná závislost na sociálním systému a religiozita či prostorová segregace. To je dokládáno i situací v Německu, kde nejdříve byli tito migranti vítáni, aby následně po krátké zkušenosti rostl počet demonstrací a útoků na ně. Protože neumí jazyk, tak je nelze zaměstnat a proto se i neintegrují do společnosti. Přichází sem samí arabští lékaři a inženýři, kteří všem nemohou pracovat v české nemocnici, protože je otázkou, „*nakolik bude nemocnice tolerovat to, že muslim se uprostřed operace začne modlit nebo sestra či lékařka muslimka odmítne odložit nikáb nebo hidžáb*“ (Okamura, 202). Jediným krokem a obranou je takovéto migranty nepřijímat. (202; 203a; ST 528)

6.3.1.4 *Cizinec-zločinec*

Tato sociální konstrukce pojí migranty s trestnou činností. Ve státech, kde žijí migranti, stoupá kriminalita od pouliční až k účasti na teroristických aktivitách. V podstatě se dá říci, že migranti jsou zločinci. I přestože by bylo logické setkat se s touto konstrukcí u nelegálních migrantů, došlo k rozšíření tohoto statusu i na ostatní migranty. Připisování cizincům kriminální chování a jednání pomáhá poslancům s ospravedlněním represivních opatření, která směřují na skupiny cizinců pobývajících na území České republiky. Dle poslance Okamury je ve městech, „*kde chodí zahalení lidé*“ (ST 30b), vše mimo kontrolu, zapalují se auta a všichni se bojí zasáhnout. Africkým a arabským cizincům je zakazován vstup na koupaliště, protože napadají a obtěžují ženy. (Burešová, 2016; 202; 203a; ST 30b)

6.3.1.5 *Cizinec-padouch*

Konstrukce, která označuje cizince za padouchy, se objevuje jak u odpůrců, tak podporovatelů migrace. Pokud by cizinci mohli využívat veřejný sociální systém, automaticky by jej začali zneužívat. Vzhledem k lékařské péči, kdy je mnohdy těžké cizince identifikovat na základě průkazu pojištěnce, by zpřístupnění tohoto systému otevřelo cestu dalším podvodným jednáním – za jednoho člověka by čerpalo zdravotní péči i více lidí. Padouši jsou i ti cizinci, kteří do Evropy přicházejí na falešné či propadlé pasy, které zabraňují jejich identifikaci. Padouchem je též cizinec proto, že zaměstnáním na území České republiky zvyšuje nezaměstnanost českých občanů,

protože zabírá potencionální volná pracovní místa pro české občany. (Burešová, 2016; 202; ST 30b)

6.4 Negativní sociální konstrukce uprchlíků

Uprchlíci jsou „*podezřelá individua*“, která „*přicházejí s nejrůznějšími důvody z velmi pofiderního prostředí*“ (Zaorálek, 203c). A my tyto „*nechtěné vetřelce*“ přijímáme proti vůli našich občanů (Okamura, 1b) a projevujeme s nimi solidaritu na úkor občanů České republiky. Nejpalčivější problémem, který poslanci řeší, je neschopnost tyto osoby identifikovat díky padělaným či falešným pasům. Jejich integrace je tím komplikovanější, protože nepřicházejí dobrovolně do cílové země na rozdíl od legálních migrantů. O všech uprchlících víme pouze velmi málo a nemůžeme si být jisti, jestli i to málo je pravda. (1a, b; 108a; 202; 203a, c)

Mnozí poslanci se zastavují nad tím, že připlouvají mladí arabští a afričtí muži¹⁰, na jejichž cestu se složila celá jejich rodina. Jedná se doslova o „*proudy mladých, zdravých mužů s nabouchanými svaly, usměvavých*“ (Lorencová, 1b). Poslanci jim vytýkají, že místo toho, aby bránili a bojovali za svoji zem, utíkají do Evropy a spoléhají se na vysoké sociální dávky. Setkáváme se i s obavou, že jim cestu zaplatili islamisté a jejich jediný úkol je příprava zázemí pro příbuzné a spolubojovníky. (1a, b; 108a; 202; 203a, c)

Uprchlíci jsou též uváděni i jako příčina rozvratu samotné Sýrie. Dříve do Sýrie přicházelo několik milionů uprchlíků z Iráku a dneska před nimi utíkají Syřané. Co když se to stane i nám, co když vykoření jednotlivé evropské národy a zničí naši více než tisíciletou kulturu (Filip, 202)? S tím se pojí i znepokojení nad doprovodnými jevy migrace jako je přelidnění, růst cen, nedostatek vody, společenské napětí, kriminalita, znehodnocení cen nemovitostí či nezaměstnanost. (1a, b; 108a; 202; 203a, c)

Jsou uváděny případy, kdy tito uprchlíci vyhazují z lodí malé děti, aby měli čas uniknout pobřežní stráž, která je pronásleduje, zatímco oni budou zachraňovat tyto děti. Nebo jejich snahu násilně prolomit plot na makedonské hranici, aby se dostali do Evropy. Jedinou cestou je tedy nulová tolerance a okamžité navracení a vyhoštění těchto nově příchozích, protože „*dveře od bytu si přece také nenecháte otevřené, když se venku potulují zloději*“ (Černocho, ST 627c). (1a, b; 108a; 202; 203a, c)

¹⁰ „Jsou to všechno mladí muži v produktivním věku. Kde jsou ženy a matky?“ (Okamura, ST 375b)

6.4.1 Nelegální imigranti

Nejčastější označení pro uprchlíky je nelegální imigrant. Tato konstrukce je občas umocňovaná přídavnými jmény jako islámský či nepřátelský, popřípadě slovy příliv, vlna anebo invaze – „*přijetí tisíců nezákonných migrantů z nepřátelských zemí a z nepřátelských kultur*“ (Okamura, 1b); „*obrovský příliv nelegálních imigrantů; invaze nelegálních imigrantů*“ (Černochoch, 1a); „*příchod tisíců nelegálních islámských imigrantů*“ (R. Fiala, 203c). Základním předpokladem této konstrukce je skutečnost, že všichni uprchlíci nezákonně překračují nejen hranice Evropy, ale i hranice státní. Z tohoto důvodu je nelze označovat za uprchlíky, protože tímto skutkem (nelegálním překročením hranice) ztratili nárok na získání azylu v České republice.¹¹ Nejdůležitější je totiž ochrana občanů a proto musíme proti nelegálním uprchlíkům zakročit a okamžitě je navrátit zpět, slovy poslance Okamury „*nejlepší nelegální migrant je žádný migrant*“ (202). Jakékoliv ústupky při přijímání těchto osob, by vedly k vytvoření neřešitelné bezpečnostní situací a nekontrolovatelnému nárůstu kriminality. (1a, b; 108a; 202; 203c; ST 528)

6.4.2 Ekonomičtí migranti

Druhým nejčastějším označením uprchlíků je ekonomický migrant. Většina poslanců předpokládá, že majorita z uprchlíků jsou vlastně ekonomičtí migranti. Objevuje se i spojení ekonomičtí nelegální imigranti. Za ekonomické migranty jsou pokládáni, protože pokud by skutečně utíkali před válkou, tak by zůstali v prvním státě, který by jim zajistil bezpečí („*kde se nebude střílet*“ – Černochoch, ST 528), a nebudou se snažit dostat do určitých zemí. A to těch, které mají štědrý systém sociálních dávek. Stát tedy nemá povinnost pomáhat těmto uprchlíkům, kteří přicházejí pouze za lepším životem, ekonomickými výhodami, popřípadě závislostí na sociálních dávkách¹². (1; 1a, b; 203c; ST 528)

Naším úkolem je navrátit je zpět do jejich domovských zemí, protože Evropa v současnosti není schopna je absorbovat. Což znamená větší investice do systému návratových politik. Rovněž je potřebné vyslat jasný signál, že pokud je uprchlík

¹¹ „V rámci azylového zákona nelegální překročení státní hranice je čin, za který by migrant neměl dostat azyl v ČR, protože dodržovat zákony má a musí každý.“ (Černochoch, ST 528)

¹² „Nicméně nemáme povinnost pomáhat imigrantům, kteří jdou jen za lepším životem závislým na sociálních dávkách.“ (Gazdík, 1a)
„Jsou to normální ekonomičtí migranti, jejichž cílem je vyždímat z bohatých evropských zemí maximum peněz.“ (Okamura, 1)

ekonomický migrant, tak musí nejdříve podat žádost na ambasádě dané země, která bude posouzena a ta si sama rozhodne, zdali ho přijme nebo ne. (1; 1a, b; 203c; ST 528)

6.4.3 Šířitelé islámu

Dalším negativním spojením, které se objevuje ve vztahu k uprchlíkům, je islamista či muslim¹³. Slovy poslance Soukupa je uprchlická krize vlastně „*migrace v islámském hávu*“ (202). S tím je spojena obava, že tito lidé nebudou schopni akceptovat naše hodnoty, zvyky a tradice, což může znamenat i přímé ohrožení našeho životního stylu, kultury i státnosti, popřípadě „*ohrožení evropské civilizace vůbec*“ (Soukup, 202). Vliv islámu na lidskou mysl způsobuje fanatismus, netoleranci a domýšlivost spojenou s přesvědčením, že islám je jediná pravá víra, což eliminuje možnost jejich integrace do evropské společnosti. (1a, b; 202; 203c; ST 463b, c; ST 528)

Vláda by měla garantovat, že nebudou vznikat muslimské komunity, ve kterých se následně může šířit islám i v jeho radikálnějších podobách. Největší znepokojení je nad uplatňováním práva šaría, rituálním obětováním zvířat a vytvářením ghett, ve kterých budou platit zákony místní islámské komunity. I pokud by český právní systém zakázal tyto praktiky, je velmi pravděpodobné, že se tyto zvyky budou i nadále uplatňovat. A to neoficiálně v nově vytvořených náboženských ghettech. Jak následně budeme bojovat s tím, že muslimové mají právo bít své ženy, kamenovat homosexuály či být nadřazeni nad všechny nemuslimy? Poslanec Holík je znepokojen nad tím, že by se jednou jeho vnuk musel „*učit psát zprava doleva*“ a „*utěšovat svoji manželku, která musela prodělat povinnou ženskou obřízku*“ (1b) a poslankyně Lorencová, že se změní tradiční model rodiny, protože muslimové budou mít nárok na čtyři ženy (1b). (1a; 202; 203c; ST 453; ST 463b, c; ST 528)

6.4.3.1 Teroristé a radikálové

V rámci debaty se vyprofilovala specifická skupina, které se váže s radikalizací a terorismem. Islám jako náboženství je vnímáno jako politická zbraň, která ve své radikální a extremistické formě potlačuje lidská práva, především ženská. Tato situace hrozí z toho důvodu, že v rámci migrační vlny do Evropy dorazilo několik muslimských radikálů, kteří zde „*budou znásilňovat a vraždit*“ (Okamura, 203c). Navíc celá tato

¹³ „Většina těch imigrantů, kteří sem přicházejí, jsou vyznavači islámu.“ (Okamura, 1)

situace podněcuje i radikalizaci muslimské komunity již žijící v Evropě i v České republice. (1; 1a, b; 108a; 202; 203c; ST 463b, c; ST 528)

Druhá rovina je propojena s pronikáním bojovníků islámského státu prostřednictvím migrační krize do Evropy. „Značná část migrantů se za uprchlíky pouze vydává“ (Chalánková, 203c) a „ne všichni přicházejí s dobrými úmysly“ (Soukup, 202) a nelze bezpečně oddělit potencionální radikály od skutečných uprchlíků, z tohoto důvodu musíme zastávat nulovou toleranci vůči migraci. Protože ve chvíli, kdy se Evropa otevřela uprchlíkům a ukázala, tak svoji lepší tvář, její obyvatelé začali být zabíjeni. (1; 1a, b; 108a; 202; 203c; ST 463b, c; ST 528)

V rámci migrační krize se do Evropy dostalo již několik tisíc profesionálních zbrojařů, výrobců sebevražedných vest a výbušnin, útočníků kamikadze a vycvičených vojáků. Ti se zde infiltrují a zakládají spící buňky, kdykoliv připravené zaútočit. Proto musíme, co nejdříve „podezřelé teroristy identifikovat a odhalit“ (Sobotka, 108a). (1; 1a, b; 202)

Pokud bychom navíc zavedli bezvízový styk pro Turecko, tak bychom otevřeli i bezproblémovou cestu pro teroristy a radikály Islámského státu, kteří v současnosti musejí hledat složité cesty¹⁴. Evropa je nyní v pozici pevnosti, pokud by zavedla bezvízový styk pro občany Turecka, otevřela by tak brány nepříteli (srov. Kádner či Lank, 202). (202)

6.4.4 Roznašeči nemocí

Poslední negativní konstrukce se vztahuje k ohrožení veřejného zdraví způsobené uprchlíky. Lidé, kteří přicházejí z Afriky, nejsou očkovaní a trpí nemocemi, na které zde nejsme připraveni a „o kterých se naši studenti medicíny dozvídají jen z učebnic“ (Hnyková, ST 627a). Česká republika není připravena na příchod velkého počtu lidí – přenašečů nemocí a parazitů (virus ebola, spalničky, příušnice, neštovice, plicní chlamydie), které pro tyto osoby nejsou životu nebezpečné, nicméně občanům, především dětem a seniorům, by mohly způsobit vážné komplikace či dokonce smrt. Stačí totiž pouze jeden nakažený a propukne zde kalamita nevídaných rozměrů. Vláda si nemůže dovolit takový hazard s lidskými životy. (1a, b; 202; ST 627a)

¹⁴ „Vydávají se za uprchlíky, složitě verbují členy mezi přistěhovanci v Evropě.“ (Lank, 202)

6.5 Shrnutí¹⁵

Analýza schůzí PS umožňuje určit postavení jednotlivých politiků, jejich mocenskou pozici a legitimitu jejich názorů. První důležitou osobou je navrhovatel. Ten, ve chvíli, kdy se jeho návrh ocitne na bodu jednání, vystupuje jako první a seznamuje PS ve svém úvodním slově s obsahem předkládaného návrhu. Návrhy zákonů vztahující se k migraci nejčastěji podává vláda nebo skupina poslanců PK Úsvit. Zákony předkládané vládou jsou velmi často podmíněny nutností implementovat normy Evropské unie. Tyto novelizace jsou vždy úspěšně projednány v PS a přijaty jako platné normy. Za vládu je nejčastějším navrhovatelem ministr vnitra Chovanec, což je dáno jeho mandátovou působností právě v migrační politice. Druhý nejčastější navrhovatel, skupina poslanců PK Úsvit, vychází ovšem z tohoto mocenského boje poražena. I přestože za sledované období podali tito poslanci více návrhů než samotná vláda, většina z nich se nedostala ani na pořad jednání PS. To je dáno jednak tím, že k protlačení jejich povětšinou velmi restriktivních opatření jim chybí politická moc reprezentovaná počtem mandátů v PS, tak i negativními postoji ostatních politiků především z PK ČSSD, KDU-ČSL a TOP 09/S ve vztahu k nim. To způsobuje, že jejich návrhy mají malou šanci uspět.

Druhou důležitou osobou je zpravodaj, který je vždy určen ještě před zařazením návrhu na pořad schůze PS. Zpravodaj také informuje o tom, co je obsahem návrhu a navíc poslancům sdělí rozhodnutí výborů, které daný návrh projednávaly. Pokud není určen jeden zpravodaj zastupující zájmy všech výborů, vystoupí za každý příslušný výbor vlastní zpravodaj. Mezi výbory, které mají největší vliv na migrační politiku, patří výbor pro bezpečnost, výbor pro obranu, výboru pro evropské záležitosti a jeho podvýbor pro migraci a azylovou politiku a výbor pro zdravotnictví. V rámci projednávání byl nejčastěji ustanoven zpravodajem poslanec Zahradníček, Janulík a Klučka. Všichni jmenovaní zasedají ve výboru pro bezpečnost, poslanec Klučka navíc ještě ve výboru pro obranu.

Po vystoupení těchto dvou osob je otevřena všeobecná rozprava, při níž se setkáváme s třemi typy vystoupení. První je přihláška do obecné rozpravy, která podstoupí své pořadí dalším dvěma typům vystoupení. Nejvíce se do obecné rozpravy přihlašuje poslanec Okamura. Poté v obecné rozpravě častěji vystupují poslankyně

¹⁵ Kapitola je vypracována na základě dat z analýzy stenografických záznamů, jejichž shrnutí je možné nalézt v jednotlivých přílohách a zákona č. 90/1995 Sb.

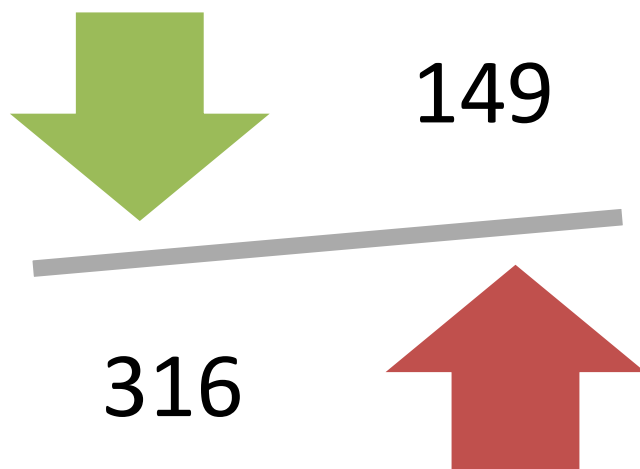
Černochová, Hnyková a poslanci Lank a Chovanec. Druhým typem vystoupení je faktická poznámka. Poslanec, který se přihlásí k faktické poznámce, má právo vystoupit dříve než další poslanec přihlášený do obecné rozpravy. Teprve ve chvíli, kdy jsou vyčerpány všechny faktické poznámky, pokračuje se s řádnými přihláškami do rozpravy. Faktická poznámka je vlastně reakce politika na průběh rozpravy. Politik může v rámci ní též vznést procedurální návrh, avšak nesmí vznášet věcná stanoviska. Nevýhodou faktické poznámky je její omezení na dvě minuty. Faktických poznámek nejčastěji využívají poslanci Okamura, Černocho, Fiedler, Stanjura, Šarapatka a Plzák. Třetím a nejvýznamnějším typem vystoupení je přednostní právo. Přednostní právo zaručuje poslanci právo vystoupit kdykoliv v průběhu debaty bez časového omezení. Jako jediný typ projevu nemůže být přednostní právo omezeno i ve chvíli, kdy se poslanci usnesou, že zredukují dobu a počet vystoupení jednotlivých poslanců v rámci projednávání určitého bodu poslanecké schůze. Přednostního práva může využít pouze člen vlády, předseda PK či řečník sdělující stanovisko PK, zpravodaj anebo prezident. Poslanci, kteří disponují přednostním právem, mají tedy největší moc ovlivnit průběh jednání určitého návrhu. S přednostním právem nejčastěji vystupoval poslanec Černocho, Kalousek, P. Fiala, Mihola, Laudát, Zaorálek, Stanjura a poslankyně Němcová. V době, kdy byl poslanec Okamura ještě členem PK Úsvit, též často využíval svého přednostního práva.

Po obecné rozpravě se koná rozprava podrobná, při které je možné předložit pozměňovací, eventuální, dodatečné a podmíněné návrhy a stejně jako u všeobecné rozpravy navrhnout odročení, zamítnutí či odkázání. V podrobné rozpravě tedy nejčastěji vystupují ti poslanci, kteří předkládají nějaký typ úpravy návrhu či usnesení PK. Patří mezi ně poslankyně Němcová a Chalánková a poslanec Zahradníček a Klučka. Po ukončení rozpravy mají navrhovatel a zpravodaj nárok na závěrečné slovo. Toho povětšinou využívá ministr vnitra Chovanec a občas také poslanec Janulík.

Obecně lze konstatovat, že značně převládají negativní výroky nad pozitivními (viz Graf č. 3). Negativní výroky se vyskytují až dvakrát častěji. To je doloženo i dominantním postavením negativních narativů migrantů a uprchlíků nad těmi pozitivními. Poslanci často ve svých projevech používají jak pozitivní, tak negativní výroky. Typickým představitelem je premiér Sobotka, který využívá ve stejné míře oba dva typy výroků. I tak lze najít politiky, kteří používali pouze pozitivní výroky – Herman, Putnová, Urban, Vácha, Zelenková, Urban. Oproti této skupině je druhá

rozsáhlá skupina politiků vyjadřujících se pouze negativně, např. Hnyková, Lorencová, Plzák.

Graf č. 3: Pozitivní a negativní výroky celkově

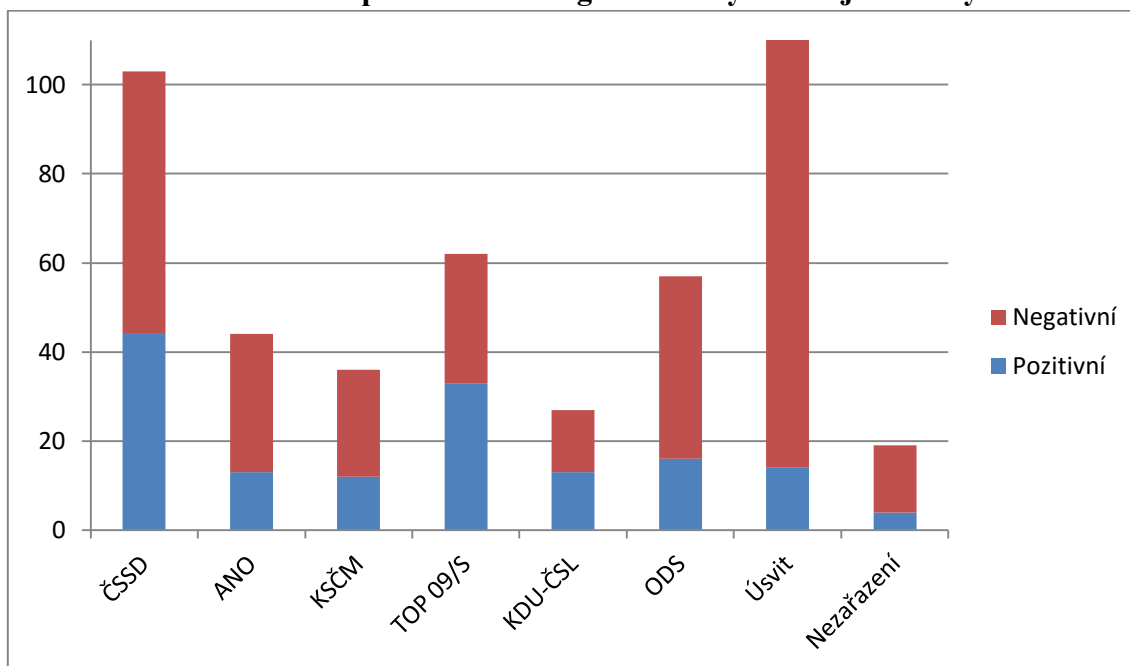

Zdroj: Autor, 2016

Pokud se blíže podíváme na jednotlivé PK (viz Graf č. 4 a Tabulka č. 3), zjistíme, že pouze u jednoho převládají pozitivní výroky nad negativními. Jedná se o PK TOP 09/S, za kterou nejvíce vystupují poslanci: Kalousek, Laudát, Schwarzenberg, Langšádlová a Chalánková. ČSSD, u které jsou pozitivní a negativní výroky víceméně vyrovnané, je PK s druhou nejpočetnější skupinou výroků. Mezi hlavní řečníky se řadí Chovanec, Foldyna, Klučka, Sobotka, Skleník a Zaorálek. Další PK, který má poměrově stejný počet pozitivních a negativních výroků je KDU-ČSL. KDU-ČSL je stranou, pokud nebudeme počítat Nezařazené poslance, s nejméně výroky a je zastupovaná převážně poslanci Miholou a Benešíkem. U všech ostatních PK již převládají negativní výroky o migrantech a uprchlících. Nejméně pozitivních výroků lze nalézt u PK KSČM, které tvoří až o polovinu méně celkových výroků poslanců tohoto PK. Za KSČM vystupují především poslanci Zahradníček, Kováčik a Filip. PK ANO a ODS mají podobné údaje s tím, že poslanci ODS mají poměrově o něco více negativních výroků. Za PK ANO jednájí zvláště poslanci Chalupa, Lorencová, Zlatuška a Plzák, za ODS pak Černochová, Stanjura, Němcová a P. Fiala. Poslední PK je Úsvit, který je charakteristický největším počtem negativních výroků. Nejčastěji v rámci jednání PS vystupuje poslanec Okamura, ovšem jeho mocenská pozice je silně negativně ovlivněna nenáležením k nějakému PK. Nicméně z jeho výroků můžeme vydedukovat, jak bude vypadat volební program hnutí SPD, který se zřejmě bude významně vytyčovat vůči migrantům a bude proklamovat omezení jejich práv na českém území. S tím se pojí i

skutečnost, že ve sledovaném období nejvíce vystupovali poslanci PK Úsvit. Je pravděpodobné, že tímto krokem se snaží ovlivnit svoji současnou slabou pozici a získat si voliče pro znovuzvolení. To dokládají i převažující negativní výroky, které korespondují se současnými nespokojenými postoji občanů souvisejících s uprchlickou krizí a strachem z islámského extremismu a terorismu. Zajímavé je, že u PK ANO, KSČM, KDU-ČSL a ODS se vyskytuje velmi podobný počet pozitivních výroků.

Graf č. 4: Srovnání pozitivních a negativních výroků u jednotlivých PK

Zdroj: Autor, 2016

Tabulka č. 3: Pozitivní a negativní výroky dle PK		
PK	Typ konstrukcí:	
	Pozitivní	Negativní
ČSSD	44	59
ANO	13	31
KSČM	12	24
TOP 09/S	33	29
KDU-ČSL	13	14
ODS	16	41
Úsvit	14	103
Nezařazení	4	15
Celkem	149	316

Zdroj: Autor, 2016

Vliv na migrační politiku vzhledem k současné situaci ovšem mají i ministr pro lidská práva Dienstbier, veřejná ochránkyně práv Šabatová, zpravodajské služby (Bezpečnostní informační služby, Vojenské zpravodajství, Úřad pro zahraniční styky a informace), Bezpečnostní radu státu či Ministerstvo zahraničních věcí, které je zodpovědné za navyšování a financování humanitární a rozvojové pomoci. Jako reakce na uprchlickou krizi mnohé orgány zřídily speciální pracovní skupiny, například pracovní skupina Úřadu vlády, se zabývá integrací nově příchozích z hlediska příchodu do konkrétních míst České republiky či speciální skupina Ministerstva vnitra na úrovni náměstků, která realizuje přípravu pro přesídlování a relokaci uprchlíků do České republiky a jejich integraci do české společnosti. Ministr vnitra, který je jednou z nejvíce angažovaných osob na základě jeho politického mandátu, každý měsíc zasílá poslancům zprávu o situaci migrace na území České republiky. Jak vyplývá z výše provedené analýzy, je zřejmé, že na podobu migrační politiky mají významný vliv i závazky České republiky plynoucí z členství v nadnárodních a mezinárodních organizacích jako je Evropská unie, Organizace spojených národů či Visegrádská čtyřka.

Vzhledem k výše určeným kategoriím cizinců a uprchlíků je možné přidělit jednotlivé skupiny ke kategorizaci cílových skupin dle Schneider a Ingram. Za skupinu Zvýhodněných lze považovat dlouhodobě anebo trvale pobývajících Slováky, Ukrajince a vysoce kvalifikované osoby (experty a intelektuály). Ti jsou vnímáni jako mocná a oblíbená skupina, která se aktivně účastní na politickém životě. Mohou volit, zakládají zájmové skupiny a přispívají na politické kampaně. Skupina závislých zastupují legitimní, tedy skuteční, uprchlíci a to především ženy a děti. Politické strategie vůči nim prokazují, že političtí představitelé jsou znepokojeni nad jejich problémy a dávají je najevo, nicméně díky tomu se zbavují povinnosti jim fakticky přidělit určité zdroje. Konkrétně jsou to výroky, které by měly zajistit navýšení humanitární pomoci, ke které ve skutečnosti nedochází. Za Uchazeče se na základě analýzy dají považovat veřejná ochránkyně práv, Ministr pro lidská práva a neziskové organizace, které zastupují práva cizinců spíše než samotné skupiny migrantů a uprchlíků. Toto jsou velmi mocné skupiny v oblasti migrace, avšak je na ně nahlíženo s nedůvěrou, než aby jim poslanci projevovali respekt. Poslední skupinou jsou Devianti. Za ně lze považovat veškeré kategorie negativně konstruovaných migrantů a uprchlíků – nelegální imigranti, ekonomičtí migranti či obchodníci s lidmi a pašeráci. Tato skupina je bezprostředním

příjemcem trestů a jak je patrné z analýzy stenografických záznamů zastává přední příčky na politické agendě.

A co se dá očekávat do budoucna? Již současný stav prokazuje, že dochází ke zpřísnění pravidla upravující pobyt a nároky cizinců. To dokládá i fakt, že převažují negativní výroky směrem k migrantům a migraci. Pokud se k moci dostanou radikální strany, které bychom mohli přidělit k extrémní pravici, dá se očekávat, že občané České republiky budou mít možnost v referendu rozhodnout o tom, zda chtějí zůstat v schengenském prostoru a Evropské unii. A zároveň bude docházet k dalšímu zpřísnění politik zabývajících se migrací. Nově se budou formulovat země, které se považují za bezpečné, aby bylo zřejmé, kteří žadatelé o azyl budou mít právo azyl získat a kteří ho mít nebudou. Též bude nezbytné vybudovat funkční systémy registrace cizinců, efektivní návratové politiky a bezpečnostní strategii. Budoucnost migrace by se mohla odvíjet pouze od vůle určitého státu, který by nově mohl rozhodovat o tom, kterým migrantům dovolí vstup na své území. Tomu podléhá definice kritérií vhodného migranta a přísná kontrola jejich dodržování.

Závěr

Na základě provedené analýzy stenografických záznamů ze schůzí PS v období listopad 2013 až duben 2016, jsem byla schopná identifikovat sociální konstrukce, které poslanci a poslankyně vytvářejí o skupinách migrantů a uprchlíků. Pozitivní sociální konstrukce se objevují ve čtyřech narativech vzhledem k migrantům a v jednom narativu o uprchlících. Cizince přispěvatel je spojován s pracovní migrací a přispívá k obecnému blahobytu tím, že odvádí do sociálního systému. Nezbytného cizince potřebujeme proto, abychom vyrovnali demografický úbytek obyvatelstva. Cizinec v těžké situaci je spojován s nutností porozumění a vcítění se do jeho složité situace. Tato konstrukce často bývá doplňována i o vlastní zkušenosti poslanců s migrací. Poslední narativ o migrantech jsem označila jako integrovatelný cizinec. Tato konstrukce je spojená s nutností jeho integrace do majoritní společnosti, neboť jediné tehdy se nám přítomnost cizinců na našem území vyplatí. V rámci diskuze na téma uprchlické krize jsem našla pouze jeden pozitivní narativ, který jsem pojmenovala skutečný/legitimní uprchlík. Tento narativ vychází z předpokladu politiků, že pouze malé procento těch, kteří utíkají ze Sýrie a dalších zemí Blízkého Východu a Afriky jsou skutečnými uprchlíky, kteří mají nárok na azyl. Za pravé uprchlíky jsou nejčastěji považováni děti, ženy, rodiny a senioři. V rámci této konstrukce jsem našla tři podskupiny. První podskupinou jsou křesťanští uprchlíci, kteří jsou vnímáni jako ti jediní, kterým bychom měli poskytovat pomoc z důvodu blízkého kulturního a náboženského původu. Navíc jejich legitimnost je dána i tím, že již dlouhá léta byli v těchto zemích vykořisťováni. Druhou podskupinu tvoří experti a intelektuálové, kteří si zaslouží naši pomoc, protože jim hrozí systematická likvidace. Třetí podskupinou jsou dětští uprchlíci. Děti jsou viděni jako nevinné oběti války. Mnohdy je jejich konstrukce zesilována přídavky jako nevinné, zraněné anebo nemocné.

Negativní konstrukce, které jsou podloženy i dvojnásobně více výroky než pozitivní, tvoří převládající část v průběhu politické debaty. Migraci a migranty vyobrazují jako problematické a nežádoucí. Identifikovala jsem pět negativních konstrukcí migrantů a čtyři uprchlíků. Prvním narativem je cizinec, který si nezaslouží pomoc, dle níž je cizinec příživník okrádající těžce pracující české občany o výhody sociálního státu. V rámci této skupiny je navíc očerňována skupina rodinných příslušníků těchto migrantů. Ti mají nárok na dávky pouze na základě toho, že zde pracuje jejich příbuzný a to je nepřijatelné. Druhým narativem je kategorie

nekvalifikovaného cizince, který vidí migranty jako manuální negramotné pracovníky, kteří neumí český jazyk, a tedy ničemu nerozumí, což může mít až fatální následky. Třetím je konstrukce neintegrovatelný cizinec, který se odvolává na to, že původ afrických a arabských migrantů způsobuje jejich neintegrovatelnost. Důvodem je to, že nejsou schopni tolerovat a přijmout za své naše hodnoty a kulturu. Cizinec-zločinec je konstrukce, která spojuje migranty s trestnou činností. Cizinci jsou dle ní jednoduše zločinci. Poslední konstrukcí, kterou jsem identifikovala, je cizinec-padouch. Ta pojí cizince s podvodným chováním i zabíráním pracovních míst českým občanům. Další kategorie negativních konstrukcí se váže na současnou uprchlickou krizi. Uprchlíci jsou vnímáni jako vetřelci a nepřátelé. První narativ označuje uprchlíky jako nelegální imigranty, což je i nejčastější označení pro uprchlíky. Tento narativ je zesilován i jmény jako islámský, nepřátelský, příliv, invaze či vlna. Druhým nejvíce používaným narativem je ekonomický migrant. Majorita z uprchlíků jsou vlastně ekonomickými migranti, kteří přicházejí za lepším životem, ekonomickými výhodami a sociálním dávkami. Šířitelé islámu je konstrukce, která současnou krizi vidí jako „migraci v islámském hávu“ (Soukup, 202). V sobě obsahuje obavy před šířením nepřátelského islámského náboženství a praktik s tím spojených. Tento narativ lze dále dělit do podskupiny teroristé a radikálové. Výroky se vztahují ke zvýšené radikalizaci a hrozbě terorismu. S vlnou migrantů totiž do Evropy pronikají i bojovníci islámského státu, kteří se zde infiltrují a zakládají spící buňky. Dokonce je zdůrazněno, že ve chvíli, kdy se Evropa snažila pomoci uprchlíkům, tak její obyvatelé začali být zabíjeni. Poslední narativ jsem označila jako roznašeči nemocí a je napojený na obavu o veřejné zdraví z důvodu příchodu velkého množství osob z regionů, kde nedochází k očkování a ve kterém se vyskytují specifické nemoci pro české občany neznámé a potenciálně smrtelné. Tyto stereotypizace a negativní propagandy upevňují panující sociální konstrukce.

Při politickém jednání převládají negativní výroky nad pozitivními, pouze řečníci PK TOP 09/S vystupují více s těmi pozitivními. Na druhé škále stojí poslanci PK Úsvit. Ti vyslovují nejvíce negativních výroků ze všech. Skutečnost, že negativních výroků je dvojnásobně více, způsobuje, že je velmi komplikované změnit migrační politiku směrem k méně restriktivnímu nastavení. Na druhou stranu poslanci budou mít větší šanci zatížit cizince dodatečnými tresty, což se i v současnosti děje. Ovšem určité politické strany si nemohou dovolit pouze očerňovat současné uprchlíky a proto se setkáváme s výroky, že jim je potřeba pomáhat. Tím se obhajují odměny ve formě

navýšení objemu humanitární či rozvojové pomoci do zemí, kde jsou uprchlické tábory nebo kde zuří války. Tyto odměny jsou pouze symbolické. Ve skutečnosti totiž k žádnému výraznému navýšení nedochází. Společně s výroky, že mezi nimi jsou legitimní uprchlíci, PK ukazují humanitu, která je pro určité skupiny voličů důležitá, a doufají, že je pak tito voliči budou znova volit. Aby si ovšem zajistili voličkou podporu i dalších skupin zdůrazňují, že tato pomoc musí být podmíněná poskytováním v jiných nebo domovských zemí těchto uprchlíků, aby se předešlo ohrožení bezpečnosti českých občanů. Těmito výroky reagují na zesilující se negativní projevy a nálady občanů vůči uprchlíkům a jejich přijímání. Typickým příkladem jsou kvóty, které oficiálně všichni poslanci odmítají, ovšem na úrovni Evropské unie zřejmě dojde k jejich schválení.

Summary

Based on the analysis of Parliamentary documents (stenographic records and other documents) of sitting of the Czech Chamber of Deputies from November 2013 to April 2016, I identified social construction which Members of Parliament create about migrants and refugees. Prevailing negative statements support negative social constructions which dominate during the sitting of parliament. But even positive social constructions are created. There are four narratives about migrants and one about refugees. Contributing migrant is connected with migration of workers. Migrants are contributing to social system and that is why they contribute to live in affluence. The society needs Necessary migrant because he can decrease demographic changes in Czech population. The next narrative is about a migrant who is in a difficult situation and it is essential to try to understand his situation and to empathise with him. This narrative is frequently complemented to personal experiences of Members of Parliament with migration. The last positive narrative about migrants is called migrant which is capable of integration. It is related to required integration to Czech society because only if migrant will become part of the society he will be worth to us.

During discussion about current migrant crises I distinguish only one narrative about refugees. I am calling this narrative actual/legitimate refugee. Based on the opinion of Members of Parliament there is just a few actual refugees within those who fleeing Syria and other Middle East and Africa countries. Children, women, families and seniors are considered as legitimate. I have recognized three subgroups of this narrative. First one is about Christian refugees. We should only consider them as the actual refugees and give assistance to them because they are coming from similar cultural and religious origin. They are legitimate because they are persecuted in these countries for a long period of time. Second subgroup is formed by experts and intellectuals. They deserve our help because they are in risk of extermination. Child refugees represent the third subgroup. Children are viewed as innocent victims of war. Their narrative is rising with using words such as innocent, wounded or ill.

Negative social constructions are based on twice as much statements than positive ones and are prevailing in political debates. Migration and migrants are constructed as problematic and unwanted. I identified five groups of negative narratives about migrants and four narratives for refugees. The first narrative is about migrant which does not deserve help. Migrant is freeloader which steals from hard working

Czech citizens. This narrative is even more concerned about family members of these migrants. They have right to receive benefits only because the other family member is working in the Czech Republic. This is unacceptable. Unskilled migrant is narrative which sees migrants as manual illiterate workers. They do not speak Czech language. That is why they cannot understand even conditions of employment and this can lead to fatal mistakes. Third narrative is called migrant which will never integrate. These migrants cannot become part of Czech society because of their origin. They will not integrate because they will never tolerate and respect our values and culture. Migrant-criminal is connecting migrants and crimes. The last narrative about migrants is called migrant-villain. This narrative links migrant to fraudulent conducts and also to stealing jobs from Czech citizens.

The next set of negative narratives is tied to current migrant crises. Mainly the refugees are constructed as invaders and enemies. The first narrative labels refugees as illegal migrants. This is the most common labelling of refugees. This narrative is strengthening by names such as Islamic, hostile, influx, invasion or wave. Second narrative is economic migrant. Members of Parliament say that most of the refugees are actually economic migrants. They come to Czech Republic for a better life, economic advantages and social benefits. Propagator of Islam is a narrative connecting refugees to propagation of hostile Islam. Members of Parliament say that the current migrant crisis is migration in Islamic attire. I divided this narrative to subgroup called terrorists and extremists. Members of Parliament fear radicalization of these refugees and threat of terrorism. Warriors of Islamic state are coming within the flow of migrants to Europe. They will infiltrate here and establish sleeper cells. It was stressed out that in the time the Europe welcome refugees with open arms their citizens got killed. The last narrative about refugees I called carriers of diseases. It is connected to endanger of public health. These refugees are arriving from countries where people are not vaccinated and suffer from illnesses which are unknown and possibly deadly for Czech citizens.

In the course of the parliamentary debates there is more negative than positive statements. Only one exception is the TOP 09/S political party. Members of this political party make the most positive speeches about the topic of migration. On the other hand members of political party Dawn – National Coalition speak the most negative way about migration. The prevailing negative statements are responsible for difficulties with positive migration policies changes. But they are causing even deeper distribution of punishments for migrants. This is the nowadays trend. However some

political parties cannot effort only vilified migrants. It enables Members of Parliament to say that we have to help these migrants/refugees. It is opening a window for distribution of benefits. In relation to migrant crises it is increase in humanitarian and development assistance to the countries where are refugee camps or conflicts. But these benefits will be only symbolic. They just demonstrate that these parties can be humane which would hopefully lead to be elected again. But firstly Members of Parliament have to insure safety for Czech citizens. That is why this help must be provided anywhere else preferably in refugees' homeland. Members of Parliament react to changing public mood towards refugees and prolonged migrant crisis. Typical example of this is relocation of refugees introduced by European Union. All Members of Parliament refuse it because the citizens do not accept this but they will be probably approved by the European Union.

Seznam použité literatury:

BERNIE, Michel; DOCQUIER, Frédéric a RAPOPORT, Hillel. Brain Drain and Human Capital Formation in Developing Countries: Winners and Losers. *The Economic Journal*, 2008, Volume 118, Issue 528, s. 631-652

BRETTELL, Caroline B. a HOLLIFIELD, James F.. *Migration Theory: talking across disciplines*. New York: Routledge, 2000. 239 s. ISBN 0-415-92611-4

BRETTELL, Caroline B. a HOLLIFIELD, James F.. *Migration Theory: talking across disciplines*. Third edition. New York: Routledge, 2015. 344 s. ISBN 978-0-415-74203-0

BUREŠOVÁ, Zdeňka. Sociální konstrukce migrantů v rámci projednávání novely zákona o pobytu cizinců. Seminární práce do předmětu Politické aspekty tvorby politik, 2016. 21 s.

CASTLES, Stephen a MILLER, Mark J. *The Age of Migration: international population movements in the modern world*. 2nd ed. London: Macmillan, 1998. 336 s. ISBN 0-333-73245-6

CASTLES, Stephen a MILLER, Mark J. *The Age of Migration: international population movements in the modern world*. Fifth edition. New York: Guilford Press, 2014. 401 s. ISBN 978-1-4625-1311-6

DRBOHLAV, Dušan a UHEREK, Zdeněk. Reflexe migračních teorií. Nepaginováno [online]. [citováno dne 25. 4. 2016]. Dostupné z [www: http://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/illegal/clanky/Uherek-Teorie.pdf](http://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/illegal/clanky/Uherek-Teorie.pdf)

FRANC, Aleš. Soudobé poznatky a teoretické přístupy k migraci [online]. Metodický portál RVP.cz, 2010 [citováno dne 25. 4. 2016]. Dostupné z [www: http://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/9445/SOUDOBE-POZNATKY-A-TEORETICKE-PRISTUPY-K-MIGRACI.html/](http://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/9445/SOUDOBE-POZNATKY-A-TEORETICKE-PRISTUPY-K-MIGRACI.html/)

ILINITCHI, Cristina Procházková. Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik. Nepaginováno [online]. [citováno dne 25. 4. 2016]. Dostupné z www: https://scholar.google.cz/citations?view_op=view_citation&hl=cs&user=8gY4jkgAAAAJ&citation_for_view=8gY4jkgAAAAJ:2osOgNQ5qMEC

HAJER, Maarten A. The Politics of Environmental Discourse: Ecological Modernization and the Policy Process. New York: Oxford University Press, 1995, Chapter 2. 345 s. ISBN 97801982279693

HAJER, Maarten a Wytske VERSTEEG. A Decade of Discourse Analysis of environmental politics: Achievements, Challenges, Perspectives. Journal of Environmental Policy, 2005, 7(3), s. 175-184

INGRAM, Helen a Anne SCHNEIDER. The choice of target populations. Administration, 1991, 23(3), s. 333-356

NEWTON, Lina. It Is Not a Question of Being Anti-immigrant: Categories of Deservedness in Immigration Policy Making. In SCHNEIDER, Anne, L a INGRAM, Helen. Deserving and Entitled: Social Construction and Public Policy. Albany: State University of New York Press, 2005. 361 s. ISBN 0-7914-6342-7.

PIERCE, Jonathan J., Saba SIDDIKI, Michael D. JONES, Kristin SCHUMACHER, Andrew PATTISON a Holly PETERSON. Social Construction and Policy Design: A Review of Past Applications. Policy Studies Journal, 2014, 42(1), s. 1-29

ROE, Emery. Narrative Policy Analysis: Theory and Practice. Durham, NC: Duke University Press, 1994. 199 s. ISBN 978-0-8223-1502-5

ROE, Emery. Narrative Policy Analysis: Theory and Practice. Durham, NC: Duke University Press, 1994. ISBN 978-0-8223-1502-5

SCHNEIDER, Anne L a INGRAM, Helen M. Policy design for democracy. Lawrence: University Press of Kansas, c1997. 241 s.

SCHNEIDER, Anne, L a INGRAM, Helen M.. Social Construction of Target Populations: Implications for Politics and Policy. *The American Political Science Review*, 1993. Vol. 87, No. 2, s. 334-347.

SCHNEIDER, Anne, L.; INGRAM, Helen M. a DELEON, Peter. Social Construction and Policy Design. In SABATIER, Paul, A. *Theories of the Policy Process*, Boulder: Westview Press, 2007. s. 93-126

STARK, Oded; HELMENSTEIN, Christian a PRSKAWETZ, Alexia. A brain gain with a brain drain. *Economics Letters*, Volume 55, Issue 2, 1997. s. 227-234

ŠIŠKOVÁ, Tatjana a kol. Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Praha: Portál, 2001. 188 s. ISBN 80-7178-648-9

VOJTKOVÁ, Michaela. Teorie mezinárodní migrace [online]. Socioweb, 2005. [citováno dne 25. 4. 2016]. Dostupné z www: <http://www.socioweb.cz/index.php@disp=temata&shw=253&lst=120.html>

Zákony a vyhlášky

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně

Stenografické záznamy

Informace předsedy vlády České republiky o řešení nelegální imigrace na území EU, bod pořadu 30. schůze č. 1 – část 1 z 18. 6. 2015 (1a), část 2 z 1. 10. 2015 (1b)

Informace vlády o bezpečnostní situaci a imigrační politice, bod pořadu 25. schůze č. 108 – část 1 z 10. 2. 2015 (108a), část 2 z 12. 2. 2015 (108b)

Informace vlády České republiky o migrační krizi, bod pořadu 39. schůze č. 203 – část 1 z 21. 1. 2016 (203a); část 2 z 26. 1. 2016 (203b) a část 3 z 12. 2. 2016 (203c)

Informace vlády České republiky o migrační krizi, bod pořadu 42. schůze č. 202 z 22. 3. 2016 (202)

Informace vlády České republiky o problémech migrace, bod pořadu 31. schůze č. 1 z 15. 9. 2015 (1)

Odpovědi členů vlády na písemné interpelace z 26. schůze

Odpovědi členů vlády na písemné interpelace z 29. schůze

Odpovědi členů vlády na písemné interpelace z 39. schůze

Sněmovní tisk 30 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – tisk návrhu zákona 29. 11. 2013 (30/0); prvé čtení 10. 12. 2013 (30a); druhé čtení 19. 3. 2014 (30b) a třetí čtení 26. 3. 2014 (30c)

Sněmovní tisk 40 - Návrh poslanců Davida Kádnera, Tomia Okamury, Radima Fialy, Petra Adama, Augustina Karla Andřelého Sylora, Marka Černocho, Karla Fiedlera, Olgy Havlové, Jany Hnykové, Jaroslava Holíka, Martina Lanka, Karla Pražáka, Milana Šarapatky a Jiřího Štětiny na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů – prvé čtení z 12. 2. 2014 (40)

Sněmovní tisk 115 – Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce a o změně některých zákonů (zákon o regulaci prostituce) – prvé čtení ze dne 18. 6. 2014 (115)

Sněmovní tisk 155 – Senátní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů – prvé čtení ze dne 11. 6. 2014 (155)

Sněmovní tisk 236 – Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2013 (ve srovnání s rokem 2012) a Zpráva o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 za rok 2013 – 22. 1. 2015

Sněmovní tisk 239 – Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013, Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2013 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2014 – 22. 1. 2015

Sněmovní tisk 243 – Návrh poslanců Jaroslava Krákory, Jiřího Běhounka, Pavla Antonína a dalších na vydání zákona o soukromém zdravotním pojištění cizinců při pobytu na území České republiky a o změně zákona č. 326/1999 sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů – tisk návrhu zákona z 26. 6. 2014 (243/0)

Sněmovní tisk 255 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 177/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů – druhé čtení ze dne 17. 9. 2014 (255a) a třetí čtení ze dne 24. 9. 2014 (255b)

Sněmovní tisk 256 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – druhé čtení ze dne 17. 9. 2014 (256)

Sněmovní tisk 270 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – druhé čtení ze dne 28. 4. 2015 (270)

Sněmovní tisk 273 - Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013 – 22. 1. 2015

Sněmovní tisk 296 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů – druhé čtení ze dne 22. 5. 2015 (296a) a třetí čtení ze dne 17. 6. 2015 (296b)

Sněmovní tisk 375 – Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Úmluva o účasti cizinců na veřejném životě na místní úrovni ze dne 5. února 1992, podepsaná za Českou republiku dne 7. června 2000 – tisk textu mezinárodní smlouvy 17. 12. 2014 (375/0); první čtení 22. 1. 2015 (375a) a druhé čtení 21. 5. 2015 (375b)

Sněmovní tisk 379 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – druhé čtení ze dne 11. 3. 2016 (379a) a 13. 4. 2016 (379b)

Sněmovní tisk 453 – Návrh poslanců Marka Černocho, Petra Adama, Jany Hnykové, Karla Fiedlera, Martina Lanka, Olgy Havlové, Davida Kádnera a Jiřího Štětiny na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů – tisk návrhu zákona z 10. 4. 2015 (453/0) a první čtení z 27. 10. 2015 (453)

Sněmovní tisk 463 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – tisk návrhu zákona 15. 4. 2015 (463/0); první čtení 29. 04. 2015 (463a); druhé čtení 15. 9. 2015 (463b) a třetí čtení 2. 10. 2015 (463c)

Sněmovní tisk 519 – Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2014 (ve srovnání s rokem 2013) a Zpráva o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 za rok 2014 – 22. 10. 2015

Sněmovní tisk 528 – Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2014, Vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu pro rok 2014 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2015 – 22. 10. 2015

Sněmovní tisk 540 – Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku – první čtení ze dne 27. 1. 2016 (540)

Sněmovní tisk 562 – Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace na území České republiky v roce 2014 – 22. 10. 2015

Sněmovní tisk 593 – Návrh poslanců Martina Lanka, Davida Kádnera, Marka Černocho, Olgy Havlové, Jany Hnykové, Karla Fiedlera, Jiřího Štětiny a Augustina Karla Andrlého Sylora na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů – 7. 9. 2015 (593/0)

Sněmovní tisk 598 – Návrh poslanců Davida Kádnera, Martina Lanka, Marka Černocho, Olgy Havlové, Jany Hnykové, Karla Fiedlera, Jiřího Štětiny a Augustina Karla Andrlého Sylora na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů – tisk návrhu zákona 18. 9. 2015 (598/0); první čtení 9. 2. 2016 (598)

Sněmovní tisk 621 – Návrh poslanců Marka Černocho, Karla Fiedlera, Martina Lanka, Olgy Havlové a dalších na vydání zákona o referendu k imigračním kvótám Evropské unie – 2. 10. 2015 (621/0)

Sněmovní tisk 627 – Vládní návrh zákona o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic) – tisk návrhu zákona 13. 10. 2015 (627/0); první čtení 11. 12. 2015 (627a); druhé čtení 1. 3. 2015 (627b); třetí čtení 13. 4. 2015 (627c)

Sněmovní tisk 630 – Návrh poslanců Marka Černocho, Martina Lanka, Davida Kádnera, Olgy Havlové, Jany Hnykové, Karla Fiedlera a Augustina Karla Andrlého Sylora na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) – 22. 10. 2015 (630/0)

Sněmovní tisk 657 – Návrh poslanců Marka Černocho, Martina Lanka, Davida Kádnera, Olgy Havlové, Jany Hnykové, Karla Fiedlera, Jiřího Štětiny a Augustina Karla Andrlého Sylora na vydání zákona o detenčních centrech pro nelegální migranty v cizích státech – 20. 11. 2015 (657/0)

Sněmovní tisk 670 – Návrh poslanců Martina Lanka, Davida Kádnera, Marka Černocho, Olgy Havlové, Jany Hnykové, Karla Fiedlera, Jiřího Štětiny a Augustina Karla Andrlého Sylora na vydání zákona proti terorismu – tisk návrhu zákona 17. 12. 2015 (670/0)

Sněmovní tisk 677 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – první čtení ze dne 27. 1. 2016 (677)

Sněmovní tisk 714 – Návrh poslanců Olgy Havlové, Marka Černocho, Karla Fiedlera, Martina Lanka, Jany Hnykové, Davida Kádnera, Augustina Karla Andrlého Sylora a Jiřího Štětiny na vydání zákona o zákazu halál porážek – 12. 2. 2016 (714/0)

Ústní interpelace z 8. schůze

Ústní interpelace z 10. schůze

Ústní interpelace z 23. schůze

Ústní interpelace z 26. schůze

Ústní interpelace z 29. schůze

Ústní interpelace z 31. schůze

Ústní interpelace z 33. schůze

Ústní interpelace z 36. schůze

Ústní interpelace z 39. schůze

Ústní interpelace ze 42. schůze

Ústní interpelace ze 44. schůze

Ostatní informační zdroje

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 12. 2013 [online]. Ministerstvo vnitra, 2013 (MV 2013) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 3. 2014 [online]. Ministerstvo vnitra, 2014 (MV 2014a) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 6. 2014 [online]. Ministerstvo vnitra, 2014 (MV 2014b) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 9. 2014 [online]. Ministerstvo vnitra, 2014 (MV 2014c) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 12. 2014 [online]. Ministerstvo vnitra, 2014 (MV 2014d) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 3. 2015 [online]. Ministerstvo vnitra, 2015 (MV 2015a) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 6. 2015 [online]. Ministerstvo vnitra, 2015 (MV 2015b) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 9. 2015 [online]. Ministerstvo vnitra, 2015 (MV 2015c) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 12. 2015 [online]. Ministerstvo vnitra, 2015 (MV 2015d) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 3. 2016 [online]. Ministerstvo vnitra, 2016 (MV 2016) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>

Cizinci: Nelegální migrace [online]. Český statistický úřad, 2016 (ČSÚ, 2016) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nelegalni_migrace

Členové – Nezařazení [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2016 (PSP, 2016a) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.psp.cz/sqw/snem.sqw?!=cz&id=1165>

Nelegální migrace na teritoriu Ústeckého kraje – rok 2015 [online]. Policie České republiky, 2016 (Policie, 2016a) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwjL9OimytTMAhUKEpoKHfIVBIwQFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.policie.cz%2Fsoubor%2Fnm-v-usteckem-kraji-v-roce-2015-n-pdf.aspx&usg=AFQjCNGZAJm11gVUErdP1bxJCKfniAmGEw&sig2=Vu_IyBcXdZakKJBBdDJZQA&bvm=bv.121658157,d.bGs

Statistická zpráva o mezinárodní ochraně za rok 2013 [online]. Ministerstvo vnitra, 2013 (MV 2013A) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-ochrana-souhrnna-zprava-o-mezinarodni-ochrane-za-rok-2012.aspx>

Statistická zpráva o mezinárodní ochraně za rok 2014 [online]. Ministerstvo vnitra, 2014 (MV 2014A) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/souhrnna-zprava-o-mezinarodni-ochrane-za-rok-2014.aspx>

Souhrnná zpráva o mezinárodní ochraně za rok 2015 [online]. Ministerstvo vnitra, 2015 (MV 2015A) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/souhrnna-zprava-o-mezinarodni-ochrane-za-rok-2015.aspx>

Statistická zpráva – Počty žádostí o mezinárodní ochranu v jednotlivých měsících roku 2016 – březen 2016 [online]. Ministerstvo vnitra, 2016 (MV 2016A) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.mvcr.cz/clanek/statisticke-zpravy-o-mezinarodni-ochrane-za-jednotlive-mesice-v-roce-2016.aspx>

Vyhodnocení nelegální migrace za rok 2015 [online]. Policie České republiky, 2016 (Policie, 2016b) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-nelegalni-migrace-za-rok-2015.aspx>

Základní data o migraci v ČR k 30. 06. 2015 [online]. Ministerstvo vnitra, 2015 (MV 2015) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjOnOq8v9TMAhVoCZoKHaSaBXUQFgg6MAE&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fzakladni-data-o-migraci-v-cr-k-30-6-2015.aspx&usg=AFQjCNEstluOutNsnR24QMXBUAmrep0ozw&sig2=jPSdA3zJSUfYHZKcVOM89Q&bvm=bv.121658157,d.bGs>

Zasedací pořádek [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2016 (PSP, 2016b) [citováno dne 1. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=1003>

Seznam použitých zkratk:

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ČSÚ – Český statistický úřad

KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

MV – Ministerstvo vnitra

ODS – Občanská demokratická strana

PK – poslanecký klub

PS – Poslanecká sněmovna

PSP – Poslanecké sněmovna Parlamentu České republiky

SKCP – Sociální konstrukce cílových populací

ST – sněmovní tisk

TOP 09/S – TOP 09 S podporou Starostů

SPD – Svoboda a přímá demokracie

Seznam příloh

Příloha č. 1: Jak politický design ovlivňuje rozdílné cílové populace? (schéma)

Příloha č. 2: Tabulka počtu vystoupení jednotlivých poslanců při projednávání zákonů
(tabulka)

Příloha č. 3: Tabulka počtu vystoupení jednotlivých poslanců při informacích vlády
(tabulka)

Příloha č. 4: Pozitivní a negativní výroky během informací vlády (tabulka)

Příloha č. 5: Pozitivní a negativní výroky při projednávání novely č. 314/2015 Sb.
(tabulka)

Příloha č. 6: Pozitivní a negativní výroky při projednávání novely č. 101/2014 Sb.
(tabulka)

Příloha č. 7: Pozitivní a negativní výroky během projednávání novely o církvích a náboženských společnostech (tabulka)

Příloha č. 8: Počet podaných ústních a písemných interpelací a odpovědi na ně
(tabulka)

Příloha č. 9: Pozitivní a negativní výroky při ústních a písemných interpelacích
(tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1 - Jak politický design ovlivňuje rozdílné cílové populace? (schéma)

Typy cílových populací				
Typ dopadu	Zvýhodnění	Uchazeči	Závislí	Devianti
<p>Sdělení Osobní Vaše problémy jsou Vláda by s nimi měla zacházet</p> <p>Orientace směrem k vládě směrem k vlastním zájmům směrem k prohlášení ostatních k vládě směrem k politické hře</p> <p>Participace Potenciál mobilizace pro tradiční politickou participaci pro působení poúží pro soukromé opatření služeb Spolupráce občanů a organizací</p>	<p>dobří, inteligentní důležité veřejné problémy s respektem</p> <p>Podporující kolidující s veřejným zájmem nejsou oprávněné otevřené, čestné a lze je vyhrát</p>	<p>Sporné v rozporu se zájmy jiných s opatrností a strachem</p> <p>nedůvěřiví, ostražití konfliktní s jinými konkurující si soupeři otevřené používání moci a podvodných taktik</p> <p>Umírněná Umírněná Umírněná cílem je zabránit Implementaci</p>	<p>bezmocní, potřební problémem soukromého sektoru s lítostí</p> <p>nezaují, pasivní soukromá zodpovědnost více důležité hierarchické, elitářské</p>	<p>Spatní vaše osobní zodpovědnost s neúctou nebo nenávisí</p> <p>rozlobení, utlačování osobní zodpovědnost jednoduchá privilegia zneužívání moci a stálost</p> <p>Nízká Umírněná Nízká vyhýbání se</p>
Autor: Schneider a Ingram, 1993				

Příloha č. 2: Tabulka počtu vystoupení jednotlivých poslanců při projednávání zákonů (tabulka)

Jméno poslance	PK	Počet vystoupení podle typu						
		PP ¹⁶	FP ¹⁷	VR ¹⁸	PR ¹⁹	ÚS ²⁰	Z ²¹	ZS ²²
Antonín Sed'a	ČSSD	I						
Bohuslav Chalupa	ANO		I					
Bohuslav Sobotka	ČSSD			I				
Dan Ťok	ANO					I		
Dana Váhalová	ČSSD							
Daniel Herman	KDU-ČSL	I						
Daniel Korte	TOP-09/S			I				
František Laudát	TOP-09/S		II	II				
František Vácha	TOP-09/S							
Helena Langšádlová	TOP-09/S						I	
Helena Válková	ANO		II	I				
Igor Jakubčík	ČSSD		II					
Ivan Adamec	ODS		I					
Ivan Gabal	KDU-ČSL		II	I				
Ivana Dobešová	ANO			II				
Jan Hamáček	ČSSD				I			
Jan Chvojka	ČSSD		I					
Jan Zahradník	ODS			II				
Jana Černochová	ODS		II	III				
Jana Fischerová	ODS							
Jana Hnyková	Úsvit		I	IIII	I			
Jana Lorencová	ANO		II					
Jaroslav Foldyna	ČSSD						I	I
Jaroslav Holík	Nezařazený		I					
Jaroslav Zavadil	ČSSD						I	
Jeroným Tejc	ČSSD		I	I				

¹⁶ Přednostní právo

¹⁷ Faktická poznámka

¹⁸ Všeobecná rozprava

¹⁹ Podrobná rozprava

²⁰ Úvodní slovo

²¹ Zpravodaj

²² Závěrečné slovo

Jiří Dienstbier	ČSSD	I						I
Jiří Koskuba	ČSSD			I				
Jiří Koubek	TOP-09/S		III	I				
Jiří Petřů	ČSSD			I				I
Jiří Zlatuška	ANO		I	I				
Jitka Chalánková	TOP-09/S		I	I	I			
Josef Hájek	ANO		I					
Josef Kott	ANO							
Josef Zahradníček	KSČM				III			III
Karel Fiedler	Úsvit		I	I				
Karel Fiedler	Úsvit		II					
Karel Schwarzenberg	TOP-09/S		II		I			
Leo Luzar	KSČM							
Leoš Heger	TOP-09/S			I				
Lubomír Zaorálek	ČSSD							
Ludvík Hovorka	KDU-ČSL		I					
Lukáš Pleticha	ČSSD				I			
Marek Benda	ODS	I		I	I			
Marek Černoch	Úsvit	III	III	III		II		I
Marek Ženíšek	TOP-09/S							
Markéta Adamová	TOP-09/S				I			
Martin Komárek	ANO			I				
Martin Lank	Úsvit	I	I	IIIIII	II			II
Martin Novotný	ODS		I					
Martin Pecina	Nezařazený					I		
Martin Plíšek	TOP-09/S							I
Martin Stropnický	ANO		I					
Milan Chovanec	ČSSD	I		III		IIIIIIIIII		IIIIII
Milan Šarapatka	Nezařazený		II	II				
Miloslav Janulík	ANO							III II
Miloslav Kalousek	TOP-09/S	I	III					
Miloslav Opálka	KSČM		II	I				I
Miroslava Němcová	ODS			I				
Nina Nováková	TOP-09/S			I				
Olga Havlová	Úsvit			II	I			

Ondřej Benešík	KDU-ČSL			II				
Pavel Bělobrádek	KDU-ČSL		I			I		I
Pavel Plzák	ANO		IIIIIIII					
Petr Adam	Nezařazený		I					
Petr Bendl	ODS							
Petr Fiala	ODS							
Radek Vondráček	ANO						I	
Radim Fiala	Nezařazený							
Radim Holeček	ODS							
Radka Maxová	ANO				I			
Robert Pelikán	ANO							
Robin Böhnisch	ČSSD						I	
Rom Kostřica	TOP-09/S		II					
Roman Sklenák	ČSSD	II						
Roman Váňa	ČSSD		I		I			
Soňa Marková	KSČM			II			I	
Stanislav Huml	ČSSD						I	
Stanislav Polčák	TOP-09/S							
Štěpán Stupčuk	ČSSD		I	I				
Tomáš Jan Podivínský	KDU-ČSL		II					
Tomio Okamura	Úsvit/SPD	IIIII	IIIIIIIIII	IIIIIIIIII				
Václav Klučka	ČSSD		I	II	III		III	
Vítězslav Jandák	ČSSD		I					
Zbyněk Stanjura	ODS	III	I					
Zdeněk Bezečný	TOP-09/S						II	
Zdeněk Ondráček	KSČM			II	I			
Zdeněk Soukup	ANO		III	II	I			
Zuzana Kailová	ČSSD							
Zuzka Bebarová Rujbrová	KSČM		I	I			I	

Příloha č. 3: Tabulka počtu vystoupení jednotlivých poslanců při informacích vlády (tabulka)

Jméno poslance	PK	Počet vystoupení podle typu				
		ÚS/ZS	VR	FP	PP	PR
Anna Putnová	TOP 09/S		I	I		
Antonín Sed'a	ČSSD		II	I		
Augustin Karel Andrlé Saylor	Úsvit		I	II		
Bohuslav Chalupa	ANO			IIIIII		
Bohuslav Sobotka	ČSSD	III		I	IIIIII	
David Kádner	Úsvit		I			
František Laudát	TOP 09/S		I	I	IIIIII	I
František Vácha	TOP 09/S			I		
Helena Langšádlová	TOP 09/S		II	III	III	
Igor Jakubčík	ČSSD			II		
Ivan Gabal	KDU-ČSL		I			
Ivan Pilný	ANO			I		
Ivana Dobešová	ANO			I	I	
Jan Hamáček	ČSSD			I		
Jan Zahradník	ODS			II		
Jana Černochová	ODS		I		III	
Jana Hnyková	Úsvit			III		
Jana Lorencová	ANO			IIIIII		
Jaroslav Faltýnek	ANO				I	
Jaroslav Foldyna	ČSSD			IIIIII		
Jaroslav Holík	ČSSD		I	III		
Jaroslava Jermanová	ANO			I		
Jeronym Tejc	ČSSD			I		
Jiří Koskuba	ČSSD			I		
Jiří Mihola	KDU-ČSL		I	III	IIIIII	
Jiří Zlatuška	ANO			III		
Jitka Chalánková	TOP 09/S			III	I	III
Karel Fiedler	Úsvit		I	IIIIIIIIII		
Karel Schwarzenberg	TOP 09/S			II		
Karel Schwarzenberg	TOP 09/S			II	I	

Kristýna Zeličková	ANO		I	I		
Leo Luzar	KSČM		I			
Lubomír Zaorálek	ČSSD			II	IIII	
Marek Benda	ODS			I		
Marek Černoch	Úsvit			IIIIIIIIIIIIIIIIIIII	IIIIIIIIII	I
Marek Ženíšek	TOP 09/S				I	
Martin Kolovratník	ANO			I		
Martin Lank	Úsvit		II	III		
Martin Novotný	ODS		I	III		
Martin Stropnický	ANO			I	II	
Michal Kučera	TOP 09/S			II		
Milan Chovanec	ČSSD	I	I	I	III	
Milan Šarapatka	Nezařazený		I	IIIIII		
Milan Urban	ČSSD			I		
Miroslav Grebeníček	KSČM		I			
Miroslav Kalousek	TOP 09/S			II	IIIIIIII	
Miroslava Němcová	ODS	II	I	IIII	IIIIII	III
Nina Nováková	TOP 09/S			II		
Olga Havlová	Úsvit		I	I		
Ondřej Benešík	KDU-ČSL			IIIIII	I	
Pavel Bělobrádek	KDU-ČSL			II	I	
Pavel Blažek	ODS			II		
Pavel Kováčik	KSČM			III	III	II
Pavel Plzák	ANO			II		
Petr Bendl	ODS			II		
Petr Fiala	ODS			IIII	IIIIIIII	
Petr Gazdík	TOP 09/S				I	
Radim Fiala	Nezařazený			II		
René Číp	KSČM		I			
Robin Böhnišch	ČSSD			II		
Roman Sklenák	ČSSD			III	III	I
Stanislav Grospič	KSČM			II		
Tomio Okamura	Úsvit/SPD		III	IIIIIIIIIIIIIIIIIIII		II
Václav Zemek	ČSSD			II		
Vítězslav Jandák	ČSSD			II		

Vladimír Koníček	ČSSD			II		
Vojtěch Filip	KSČM			II	III	
Zbyněk Stanjura	ODS			IIIIIIII	IIIIIIIIII	
Zdeněk Ondráček	KSČM			III		
Zdeněk Soukup	ANO		I	IIII		

Příloha č. 4: Pozitivní a negativní výroky během informací vlády (tabulka)

Jméno poslance	PK	Typ konstrukce	
		Pozitivní	Negativní
Anna Putnová	TOP 09/S	II	
Antonín Sed'a	ČSSD	II	II
Augustin Karel Andrlé Saylor	Úsvit	I	I
Bohuslav Chalupa	ANO	I	I
Bohuslav Sobotka	ČSSD	IIIIIII	IIIIII
David Kádner	Úsvit		II
František Laudát	TOP 09/S	I	I
František Vácha	TOP 09/S	I	
Helena Langšádlová	TOP 09/S	IIII	IIIIII
Ivan Gabal	KDU-ČSL	I	I
Ivana Dobešová	ANO	II	II
Jan Zahradník	ODS	I	I
Jana Černochová	ODS		IIII
Jana Hnyková	Úsvit		I
Jana Lorencová	ANO		IIII
Jaroslav Foldyna	ČSSD	I	II
Jaroslav Holík	Nezařazený		IIII
Jeroným Tejc	ČSSD		I
Jiří Mihola	KDU-ČSL		II
Jiří Zlatuška	ANO	II	II
Jitka Chalánková	TOP 09/S	I	III
Karel Fiedler	Úsvit	I	IIII
Karel Schwarzenberg	TOP 09/S	III	
Karel Schwarzenberg	TOP 09/S	II	I
Kristýna Zeliienková	ANO	II	
Leo Luzar	KSČM		I

Lubomír Zaorálek	ČSSD	I	III
Marek Černocho	Úsvit	III	IIIIIIIIIIII
Marek Ženíšek	TOP 09/S	I	I
Martin Lank	Úsvit	III	IIIIII
Martin Novotný	ODS		I
Michal Kučera	TOP 09/S		I
Milan Chovanec	ČSSD	III	IIIIII
Milan Šarapatka	Nezařazený	I	III
Milan Urban	ČSSD	II	
Miloslav Janulík	ANO		I
Miroslav Grebeníček	KSČM	I	I
Miroslav Kalousek	TOP 09/S	I	
Miroslava Němcová	ODS	IIII	IIIIIIII
Nina Nováková	TOP 09/S	II	I
Olga Havlová	Úsvit	I	II
Ondřej Benešík	KDU-ČSL	I	IIII
Pavel Bělobrádek	KDU-ČSL	II	III
Pavel Kováčik	KSČM	III	III
Pavel Plzák	ANO		II
Petr Bendl	ODS	I	II
Petr Fiala	ODS	III	IIIIII
Petr Gazdík	TOP 09/S	I	I
Radim Fiala	Nezařazený		I
René Číp	KSČM	I	I
Stanislav Grospič	KSČM		I
Tomio Okamura	Úsvit/SPD	II	IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
Vojtěch Filip	KSČM	II	III
Zbyněk Stanjura	ODS	II	III
Zdeněk Ondráček	KSČM		I
Zdeněk Soukup	ANO		II

Příloha č. 5: Pozitivní a negativní výroky při projednávání novely č. 314/2015 Sb.
(tabulka)

Jméno poslance	PK	Typ konstrukce	
		pozitivní	negativní
Ivan Gabal	KDU-ČSL	I	
Jana Černochová	ODS	I	I
Jiří Koubek	TOP 09/S		I
Jitka Chalánková	TOP 09/S	I	I
Marek Černocho	Úsvit	I	I
Martin Lank	Úsvit		III
Milan Chovanec	ČSSD	I	II
Miroslav Opálka	KSČM		I
Pavel Plzák	ANO		I
Stanislav Huml	ČSSD		I
Tomio Okamura	Úsvit/SPD		I
Zdeňek Ondráček	KSČM		II

Příloha č. 6: Pozitivní a negativní výroky při projednávání novely č. 101/2014 Sb.
(tabulka)

Jméno poslance	PK	Typ konstrukce	
		pozitivní	negativní
Bohuslav Chalupa	ANO	I	
Daniel Herman	KDU-ČSL	I	
František Laudát	TOP 09/S	I	I
Ivan Adamec	ODS		I
Ivan Gabal	KDU-ČSL	II	I
Jana Černochová	ODS	I	
Jaroslav Holík	ČSSD		I
Jiří Zlatuška	ANO	I	I
Josef Hájek	ANO	I	I
Karel Fiedler	Úsvit		I
Karel Schwarzenberg	TOP 09/S	I	
Leoš Heger	TOP 09/S	I	I

Marek Černocho	Úsvit	I	II
Martin Komárek	ANO	I	I
Martin Stropnický	ANO	I	
Miroslav Opálka	KSČM		I
Pavel Bělobrádek	KDU-ČSL	I	
Pavel Plzák	ANO		III
Rom Kostřica	TOP 09/S	I	II
Soňa Marková	KSČM	III	II
Tomáš Jan Podivínský	KDU-ČSL	II	
Tomio Okamura	Úsvit/SPD		III
Václav Klučka	ČSSD	I	
Zuzka Bebarová Rujbrová	KSČM	I	I

Příloha č. 7: Pozitivní a negativní výroky během projednávání novely o církvích a náboženských společnostech (tabulka)

Jméno poslance	PK	Typ konstrukce	
		pozitivní	negativní
Jana Hnyková	Úsvit		I
Jana Lorencová	ANO		II
Karel Fiedler	Úsvit		I
Marek Černocho	Úsvit		II
Martin Lank	Úsvit		II
Milan Šarapatka	Nezařazený	II	
Miroslav Kalousek	TOP 09/S	II	
Olga Havlová	Úsvit		I
Radek Vondráček	ANO	I	
Tomio Okamura	Úsvit/SPD		I
Vítězslav Jandák	ČSSD	I	I
Zdeněk Soukup	ANO		I

Příloha č. 8: Počet podaných ústních a písemných interpelací a odpovědi na ně²³
(tabulka)

Jméno poslance	PK	Interpelace	
		ústní	Písemná
Antonín Sedřa	ČSSD	II	
Bohuslav Sobotka	ČSSD	iiiiiiiiiiiiiiii	I
Dana Váhalová	ČSSD	I	
Daniel Herman	KDU-ČSL	i	
František Vácha	TOP-09/S	I	
Helena Langšádlová	TOP-09/S	II	
Igor Jakubčík	ČSSD	I	
Jan Hamáček	ČSSD		I
Jan Chvojka	ČSSD	I	
Jana Hnyková	Úsvit	I	
Jiří Dienstbier	ČSSD	li	
Josef Kott	ANO	I	
Josef Zahradníček	KSČM	II	
Karel Fiedler	Úsvit	I	
Leo Luzar	KSČM	I	
Leoř Heger	TOP-09/S	I	
Lubomír Zaorálek	ČSSD	li	
Ludvík Hovorka	KDU-ČSL	I	
Marek Źenířek	TOP-09/S	I	
Markéta Adamová	TOP-09/S	III	
Martin Lank	Úsvit	II	
Milan Chovanec	ČSSD	li	
Miroslava Němcová	ODS	I	
Olga Havlová	Úsvit	I	
Petr Bendl	ODS	III	
Petr Fiala	ODS	II	
Radim Fiala	Nezařazený	III	i
Radim Holeček	ODS	II	
Robert Pelikán	ANO	I	
Roman Váňa	ČSSD	I	

²³ I – podaná interpelace, i – interpelovaný politik a jeho odpověď

Stanislav Polčák	TOP-09/S	I	
Tomio Okamura	Úsvit/SPD	IIIIIIIIII	
Zdeněk Ondráček	KSČM	IIII	
Zdeněk Soukup	ANO	II	
Zuzana Kailová	ČSSD	I	

**Příloha č. 9: Pozitivní a negativní výroky při ústních a písemných interpelacích
(tabulka)**

Jméno poslance	PK	Typ konstrukce	
		pozitivní	negativní
Antonín Sed'a	ČSSD		I
Bohuslav Sobotka	ČSSD	IIIIIIIIIIIIIIIIIIII	IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
Dana Váhalová	ČSSD		I
Daniel Herman	KDU-ČSL	I	I
František Vácha	TOP 09/S	I	
Helena Langšádlová	TOP 09/S	II	II
Igor Jakubčík	ČSSD		I
Jan Chvojka	ČSSD		I
Jana Hnyková	Úsvit		I
Jiří Dienstbier	ČSSD	II	I
Josef Kott	ANO		I
Josef Zahradníček	KSČM	I	II
Karel Fiedler	Úsvit		I
Leo Luzar	KSČM		I
Leoš Heger	TOP 09/S	I	I
Lubomír Zaorálek	ČSSD	I	I
Ludvík Hovorka	KDU-ČSL	I	I
Marek Ženíšek	TOP 09/S		I
Markét Adamová	TOP 09/S	I	III
Martin Lank	Úsvit		II
Milan Chovanec	ČSSD		II
Miroslava Němcová	ODS	I	I
Olga Havlová	Úsvit	I	I
Petr Bendl	ODS		III
Petr Fiala	ODS		II

Radim Fiala	Nezařazený	I	III
Radim Holeček	ODS		II
Stanislav Polčák	TOP 09/S	I	
Tomio Okamura	Úsvit/SPD		IIIIIIIIII
Zdeněk Ondráček	KSČM		III
Zdeněk Sokup	ANO		II
Zuzana Kailová	ČSSD		I